

A NAGYBÁNYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

SZATMÁRNÉMETIBEN
AZ 1931. ÉVBEN MÁJUS 15-ÉN ÉS OKT. 8-ÁN TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS
BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

IEGYZŐKÖNYVE

—
KILENCVENHATODIK DARAB
—

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1931.

A NAGYBÁNYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

SZATMÁRNÉMETIBEN
AZ 1931. ÉVBEN MÁJUS 15-ÉN ÉS OKT. 8-ÁN TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSEINEK

IEGYZŐKÖNYVE

—
KILENCVENHATODIK DARAB
—

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1931.

A nagybányai református egyházmegye
1931. május 15-én Szatmárnémetiben tartott
rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Széll György esperes és dr. *Nagy Sándor* hivat. legid.
világi tanácsbíró elnöklete alatt:

Bodnár Béla, Bogdán Lajos, Boros Jenő, Gy. Kovács József,
Magoss Ferenc és Sárközi Lajos lelkeszi tanácsbírák.

Jakó Endre, Farkas Antal, Kovássy Ákos és Nagy Béla
világi tanácsbírák.

Oláh Sándor lelkeszi, dr. ajtai Nagy Gábor világi főjegyzők.

Visky Ferenc lelkeszi, dr. Mártha József világi jegyzők.

Dr. Harcsár Géza egyhm. ügyész.

Az egyházak képviselőitében:

Adorján: dr. Koronka Pál lelkesz, Angi Dániel gondnok.
Amac: Siető Pál l., Katona Sándor g. Apa: Gulyas Géza l.,
Kató Gyula g. Aranyosmedgyes: Szabó József l., Sajó Dezső
presbiter. Atya: Sáfár Imre l., Bulyáki János g. Avasujváros:
Széll György l., Pető István g. Batiz: Dávid Sándor l., dr.
Keresztszegi Sándor presb. Csengerbajos: Mogyorós Sándor l.,
Szilágyi Márton g. Dabóc: id. Kürthy Károly l., Lakóczy István
g. Egri: Visky Ferenc l., Kádár Bálint pr. Felsőbánya: —.
Halmi: ifj. Kürthy Károly l., Kócsi János főg. Hirip: Orosz Ernő
l., Apjok Károly g. Hosszmező: —. Józsefláza: Nagy Pál l.,
id. Hankovszki Géza pr. Kakszentmárton: Őry Zoltán l., V.
Király Ferenc g. Kisbábony: Tóth Gábor l., Varga Pál g. Kis-
kolcs: Gacsályi Zsigmond l., Boros Zsigmond g. Kispéleske:
Molnár Lajos l., Tar Géza g. Kőszegremete: Kovács Károly l.,
Libik Árpád tan. Lázári: Mák Sándor g. Máramarossziget: Papp
József l., Kovács László pr. Mikola: Magoss Ferenc l., Galgóczy
Sándor főg. Misztótfalu: Kiss Sándor l., Papp Lajos g. Nagy-

bánya: Fülep Imre pr. Nagybocskó: —. Nagykolcs: Gyöngyössy Bálint l., Kocsis István g. Nagytarna: Dénes László lévita, Berei Sándor gondnok. Ombód: Gy. Kovács József l., Szabó Lajos g. Óvári: Fehér Bertalan l., K. Nagy Lőrincz g. Patóháza: Barkász Imre l., Kajtár Sámuel g. Pettyén: Bogdán Lajos l., dr. Böszörményi Károly főg. Pusztadaróc: Selyeby Géza l., Szabó István g. Sándorhomok: Csüri Miklós l., Tar Bálint g. Sárköz: Sziky Ádám l., Kurpé Tamás g. Sárközujlak: Szabó Károly l., Kerecsi János g. Szamosdara: Kovács Gyula l., Bihari Lajos g. Szamosdob: Bara József l., Kóka Ferencz g. Szamoskóród: Kürthy Dezső l., Imre Gyula g. Szamoskrassó: Oláh Sándor l., Gergely Gyula g. Szatmár: Boros Jenő és Debreczeni István lelkészek, Uray Jenő főg. és Kovács Bálint pr. Szatmárhegy: Peleskei Sándor l., Asztalos Zsigmond g. Szatmárnémeti: Sárközi Lajos l. Szatmárudvari: Juhász Péter l., Papp Árpád főg. Szárazberek: Joó Kálmán l., Sarkadi Antal g. Szinerváralja: id. Mándi Zoltán főg. Tamásváralja: Bodnár Béla l., Szeles Sándor g. Turterebes: Szép Kálmán l., Elek György g. Vámfalu: Kolos Vince l., Samu Dániel g. Vetés: Szarka Károly l., Német Elemér főg.

Tanárképviselők: Ligeti Imre, Kisgyörgy János.

Tanítóképviselők: Kádár Károly, Szőke József.

Segédlelkészek: Szendrei Dénes, Kocsmár Boldizsár.

A közgyűlés megnyitása s határozatai:

1. Közgyűlésünk a XC. zsoltár 1. versének közös elénkezésével vette kezdetét, mely után esperes ur mondott mindnyájunk lelkét magával ragadó buzgó imádságot, hálát adva a Mindenhatónak a mult minden próbái, szorongattatásai között is minket megtartó kegyelméért s kérve a Főgondviselőt, hogy legyen velünk ennekutánna is és cselekedje mindenható erejével, hogy mint a tél lenyűgöző bilincseiből tavaszi megújulásra ébredt az egész természet, úgy lelki életünkben is hozzon megújulást, bő gyümölcsöket ígérő új életet és tegye e mostani egybegyülekezésünket is anyaszentegyházunk felvirágzásának egyik áldott alkalmává, nagy nevének dicsőségére.

Ima után rámutatott esperes ur azon fontos és aggasztó körülményekre, melyek szükségessé tették a gyűlés összehívását. Ilyenek, hogy az egyházkerület államsegélye ez évre már nem nyert a kormány részéről folyósítást. Ebből újabb súlyos terhek fognak egyházainkra nehezedni, melyek — sajnos —

nincsenek ma abban a helyzetben, hogy újabb és nagyobb teherviselést elbirjanak. Aztán a lelkészek államsegélyének redukálása, a segédlelkészekének pedig teljes beszüntetése van tervbe véve, amik a nyugdíjintézet működését, életképességét fogják hátrányosan befolyásolni. Kérdésbe tehető az is, hogy az államsegély folyósíttatik-e a nyugdíjazás folytán megüresedett állásokra?

Ilyen aggodalmas helyzetben – ugymond – tanácsos volt összehívni a közgyűlést, nehogy fontos kérdésekben befejezett tények elé állíttassunk. – Aztán buzdítva e válságos időkben mindnyájunkat iskoláink fentartása, kulturánk ápolása, kellő színvonalon tartása érdekében áldozatos buzgóságra, tisztünk és kötelességünk hűséges teljesítésére, annak bejelentésével, hogy egyházmegyei gondnokunk egészségügyi okokból nem vehet részt e gyűlésen s helyét dr. Nagy Sándor hivatali korra nézve legidősebb tanácsbíró fogja a világi elnöki székben betölteni:

közgyűlésünket az alkotó tagok szíves üdvözlésével megnyitja.

2. A megjelent alkotó tagok számbavételével elnökség Dávid Sándor batizi lelkészt bizta meg. Nevezett megbízatásának eleget téve, jelenti, hogy Óry Tamás, Szaploneczay Bertalan, Nagy Lajos, Takács Lajos és Szabó Endre lelkészek, továbbá Bakcsy Gergely sz.-németi-i képviselő távolmaradásukat, valamint a felsőbányai egyház képviselő nem küldését esperes ur előtt elfogadható okokkal igazolták. Igazolás nélkül távolmaradt Nagy Endre hosszumezei lelkész; képviselőt pedig nem küldött Hosszumező.

Közgyűlés e jegyzőkönyvben elől felsorolt jelenvoltakat alkotótagoknak elismeri; a bejelentett távolmaradásokat igazoltnak veszi.

Nagy Endre lelkészt és a hosszumezei presbiteriumot felhívja közgyűlésünk, hogy meg nem jelenését, illetve képviselő nem küldését igazolják elfogadható okokkal esperes ur előtt 30 napon belül, különben 200 – 200 Lei pénzbírság megfizetésére köteleztetnek a népisk. segélyalap javára.

3. A kinyomatott s a megjelentek között szétosztott tárgysorozathoz 1 közgyűlési tárgyat most véve fel azt
a tárgyalás sorrendjéül közgyűlésünk elfogadja.

4. A jegyzőkönyv hitelesítését illetőleg közgyűlés úgy intézkedik, hogy az egyházkerületre felterjesztendő határozatokat azonnal hitelesíti is.

A tárgysorozat többi számaira hozandó határozatok hitelesítésére elnökségen és jegyzőkön kívül Boros Jenő és dr. Harcsár Géza küldetnek ki. Hitelesítés helye a szatmári lelkészi hivatal; idejét az elnökség tüzi ki.

5. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

„Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! Az időközi változásokról és más általam elintézett fontosabb dolgokra vonatkozó jelentésemet van szerencsém az alábbiakban előterjeszteni:

I. *A lelkészi karból* Szabó Endre kakszentmártoni lelkész állásáról lemondva, dec. 31-én körünkből eltávozott. Az ekként üresedésbe jött állásra 1930. nov. 29-én meghívás után Őry Zoltán szatmári s. lelkész választatott meg egyhangúlag, ki is állását f. évi január hó 18-án elfoglalta. A s. lelkészek közül Kádár Miklós Aranyosmedgyesről eltávozott, Szatmáron Papp József negyedéves theológus, mint segédlelkészi kisegítő, ideiglenesen működést nyert.

II. *A tanítói karban* Gecsey Ilona (oklevél Szatmár, 1926) választási jegyzőkönyvét ideiglenes rendes tanítóul Kisbábonyban, megerősítettem. Ugyszintén Adorján Mihály okl. tanító vál. jegyzőkönyvét, dobrácsapáti tanítóul, megerősítettem. Helyettes tanítóul Bilkay Gizella tanítónőt Egriben ez isk. évre megerősítettem 1930 okt. 3-án, viszont ápr. 27-én a szamosdarái tanítónő betegsége folytán Petruska Teréz utján való helyettesítését ez isk. év zártáig tudomásul vettem. Ugyszintén a szamoskrassói nőtanító betegsége folytán ez év január hó 2-től helyettes tanítóul való alkalmazását, volt valkányi helyettes tanítónő, Schimák Etelka Otíliaanak, tudomásul vettem és megerősítettem. — Oroszlán István szárazberki tanító pedig, aki 53 évig állott a református oktatásügy szolgálatában, a napokban meghalt.

III. Mult évi közgyűlésünk 59 sz. határozatának IV. pontja alapján Barkász Imre lelkész állami illetményéből 500 Lei bírságot levontam és azt az egyházmegyei iskolai alapra az egyházmegyei pénztárba beutaltam.

IV. Az egyházmegyei népisk. segélyalap 1929. évi 9200

Leit kitévő kamatának szétosztása iskolafentartó egyházaink között a 9.930 sz. határozat szerint a következőleg történt meg: 1000 – 1000 leit kaptak Apahegy, Batiz, Erdőszáda, Dobrácsapáti, Kisbábony, Sándorhomok, Szatmárpálfalva, Turterebes, mint nagy szegénységgel küzdő egyházak. És végül Avasujváros, mint 3-ik iskolát állító egyház szintén 1000 Lei segélyben részesült. Tehát 9000 Lei osztatott ki, 200 Lei pedig viszsamaradt a népisk. segélyalap javára.

V. Az egri-i egyháznak az egyházmegyei elnökség nevében 50.000 Lei ideiglenes kölcsön felvételére adtam nov. 11-én szabályos presbiteri határozat alapján engedélyt. Ugyszintén az amaczi egyháznak hármónium beszerzésre ápr. 2-án 4634 Lei ideiglenes kölcsön és végül a szatmárhegyi egyháznak 90.000 Lei ideiglenes kölcsön felvételére engedélyt adtam az I. tc. 15. § d. pontja értelmében.

VI. Intézkedést kérek tenni az egyházmegyei népiskolai alap 1930. évi kamatainak szétosztására iskolát fentartó szegényebb egyházaink között, az alap kamatainak 25% a tökécsítése mellett. Ugyszintén hason feltétel alatt a régi tanítói gyámegylet múlt évi kamatainak kiadására két tanító özvegyünk segélyezéséül.

VII. 1930. évi közgyűlésünk 10. sz. felterjesztésére az egyházkerületi közgyűléshez, ápr. 24-ről 1723/931 sz. a közli Püspök ur velem, hogy az egyhker. segélyosztóbizottság felhatalmazta az elnökséget, hogy a nagybányai ref. egyházmegyéből általunk felterjesztett iskolafentartó azon 15 anya- és 3 leányegyházat, melyek nem képesek a tanítói fizetés minimumának megadására, segélyeket utal ki az 1930 – 1931. isk. évre az egyházakra vonatkozó, egészben 234.675 Leit kitévő összegben, bizonyos kötelezettség mellett az egyes egyházaknak, hogy t. i. e kapott segély mellett az egyhker. minimumot minden vitát kizáró módon kiszolgáltatják, a természetbeni járandóságok értékét 5 évi átlagban számítva.

E segély folytonossága egyrészt érdekelt tanítóink, másrészt iskolafentartó szegényebb egyházaink helyzetén örvendetes és kívánt könnyítést nyújtó egyelőre, teljes köszönetünk elismerése és kifejezése mellett! Vajha az állam részéről is, a régóta vajudó államsegély teljes megnyerése többi egyházaink és tanítóink nehéz helyzetének segítségére jönné elvégre.

VIII. Intézkedést kérnék tenni, hogy a kiadott vagyon

leltárak az egyes egyházak által kiállítva – kellő megfontolt-
sággal – évi rendes közgyűlésünkre beterjesztessenek megerő-
sítés végett.

IX. A nagyenyedi tanítóképző intézet részére 43/930 sz.
határozatunkkal adott 2000 Lei segélyt, ugyszintén a nagy-
bocskói missziói egyház részére 61/930 sz. határozatunkkal ado-
mányozott 1000 Lei segélyt a kezelésem alatt álló egyházme-
gyei takarékpénztári folyószámláról kiszolgáltattam, a nagy-
enyedi köszönőirat és nyugta szerint.

Avasujváros 1931 Máj. 6. Kiváló tisztelettel Széll György
s. k. esperes.“

Közgyűlésünk a beterjesztett esperesi jelentést
ugy egészében, mint részleteiben tudomásul veszi és
a jóváhagyást igénylő esperesi intézkedéseket jóvá-
hagyja és megerősíti. Külön kiemelni határozza ezeket:

1. Szabó Endre volt kakszemtmártoni lelkész
áldás kívánással bocsátja el, az utódjául megválaszt-
ott Őry Zoltánt pedig bizalommal és jó reménységgel
erősíti meg állásában.

2. A közelebbi napokban elhunyt Oroszlán Ist-
ván szárazberki tanító áldott emlékezetét pedig, aki
53 éven keresztül állott hűséggel a ref. tanügy szol-
gálatában, kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

3. Az egyházmegyei népiskolai segélyalap, vala-
mint a régi tanítói gyámegylet tőkéje 1930. évi ka-
matainak szétosztásával közgyűlésünk 68/927 sz.
határozata szerint az elnökségen és jegyzőkön kívül
a tanácsbírói kart bizza meg azzal, hogy a kamat-
jövedelem 25%-a a tőke gyarapítására visszamaradjon.

4. Megnyugvással értesül közgyűlésünk arról,
hogy az egyhker. Segélyosztó Bizottsága egyház-
megyénk 15 anya- és 3 leányegyháza részére, me-
lyek a tanítói fizetések minimumát sem voltak ké-
pesek kiszolgáltatni, jelentős összegű segélyt folyó-
sitott a tanítói fizetésekre s ezzel ezeknek az isko-
láknak a fennmaradhatását elősegítette. Mély tiszte-
lettel elismerését és hálás köszönetét fejezi ki köz-
gyűlésünk a Segélyosztó Bizottság megértő maga-
tartásáért s a továbbiakra vonatkozólag a tárgysoro-
zat más pontja alatt kíván intézkedni.

5. Végül utasítja a presbiteriumokat, hogy a vagyonleltárakat a legnagyobb elővigyázatossággal és pontossággal készítsék el és f. évi aug. hó 15-ig terjesszék be az esperesi hivatalhoz.

6. Olvastatik az egyházkerület 144/1930. sz. határozata a püspöki jelentés tárgyában, amely egyebek mellett arra hívja fel az espereseket, hogy az egyházlátogatások alkalmával a vizsgálati jegyzőkönyv minden kérdésére pontos adatokat szerezzenek be és szigoruan utánnaézzenek, hogy az 19/1929 sz. határozat rendelkezése szerint egyetlen gyülekezetben sem maradjon el a vasárnap délutáni kátémagyarázat s ahol e tekintetben rendelkezés szüksége forogna fenn, ott sürgősen intézkedjenek.

Továbbmenőleg figyelmezteti, inti, kötelezi az egyház minden felelős hivatalosait, hogy a törvényes eszközöknek igénybevételével is mindent elkövessenek, hogy az egyházi adóhátralékok befizettesenek, stb.

Közygylésünk a kerület idézett határozatát tudomásul véve, szigoru alkalmazkodás végett illetékesek figyelmébe ajánlja.

7. Az egyhker. 150/1930. sz. határozatával arra hívja fel az egyházmegyét, hogy a Baldácsy-alap jövedelméből szegény egyházak segélyezésére rendelt összeg elnyerhetése tárgyában kelt kérelmökben, folyamodó egyházak évi költségvetésök, terv-költségvetés, stb. becsatolásával okmányilag is igazolják, hogy mi célra kérik a segélyt s folyamodásukat az egyházmegyei közgyűlés útján terjesszék fel az egyházkerületre.

Tudomásul szolgál.

8. Az egyhker. 177/1930. sz. határozatával egyházmegyénk 52/1930. sz. határozatában foglalt előterjesztésünkkel szemben az egyházközségek tartozásainak a lelkészek államsegélyéből való levonása tárgyában kelt 122/1927. sz. előző határozatának fentartása mellett foglalt állást.

Sajnálatos tudomásul szolgál.

9. Az egyházkerület 194-b./1930. számú határozatával megállapította azon egyházközségek jegyzékét, melyek a tanítói fizetésekre, az egyházkerületi minimumot sem képesek biztosítani és kiszolgáltatni. E határozat teljes mértékben honorálja egyházmegyénk 60/1930. sz. határozatában foglalt kérésünket.

Közgyűlésünk, midőn hálás köszönetet mond a Segélyosztó-bizottságnak s elsősorban főtisztelőtű Püspök urnak, mint e bizottság elnökének, hogy vonatkozó előterjesztésünkben foglaltakat magukévé tenni s az égetően szükséges segélyeket kiutalni méltóztattak, elismeréssel adózik nagyérdemű esperesünk kitartó buzgalma iránt is, aki ezt a kérdést huzamos idő óta szívén viselte, állandóan felszinen tartotta s hathatós támogatásával megnyugvástkeltően megoldásra juttatta.

10. Az egyhker. 204-d/1930. sz. határozatával az iratterjesztés tárgyában intézkedik s felhívja az egyházmegyéket iratterjesztési gócpontok létesítésére, a lelkészeket pedig arra, hogy az iratterjesztés anyagából fiókot létesítsenek gyülekezetükben.

Közgyűlésünk egyházmegyénk területéről Szatmárt és Nagybányát jelölte ki iratterjesztési gócpont gyanánt s felkéri ottani lelkészeket, hogy az iratterjesztés előmozdítására vállalják el ennek kezelését úgy, hogy azt Szatmáron évről-évre felváltva teljesítsék, a továbbiakra nézve pedig e megbízatás alapján lépjenek érintkezésbe közvetlenül az egyházker. iratterjesztés kezelőjével.

11. A 205/1930. sz. egyházker. határozat a bánáti, bihari és nagyszalontai egyházmegyék belmissziói jelentéseivel, a belmissziói szervek megalakulásának és eddigi eredményeinek kérdésével foglalkozik.

Tudomásul szolgál.

12. Az egyházkerületnek a lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlési határozatokat tárgyaló 206/1930. sz. határozatát közgyűlésünk tudomásul veszi, egyben 22/1930. sz. határozatának megújításával felhívja lelkipászorokat, hogy vonatkozó jegyzőkönyveiket f. évi aug. 1-ig terjesszék be az esperesi hivatalhoz.

13. A szatmári egyházból a vonatkozó presbiteri határozat beterjesztésével jelentést tesz lelkészelnök az egyházközségi bíróság megválasztásáról.

A törvényszerű titkos szavazással megejtett választást közgyűlésünk jóváhagyóan tudomásul veszi.

14. Egyházmegyénk közig. bírósága 87/1930. sz. végzésével

megállapította, hogy a máramarosszigeti egyházközségben jelenleg érvényben levő adókulcs az egyh. törvényben körvonalazott adókulccsal nem egyezik és szabálytalan: Ezért megkeresi közgyűlésünket, tegyen intézkedést arránézve, hogy a presbiterium megfelelőbb, igazságosabb adókulcsot léptessen életbe.

Utasítja közgyűlésünk a máramarosszigeti presbiteriumot, hogy a közig. bíróság végzésének értelmében új adókulcsot állapítson meg és terjessze fel azt jövő gyűlésünkre jóváhagyás alá.

15. Az érmelléki egyházmegye 4/1931 sz. határozatának megküldése mellett, református egyházi érdekeink védelmére s az állam anyagi és erkölcsi támogatásának kiharcolása érdekében református vallású tömegek megmozdítására s arra hívja fel egyházmegyénk útján gyülekezeteink és hitfeleink figyelmét, kövessenek el mindent arra nézve, hogy a 80%-ban ref. vallású királyhágómelléki egyházkerület területéről református vallású képviselők küldessenek a parlamentbe.

Közgyűlésünk az érmelléki egyházmegye kétségen kívül fontos és aktuális kérdéseket tárgyaló határozatával, amennyiben annak politikai vonatkozásai vannak, ezuttal és ebben a formában nem kíván érdemlegesen foglalkozni. A lelkész és tanítói javadalmak csekélysége, az államsegély rendszertelen folyósítása, nagymérvű megnyirbálása és bizonytalansága azonban kétségtelenül olyan súlyos helyzetet teremtettek, melyeknek káros következményei már itt-ott jelentkeznek is, existencionális és egyházi közéleti vonatkozásokban egyaránt. Nem hunyhatunk szemet az előtt, hogy nyomorgó lelkészek és tanítók hiába várnak támasz és segítség után. Éppen ezért figyelemmel a 10/1930. sz. határozatunkra is, ismételten tisztelettel kéri közgyűlésünk a főtiszteletű egyhker. közgyűlést, hogy illetékes helyeken fejezze ki tiltakozását a lelkészi államsegélyek lecsökkentése, részbeni beszüntetése miatt s a tanítók államsegélyének visszatartása miatt. Törvényben biztosított jogainkra hivatkozással követelje ezek folyósítását s maga a főtiszteletű egyhker. közgyűlés jelölje meg azokat a további teendőket, melyek a fenti kérdések kedvező elintézésének sikerét biztosíthatnák.

16. Az ombódi egyház presbiteriuma Balog Károly egyháztagot 1929 ápr. hó 23-án tartott gyűlésének 5. sz. határozatával 1000 Lei pénzbírságnak az egyház pénztárába leendő befizetésére kötelezte, mert nevezett — elfoglaltságára hivatkozással — nem fogadta el az adóügyi gondnoki tisztséget, melyre a presbiterium őt előbb megválasztotta.

Balog Károly esperes urhoz intézett beadványában elmondja, hogy az 1000 Lei bírságra az állami végrehajtó egyházi adó címen nála foglalást is eszközölt, amit ő sérelmesnek és törvénytelennek tartott, mert esedékes egyházi adóját akkor már kifizette; a bírságolásról pedig semmi írásbeli értesítést nem kapott, hogy az ellen fellebbezhetett volna.

Presbiterium e beadványra adott válaszában azt mondja, hogy a bírság kiróvása az ugyanazon presb. gyűlésen megjelent Balog Károllyal élőszóval közölve lett s e tényt később el is ismerte, midőn egy másik gyűlésen ismét kérte őt a presbiterium, hogy a folyó 1931. évre vállalja el az adóügyi gondnoki tisztséget s akkor megkíméli őt attól, hogy a kirótt bírságot végrehajtás útján fizesse meg.

Balog Károly f. évi márc. 26. án kelt panaszlevelében Püspök urnak is előadja idetartozó sérelmeit, megemlítve, hogy közben az 1000 Lei bírságot befizette az egyház pénztárába. Nem kéri, hogy azt neki visszafizessék, hanem számolják el javára egyházi adóban.

Egyházmegyei ügyész indítványozza, hogy közgyűlésünk változtassa meg az ombódi presb. 1929. évi ápr. 23-án hozott határozatát és mentse fel fellebezőt az 1000 Lei bírság fizetése alól. Az E. T. 120. §-a ugyanis csak az egyházfikat kötelezi arra, hogyha alapos ok nélkül tisztük alól felmentést kérnek, az egyhm. szabályrendeletben megállapított felmentési díjot megfizessék. S jóllehet, hogy a szabályrendelet e kötelezettséget a gondnok terhére is megállapítja, de a törvény szerint csak az az egyén az egyházközség gondnoka, aki az I. tc. 124. és 125. §-ában meghatározott jogkörrel bíró megbízatását az egyházközség választásra jogosult tagjaitól választás útján kapta. Az az egyháztag tehát, aki az egyházközség vagyona vagy jövedelme egyik ágában s annak kezelésében fejt ki munkát, nem gondnok, még ha annak nevezi is a presbiterium s így, ha a presbiteriumtól nyert megbízást nem vállalná, felmentési díj fizetésére nem kötelezhető.

Közgyűlésünk az ombódi presbiterium idézett és fellebbezett határozatát megváltoztatja s Balog Károlyt az 1000 Lei birság fizetése alul felmenti; utasítja egyszersmind presbiteriumot, hogy a befizetett 1000 Leit fellebbező kívánsága szerint a következő évekre egyházi adójába számolja el.

17. Takács Lajos nagybocskói lelkész az egyhker. hivatalos lap járatásának kötelezettsége alól való felmentést kér missziói egyháza részére.

Közgyűlésünk a nagybocskói egyház csekély lélekszámára, nagy szegénységére, valamint arra való tekintettel, hogy csak segélyekből tartja jórészt fenn magát, a kérelmet pártoló javaslattal terjeszti a főt. egyhker. közgyűlés elé.

18. A nagybocskói missziói egyház lelkésze presbiteri határozatra hivatkozva azt kéri, hogy a missziói egyházkör mentessék fel a kulturtaxa fizetésének kötelezettsége alól.

Közgyűlésünk a kérelem teljesítését nem javasolja, mert nem nyithat sorompót hasonló tárgyú kéréseknek, tudva azt, hogy a kulturtaxához a mai időkben iskolát fentartó egyházainknak s általában anyaszentegyházunknak életbevágó nagy érdeke fűződik.

19. Nagybocskói lelkész presbiteri határozatra hivatkozással kéri, hogy a missziói kör részére egyházmegyénk által múlt évben megszavazott és kiutalt 1000 Lei segélyt emelje fel közgyűlésünk 2000 Leire.

Egyházmegyénk közgyűlése sajnálattal állapítja meg, hogy segélyforrás hiánya miatt a kérelmet teljesíteni nem tudja.

20. A berendi presbiterium múlt évi szept. 14-én tartott gyűlésében 1. sz. határozatával kimondotta, hogy az eddig szokásban volt, természetben teljesített egyházi közmunkát pénzre változtatja át s kéri e határozatnak jóváhagyását.

Minthogy a hozott határozatban a közmunka pénzádóra változtatásának kulcsa kitüntetve nincs, felhívja közgyűlésünk presbiteriumot, hogy e hiányt pótolja s lelkész és gondnok aláírásával ellátott kérvény kapcsán terjessze be újabb határozatát jóváhagyás alá.

21. A szamosdarái presbiterium iskoláját, mely egyuttal imaházul is szolgál, kibővítette, kirenováltatta és felszerelte s a bekerülési költséget templom-alapjától kölcsön vette. Beterjeszti erre vonatkozó, f. évi április 7-én 2. sz. alatt kelt határozatát jóváhagyás, illetve e kölcsön engedélyezése végett, csatolja egyben előző határozatait is, melyekben a kölcsön négy év alatti visszafizetésére vállal kötelezettséget.

Közgyűlésünk a szamosdarái egyház presbiteriumának törvényes formák közt hozott fenti határozatát jóváhagyja s megerősítés végett iratokkal az egyházker. közgyűlésre felterjeszti.

22. Az atyai presbiterium a „lelkészi és tanítói erdőtőke” alapjából 20.000 Lei kölcsön felvételét kimondó határozatát terjeszti be jóváhagyás végett.

Közgyűlésünk a beterjesztett határozatot nem hagyja jóvá, hanem fölhívja az atyai presbiteriumot, hogy ebben a tárgyban eddig kelt határozataira hivatkozással hozzon újabb határozatot, amelyben jelölje meg a kölcsön igénybevételének célját, a törlesztés és kamatfizetés módozatait s tartsa szem előtt az Eh. I. tc. 43. §-ában előirt követelményeket. E pótlás után fog közgyűlésünk véglegesen határozni.

23. A kakszentmártoni egyházból 3 rendbeli kölcsönügy van felterjesztve közgyűlésünkhöz, nevezetesen:

I. az 1930. évi számadás elkészítésénél arra jött rá a lelkész, hogy presbiterium a magtárban összegyűlt 23 mm. tenge-
rit eladta és annak árát, 7590 Leit az egyház közpénztárába téve, közszükségleti célokra használta fel.

II. presbiterium a múlt évben a bankban levő orgona-alapból 5250 Leit kivett, mert az eltávozó lelkészt ki kellett elégíteni és erre nem volt pénz az egyház pénztárában.

III. az 1930. évi számadást presbiterium csak úgy tudta hiány nélkül lezárni, hogy a magtár-alapból 2971 Leit vettek fel.

Lelkész annak tudatában és hangsúlyozásával, hogy a felhasznált összegek mindkét alapnak visszatérítendőek s a jegyzőkönyvekben nem található határozat a visszafizetésre nézve, felhívta presbiteriumot, hogyha hibásan is, de legalább utólag hozzon határozatot arranézve, hogy ezeket az összegeket kölcsön veszik s kötelezzék magukat, hogy azt az alapoknak záros határidőn belül visszafizetik.

Presbiterium f. évi április 2-án 2. A., 2. B., 2. C. számú törvényes formákban hozott határozataiban kimondja, hogy a felhasznált összegeket alapjaitól kölcsön veszi és kéri e határozatainak jóváhagyását.

Közgyűlésünk a kakszentmártoni presbiteriumnak a megkötött rendeltetésű alapok elköltésével, felsőbb engedély nélküli felhasználásával tanusított önkényes eljárását súlyos hibának tartja. Mindamellet mindhárom kölcsön felvételét kimondó határozatait ezuttal jóváhagyja s megerősítés végett felterjeszti az egyhker. közgyűlésre azzal, hogy a felhasznált alapok és azok kamatainak a határozatokban megjelölt időre való visszafizetését pontosan teljesíteni tartozik s erről tegyen jelentést közgyűlésünknek.

24. A nagybányai egyházmegyei lelkészértekezlet memorandumát (megjelent a Református Lelkészek Lapja f. évi 8. számában)

egyházmegyei közgyűlésünk teljes egészében magáévá teszi, lelkészi karunk abban kifejtett állásfoglalását helyesli. Miután azonban a memorandum csak általános keretek között mozog, a sürgősen végrehajtandó intézkedések foganatosítására vonatkozó javaslatait a következőkben terjeszti elő:

I. Tekintettel Anyaszentegyházunk alkotó tagjai teherbíró képességének nagymérvű csökkenésére, továbbá arra, hogy a jelenlegi nagy anyagi és erkölcsi válság közepette kedvező fordulatra e tekintetben egyelőre nem számíthatunk, javasoljuk, hogy az egyházmegyék és egyházkerület vegyék sürgősen revízió alá költségvetéseiket, abban előirányzott szükségleteiket és csökkentsék le azt már a f. évben a lehető minimumra, elsősorban az adminisztrációs költségek terén. Tehát a tiszteletdíjak redukáltassanak, a napi díjak helyett a készkiadások megtérítésének rendszere vezetessék be, gyűlések száma kevesbittesék, a gyűlések jegyzőkönyvei helyett a közérdekű határozatok körlevelekben és a hivatalos lapban publikáltassanak. Mindezt kerületi vonatkozásban azzal gondoljuk elérni, hogy a 18-g/1927. sz. kerületi határozat teljesen érvényesíttessék, vagyis az ebben meg-

határozott egyházkerületi forrásból eredő fizetéseken felül a kerületi pénztárból semmilyen alapból, vagy forrásból és segély címén az elmaradó államsegély pótlására semmi sem adható ki már ez év július 1-től kezdve. Mivel pedig ez uton a teher még nem csökkent, mindaddig, amíg a közigazgatási államsegély újra nem folyósítatik a kerület számára, ez év végétől kezdve tanügyi tanácsosi, számvevő ellenőri és irodatiszti állások építtessenek le ideiglenesen. Szerintünk ugyanis, amikor kerületünkben alig van 10 középiskolai osztály és 145 elemi iskola 236 tanítóval, akik már az állam által előírt rendben haladnak és jól dolgoznak, a tanügyi tanácsos teendőit megosztással a többi tisztviselő és más egyházi fungensek elvégezhetik! Így a 187/1929. sz. elfogadott Egyházkerületi Szolgálati Szabályzat 32. §-ában előírt tanügyi tanácsosi teendők közül az a, b, d, e, f, g, h és i pontjaiban előírt adminisztrációs teendőket elvégezheti a titkár, a c. pontban előírtat, mely pénzügyi, a pénztáros, a j. és k. alatti teendőiből, mely ellenőri, a nagyváradi iskolát meglátogathatja a püspök és egyházkerületi főjegyző, a szatmáriakat egy megbízott lelkész, vagy igazgató-tanár, amint az régebben a tiszántuli egyházkerületben volt; az 1. m. n. pontjait az igazgatók és igazgató tanácsosok. A számvevő-ellenőri teendőkkel csekély honorárium mellett egy számvitelben járatos világi, vagy egyházi egyházkerületi tag bizandó meg. Irodatiszti teendő pedig az egyházkerületi segédlelkésznek és gépirónak adandó át. — Így megmaradna a titkár, pénztáros, gépiró és szolgál s ezzel szerintünk kellő % leütéssel megállapított fizetést adva, 50--60.000 Lei teher törölhető lenne. A tiszteletdíjakat minden kerületi tisztviselőnél 50%-al redukálva 90.000 Lei törölhető s így e két címen már 150.000 Leivel lenne kevesebb a hivatás terhe. De meg vagyunk győződve arról, hogy lényeges csökkenés eszközölhető a dologi kiadásoknál s ha itt 50.000 Leit proponálunk törlésre, úgy 200.000 Lei teher lesz leírható. Ami azt jelentené, hogy a tanítató szülék nem terheltetnének sem elemi, sem

felsőbb fokon kerületi taxákkal és a közigazgatási járulék 50%-al redukálódna.

Mivel pedig a lelkészi nyugdíjintézet életképessége egyetemes egyházi érdek, gondoskodni kell arról, hogy egyfelől a tagok csak annyi hozzájárulással terheltessenek, amennyivel a változott viszonyok között is megbírnak, másfelől pedig az intézet fizetőképessége az alaptőkéinek, azok jövedelmezőségének emelésével előbbiektől függetlenül is biztosítandó. Errenézve tisztelettel kérjük, hogy az arra szoruló egyházközségeknek a presbiterium szabályszerű határozata és az összes presbiteriek által aláírt váltó, vagy kötelezvény ellenében méltóztassék kölcsönt nyújtani *nagyobb utánjárás nélkül*, telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirat kiállításának kötelezettsége mellett, a bekebelezés azonban csak veszély esetében fogantatandó! Ezzel bizonyára több kamatjövdelemhez jut az intézet, mintha tőkepénzei nagy része banki betét gyanánt kezeltetik, az egyházközségekben is segítve lesz. — Javasoljuk továbbá, hogy a Nyugdíjintézet vagyona $\frac{1}{3}$ -a ingatlanba, $\frac{1}{3}$ a gyülekezeteknek adott kölcsönökben, $\frac{1}{3}$ -a pedig banki betétben nyerjen elhelyezést. Sőt a betétek elhelyezésénél méltóztassék figyelembe venni a perifériákat (szövetkezeteket), hogy ezáltal mintegy táplálékot nyerve egy-egy ref. érdekeltséggel bíró intézmény, ennek haszna bizonyára bőségesen érezhető lesz egyetemes egyh. vonatkozásban is. — Végül a Végrehajtó Bizottság arányosabb összetételének érdekében javasoljuk ennek a bizottságnak olyan kiegészítését, hogy minden egyházmegye részéről egy-egy lelkészi tag választassék, illetve minden egyházmegye küldbessen egy lelkészi tagot a bizottságba, akiknek készkiadásait (a bizottsági üléseken való részvétel alkalmával) az illető lelkésztestületek fedezik, tehát ez új terhet nem jelent az egyházkerületnek.

III. Az államsegély levonások rendszerét teljesen törölni javasoljuk, a memorandumban kifejtett okokból. — Ugyszintén a túl magas kezelési költséglevonás is mérséklendő, vagy teljesen törölendő a memo-

randumban és előző előterjesztéseinkben kifejtett okokból.

IV. A hivatalos lap havonkénti kétszeri megjelenését elégnek tartjuk, így ennek előfizetésénél is kevesbül a gyülekezetek terhe, a két tanítóval bíró egyház pedig mentesítendő a lap 2 példányban járatásának kötelezettsége alól.

Abban a meggyőződésben, hogy e javaslatok az idő és helyzetszülte kényszerűségben találják magyarázatukat, másfelől azonban parancsoló szükségességgel Anyaszentegyházunk legszentebb érdekeinek a biztosítására szolgálnak, azzal a jó reménységgel terjesztjük a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé, hogy azokat elfogadva, határozati erőre emelni és a további lépéseket megtenni kegyesen méltóztatik.

25. Olvastatott a missziói bizottság jelentése a missziói lelkészek 1930. évi munkásságáról s a missziói körök állapotáról:

I. Avasujvárosi missziói kör.

Körlelkész: Széll György avasujvárosi lelkész, esperes. Működési köre a körponton kívül kiterjed: Avasfelsőfalu fiókegyház, Pallag, Ráksa, Kányaháza, Bikszád, Terep, Tartólc, Komorzán, Ujfalu, Lekence, Bujánháza, Mózesfalu, Turvékonya, Lajosvölgy szórványokra.

A fiókegyházban 120, a szórványokban 44, összesen 164 a református hívek száma. A központ: Avasfelsőfalu, hová hitfeleink istentiszteletre eljárnak, Avasujvárostól 13 kilométerre fekszik.

Körlelkész missziói útjában rendes isteni tiszteletet tartott 5 alkalommal, 294 résztvevővel. Úrvacsorát osztott 3 ízben a 3 főünnepen 77 urvacsorázónak s egy betegnek a háznál. Ezen kívül más felkért lelkészek is tartottak isteni tiszteleteket vasárnaponként, úgy, hogy csaknem minden hónapban átlag véve volt egy-egy isteni tisztelet. A vallástanítást az állami iskolában, valamint a kántori teendőket önkéntajánlkozással Ölyüs Lajos nyugalmazott tanító végezte dicséretes buzgósággal.

A fiókegyház vagyona

68960 Lei és

13900 kor. hadikölcsön.

Kivetett egyházi adó	7400 Lei
Bevétel	21309 "
Kiadás	6161 "
Maradvány	14708 "
Vegyes adomány	3395 "
Adósság	4000 "
Vagyona	imaházi telek.
Körlelkész missziói útjában kiosztott 10 drb. Árvaházi Képes Naptárt, mint a kerület ajándékát.	
Kiszállási költség	1880 Lei

II. Erdődi missziói kör.

Körlelkész: Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész. Működési köre kiterjed: Erdőd leányegyház, Szokond, Ivacsó, Réztelek, Alsó-, Felső- és Középhomoród, Nagymadarász, Oláhgyűrűs, Oláhmeddes szórványokra.

A leányegyházban 210, a szórványokban 56, összesen 266 a reformátusok száma.

Erdőd leányegyház a központtól 8, Oláhgyűrűs 14 km.-re fekszik.

Körlelkész missziói útján istentiszteletet tartott 12-szer; keresztelt 6, esketett 2, temetett 4, urvacsorát osztott 6 alkalommal.

Kiosztott 4 bibliát, 8 énekes könyvet, 6 vallástant s 17 egyéb hitelesítő olvasmányt, összesen 1410 Lei értékben, melyből visszatérítettett

	1370 Lei
Kiszállási költség	880 "
Erdődi leányegyház tőkepénze	37966 "
1930. évi bevétele	4927 "
1930. évi kiadása	4870 "
Pénztári maradványa	57 "
Kegyes adomány	720 "
Az egy évre kivetett egyházi adó	1600 "
Adósság nincs.	

III. Felsőbányai missziói kör.

Körlelkész: Nagy Lajos felsőbányai lelkész. Működési köre Kapnikbánya fiókegyházra terjed ki.

Körlelkész missziói útjában istentiszteletet tartott 1 ízben, mikor urvacsorát is osztott.

Kiosztott 2 énekes könyvet, 1 vallástant és 12 drb. vallásos iratot	300 Lei értékben
Kiszállási költség	550 „
Tőkepénze	2787 „
Perselypénz	420 „

IV. Nagybányai missziói kör.

Körlelkész: Szaploneczay Bertalan nagybányai lelkész. Működési köre Erdőszáda leányegyház és Alsófernezely fiókegyházon kívül 11 szórványt foglal magába.

A leány- és fiókegyházban 101 a reformátusok száma.

Körlelkész missziói útján istentisztelet tartott 10-szer, urvacsorát osztott 6 alkalommal. Kiosztott 1 bibliát; 28 énekes könyvet; 210 hitelesítő olvasmányt 3513 Lei értékben, melyből

visszatérített	2320 Lei
Kiszállási költsége	4223 „
Erdőszáda leányegyháznak van iskolája	
1930. évi bevétele	8699 Lei
1931. évi kiadása	8592 „
Pénztári maradványa	107 „
Kegyes adományok összege	4277 „
Az egy évi kivetett egyházi adó	4060 „
Tőkepénz	16743 „
melyből	2275 „ hadikölcsön.

Alsófernezelynek szintén van iskolája. A vallást heti egy órán Veres Ferenc nagybányai tanító tanította.

1930. évi bevétele	15037.50 Lei
1930. évi kiadása	13705.50 „
Pénztári maradványa	1332 „
Kegyes adományok összege	9834 „
Az egy évi kivetett egyházi adó	3320 „
Adóssága	9582 „

V. Szamoskrassói missziói kör.

Körlelkész: Oláh Sándor szamoskrassói lelkész. Működési köre kiterjed: Alsóhomoród, Alsóhuta, Barlafalu, Borválaszt, Bükkszoldobágy, Felsőhomoród, Ivácskó, Középhomoród, Mogyorós, Pácafalu, Fapbikó, Résztelek, Szamosborhid, Szamoslippó, Szamosveresmart, Szelestyepuszt, Szinfalu.

Szórványok a központtól 4–14 km. távolságra vannak, 52 református lélekkel.

Körlelkész missziói útjában a családi látogatások rendszerét gyakorolta, az anyaegyházhoz való kapcsolatot hangoztatva hivei előtt, minden alkalommal áhitatot, vagy bibliamagyarázatot tartva velök. Az elmúlt évben 5 látogatást végzett.

Kiosztott 2 drb. vallástant, 19 hiterősítő iratot 400 Lei értékben, melyből visszatérített 125 Lei.

Kiszállási költség: 600 Lei.

Missziói bizottság határozati javaslata:

„Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel értesül arról a buzgó munkásságról, melyet missziói lelkészek szórványaik területén úgy az istentiszteletek megtartása, mint az egyes hivek és családok látogatásával kapcsolatban kifejtettek. E látogatások eredményeként könyveli el azt a szorosabb és melegebb érdeklődést és áldozatkészséget, mellyel a nagyobb távolságban lakó és nehéz anyagi gondok közt élő hiveink állandó érdeklődést és buzgóságot tanusítanak úgy az istentiszteletek buzgó látogatása, valamint adományaiknak a nemes és istenes célokra való meghozatalában. E tények különösen jólesően hatnak az avasi és nagybányai missziói körzet munkásságát illetően, mely utóbbinál úgy az anyaegyházközség vezetősége és ifjusági köre, valamint a hivek egyeteme szeretetteljesen istápolja jócselekedetekben és áldozatkészségben határozódó munkásságával a szórványában lakó egyháztagok életét.

A missziói bizottságnak a missziói küldetések 1930. évi munkásságáról összeállított jelentését jóváhagyóan tudomásul veszi s azt a missziói lelkészek által adott jelentésekkel és az utazási naplókkal együtt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti“.

Közgyűlésünk a missziói bizottság jelentését tudomásul veszi, határozati javaslatát elfogadja és határozati erőre emeli s összes iratokat felterjeszti a főt. egyhker. közgyűlésre.

26. Olvastatott a tanügyi bizottságnak a félévi ellenőrző látogatások tárgyában kelt jelentése, mely szerint a f. évben 40 egyházközségben tartatott ellenőrző látogatás. A talált eredmény szerint az iskolák közül 5 kitűnő, 12 jeles, 17 jó, 3 elégséges és 1 elégtelen osztályzatúnak minősített. Iskoláinknál a külső felszerelés tekintetében még mindig vannak hiányok, a tanítás eredményét és az iskola szellemét illetőleg azonban nagy

láltaánosságban a mi iskoláink megállják a versenyt más iskolákkal szemben. Fájdalom, hogy van gyengébb minőségű iskola is, ahol vagy a tanító rátermettségének hiánya, vagy a tanítói fizetés elégtelensége, vagy kényszerű szünetek (járvány miatt) hátrányosan befolyásolták a tanítás eredményét. Ennek dacára iskoláink – ha a nehéz viszonyok között is meghozunk érte minden áldozatot – reménykeltően és biztatóan teljesítik hit-építő és kulturaterjesztő hivatásukat.

Nincs elfogadható eredmény az avasujvárosi iskola I. – II. osztályában, melynek Sepsyné Hady Margit a vezetője, amint-hogy nevezett tanítónő iskolája mindig gyenge volt eddig is.

A szamosdarai iskola további fennmaradását a hivek szegénysége és indolenciája teszi kétségessé.

A beiskolázás általában kielégítő, kivéve Máramarosszigetet és Halmit, hol a ref. tankötelesek tekintélyes része állami és más felekezetű iskolában kénytelen járni, éppen azért e helyeken a vallás- és egyházi ének tanítása, a tudott okokból nagyon nehéz s csekély, utóbbi helyen semmi eredményt nem mutat.

A felekezeti iskolával nem bíró egyházakban lelkészek és segédlelkészek végezték a vallástanítást megfelelő eredménnyel, kivéve Pusztadarócot, ahol Selyeby Géza lelkész ebben az évben nem teljesítette vallástanítói kötelezettségét. Itt a helyzet egyenesen kétségbeejtő, növendékeink nemcsak hittani dolgokban mutatnak teljes tájékozatlanságot, de magyarul sem tudják már kifejezni magukat.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság itt érintett jelentése alapján megnyugvással állapítja meg, hogy felekezeti iskoláink színvonala, a tanítás eredménye, ugyszintén az állami iskolákba járó növendékeink vallásoktatásának eredménye is általában jó. A jelentésből folyólag kimondja, hogy

a) a szamosdarai felekezeti iskola megmentése érdekében a tanítói díjlevelet rendezteti, ennek s az itt felmerülő kérdéseknek közgyűlésünk nevében való további intézésére esperes urat fölkéri és meghatalmazza,

b) fölhívja a máramarosszigeti presbiteriumot, hogy az 1931/1932 isk. évre a III ik tanerő beállításiáról gondoskodják,

c) utasítja a halmi-i presbiteriumot, hogy amennyiben nehéz anyagi helyzetére való tekintettel a II-ik tanerő beállítására nem vállalkozhatnék, az 1931/1932. isk. évtől kezdve szüntesse be felekezeti iskolája VI. – VII. osztályait, később esetleg az V. osztályt is hogy így az I. – IV. osztályokba mennél nagyobb számmal vehesse fel a ref. vallásu növendékeket, akiknek vallásos oktatása s a magyar kultúra számára való megtartása így lenne legmegfelelőbben biztosítható s a felekezeti iskola alsóbb osztályait eredményesen végzett, állami iskolába kerülő V. – VII. oszt. növendékek vallásoktatását lelkes eredményesebben láthatja el,

d) tekintettel arra, hogy néhány gyülekezetünkben a felekezeti iskola VII. osztálya nincs vezetve, noha abban a községben állami iskola sincs s így ref. növendékeinket az a veszedelem fenyegeti, hogy végbizonyítványt nem nyerhetnek, rendeli közgyűlésünk, hogy a VII. oszt. ilyen helyeken is beállítandó,

e) mivel a magyar nyelvű tárgyak háttérbe szorulnak egyes helyeken a román tárgyak túltengése miatt, azt is rendeli közgyűlésünk, hogy a magyar nyelvű tantárgyakat első sorban tanítsák tanítóink minden osztályban, az I. – II. osztályban mellőzők a román írás és olvasás tanítását, a II. osztályban csupán a román beszélgetést tanítsák. Földrajzból egyedül Románia földrajzát tanítsák románul. A haladási naplókat és kifüggesztendő nyilvántartásokat párhuzamosan magyarul és románul vezessék.

f) Sepsyné Hady Margit avasujvárosi tanítónő és Selyeby Géza lelkész ellen a fegyelmi eljárás megindítását elrendeli s ennek foganatosítására esp. urat felkéri,

g) az iskolalátogatási jegyzőkönyvek egyöntetűvé tétele, kellő áttekinthetőség biztosítása érdekében a bizottság által bemutatott látogatási jegyzőkönyv mintát elfogadja s annak kinyomtatásáról gondoskodik,

h) végül az iskolalátogatás könnyebbé tétele érdekében a mikolai körhöz Kakszentmártont, a szamoskrassói körhöz Szatmárhegyet, az avasi körhöz pedig Sárközt és Adorjánt osztja be közgyűlésünk.

26/b. Olvastatott a tanügyi bizottság előterjesztése és javaslata a Királyhágómelléki egyházkerület kiadásában az 1930. évben megjelent vallástani tankönyvek használhatósága tárgyában. Eszerint különösen a II., VI., VII. oszt. számára irt könyvek stilusa nehézkes, nem megfelelő. A többiekhez viszonyítva legelfogadhatóbb a Szendrey által irt V. oszt. könyv. Ezért átdolgozandók egyszerűsítés és rövidítés végett, hogy ezzel az érthetősége nyerjen és a gyermek fogalmi körét emelni tudja. A II. oszt. könyvben tulsulyban van az ószövetségi anyag, kívánatos, hogy ennek rövidítésével több vétessék fel a Jézus élete történetéből. Külső alakjukban ezek a könyvek impraktikusak, amennyiben imákat nem tartalmazznak, holott az élet igazolja, hogy a gyermekkorban tanult imádság sok embert egész életén át kísér. Puhakötés helyett erős vászonkötés kívánatosabb lenne. A VII. oszt. valláskönyv nem felel meg annak a célnak, hogy konfirmációi oktatásra alkalmas legyen, mivel különösen faluhelyen nemcsak VII. oszt. növendékek kerülnek konfirmációi oktatásra, hanem az iskolát különböző körülmények miatt előbb is elhagyott ifjak, akik ezt a könyvet meg nem értik, megtanulni képtelenek, akiknek tehát könnyebb feldolgozása, érthetőbb stilusu kézikönyvre lenne szükségük.

Bizottság föltétlen szükségét látná egy vallástani vezérkönyv szerkesztésének, melyben különbség tétetnék az osztott és osztatlan iskolák között.

De szükségét látja annak is, hogy a vallástanítás sikerebbé tétele érdekében, tekintettel a vallástanításra szánt csekély óraszámra is, a váltakozó módszer visszaállítása ismételten megengedtetnék! S ezt ezuton is tisztelettel kérelmezi a főtiszt. egyhker. közgyűléstől.

Végül az ipariskolai tanulók vallástanításának rendszeresítése és eredményessé tétele érdekében egy iparos tanulók számára való vallástani kézikönyv kiadását is kérelmezi közgyűlésünk.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság előterjesztését és javaslatait elfogadja, határozati erőre emeli és a főtiszteletű egyhker. közgyűlésre felterjeszteni határozza.

27. Számvevőszék jelenti, hogy az egyházmegyei közpénztár 1930. évi számadásait megvizsgálta. 118.561 Lei bevétellel szemben 115.087 Lei a kiadás, így 3474 Lei pénzmaradvány mutatkozik. A számadás alakilag helyes, számadatilag pontos,

kellően okmányolt s a belőle készített összesítő kimutatások (lásd a mellékletet) teljes tájékoztatást nyújtanak az egyházmegye pénzkezeléséről, kötelezettségeiről és vagyonáról. — Bár a bevételi hátrálék (követelés) szinte teljes mértékben fedezi a kiadási hátrálékok (tartozás) összegét, számvevőszék aggodalmasnak tartja a helyzetet a tartozások pontatlan fizetése, a felszaporodott hátrálékok miatt.

A tőkepénzek jelentős gyarapodására örömmel mutat rá a számvevőszék, adományok, birságpénzek, kamatok az illető alap javára pontosan elszámoltattak.

A közpénztári tőkék, tehát azon tőkék kamatai, amelyek speciális célt nem szolgálnak, illetve amely tőkék kamatja a közpénztárt illetik: szintén tőkésítve lettek. Számvevőszék felhivandónak tartja pénztárost, hogy ezeket a kamatokat ne tőkésítse tovább, hanem használja fel pl. kiegyenlített tartozások apasztására. Ugyiszintén a külön rendeltetésű alapok kamataiból is felhasználandó lesz a rész, amit az alapítólevél kezelési költség fejében, arra rendelt.

A tőkék elhelyezése ugyanaz, mint az előző évben.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházmegyei pénztár 1930. évi számadásait, számvevőszék jelentése és javaslata alapján elfogadja és megerősíti; Szaploneczay Bertalan pénztárosnak e számadások kötelezettsége alól a felmentvényt köszönetének kifejezésével — de óvás fenntartással — megadja.

Utasítja egyuttal pénztárost, hogy a tőkéknek az egyházmegyei pénztárt illető kamatait már a folyó évben is használja fel, az érdekelt gyülekezetek presbiteriumait pedig ezuttal is nyomatékosan figyelmezteti, hogy köztartozásaikat pontosan fizessék, mert a felgyülemelő hátrálékok miatt előbb-utóbb kellemetlen helyzetbe kerülnek.

28. Számvevőszék jelenti, hogy a máramarosszigeti liceum 1929. évi számadásainak megvizsgálásáról szóló múlt évi jelentése közgyűlésünknek be lett ugyan mutatva s e tárgyban érdeklő határozatot is hozott, a jegyzőkönyvből azonban kimaradt s így nem volt felterjeszhető az egyhker. közgyűlésre. Jelenti egyuttal, hogy az 1930. évi liceumi számadásokat is megvizsgálta számvevőszék. Mindkét évi számadás úgy számadatilag, mint alakilag teljesen rendben van, okmányai hiánytalanul meg-

vannak s az egyházmegye jóváhagyásával ellátva felterjesztendők az egyker. közgyűlésre.

Egyházmegyei közgyűlésünk a máramarosszigeti liceum 1929. és 1930. évi számadásait számvevőszék jelentése és javaslata alapján elfogadja, jóváhagyja, kezelő pénztárosnak az igazgatótanáccsal egyezően – óvás mellett – a felmentvényt megadja, összes számadásokat okmányokkal együtt a főt. egyker. közgyűlésre felterjesztetni határozza.

29. Számvevőszék jelenti, hogy a gyülekezetek számadásainak nagyrésze máig sem lett bemutatva, a beküldöttek is csak a közeli napokban kerültek számvevők kezéhez, tehát azok megvizsgálására nem állt elég idő rendelkezésükre. Javasolja, hogy a gyülekezetek számadásaira vonatkozó előterjesztésének megtételére az őszi közgyűlésig haladékot adni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bejelentés tudomásul vételével, a gyülekezetek számadásai megvizsgálására vonatkozó számvevői javaslatokat a f. évi őszi közgyűlésében fogja tárgyalni.

30. Olvastatott a máramarosszigeti ref. lyceum igazgatótanácsának következő jelentése:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! A m.-szigeti Ref. Lyceum 1930. évi történetére vonatkozólag jelentem az alább következőket:

1. A mult évi egyházmegyei gyűlésen már jelentettem, hogy intézetünk működését és az intézeti vagyonnak az alapítók rendelkezéseinek és az egyházmegye határozatának megfelelő módoni felhasználását teljesen megakasztotta az a per, amelyet az intézet egyik volt tanára az intézetünk ellen indított. Ez a per azóta a legfelsőbb bíróságnál is tárgyalás alá került és a legfelsőbb bíróság felperest keresetével elutasította. Így ezen pernek a szerencsés befejezésével nemcsak a mi intézetünk szabadult fel egy nagy nyomás és teher alól, hanem ezen legfelsőbb bírósági döntés precedenst is alkotott, amely precedens alkalmas alapot szolgáltat arra, hogy a romániai egyházi intézmények hasonló megtámogatásban ne részesüljenek, ami által ezen pernek a fontossága túl nőtt a mi intézetünk határain.

Az igazgatótanács a pernek szerencsés befejezése után a per költségeit, valamint a perrel kapcsolatosan felvett kölcsön-

terheket is rendezte úgy, hogy a múlt évben jelentett intézeti adósság kamataival együtt ki van egyenlítve. A birói letétként kezelt összegből a költségek és felvett adósságok teljes kifizetése után fennmaradt összeg 463.030 Lei betéti könyvben van elhelyezve.

2. Igazgatótanács a gazdasági bizottság által az 1930. évre vonatkozó számadást és vagyonleltárt átvizsgálta és a jelentéshez csatolt igazgatótanácsi jegyzőkönyvi kivonatban megállapította a lyceum 1930. évi bevételi, kiadási tételeinek végösszegét, valamint a vagyonleltári végösszeget is, amely az előző pontban említett oknál fogva vagyonnövekedést mutat. Igazgatótanács a számadást és vagyonleltárt az összes igazoló okmányokkal együtt Kürthy Károly egyházmegyei számvevőhöz küldötte felülvizsgálatra, aki a számadásokat felül is vizsgálta. A számvevő javasolja, hogy úgy az 1930. évi, mint az 1929. évi számadást, amelynek a felülvizsgálatát még a múlt egyh. megyei gyűlés előtt elvégezte, de amelynek jóváhagyása tévedésből elmaradt, az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá és a pénztárnoknak a felmentvényt adja meg.

3. A lyceum kiküldöttei a főgimnázium „Sima Pusztá” i birtokát 1930. nov. 20 – 21. napjain meglátogatták. Ezen látogatás alkalmával a bérlő által emeltetett 4 új épületet és egy régi átépített épületet a lyceum nevében a bizottság átvette. Az épületnek a tervrajzát és költségvetését bérlő az építkezés megkezdése előtt igazgatótanácsnak jóváhagyás végett elküldötte. Az 1929. és 1930. években épült ezen 4 új épületnek az emelése és egy réginek a teljes átépítése 19.217 pengőt tesz ki, ami azt mutatja, hogy a bérlő a leromlott gazdasági viszonyok dacára is igyekezik a modern gazdasági fejlődéssel lépést tartani, hogy intézetünk ezen birtoka a minta gazdasági jellegét megtarthassa, mert ennek köszönhetjük nagy részben, hogy vagyonváltság címén az állam nem vett el belőle semmit. Igazgatótanács az emelt épületeknek átvételét és leltárbaiktatását elfogadta. Itt azonban sajnálattal kell kijelentenem, hogy a termények árának rendkívüli mértékben történt áresésével ezen birtoknak is a jövedelme nagy mértékben esett, minthogy a bér terményben fizettetik.

4. A szatmári ref. főgimnázium igazgatótanácsa az 1931. febr. 18-án 26. pontban hozott határozatában arra kérte a szigeti lyceum igazgatótanácsát, hogy az egyházmegye 1928. nov.

9-én 26. sz. alatt hozott határozata alapján válasszon még egy tanárt és azt szolgálattételre küldje a szatmári ref. főgimnáziumhoz. A szigeti lyceum igazgatótanácsa 1931. május 7-én 4. pontban hozott határozatában, amely határozat ezen jelentéshez is csatolva van, az egyházi felsőbb hatóságok jóváhagyásától feltételezetten kimondottan csak az 1931/32. iskolai évre vállalja egy helyettes tanárnak a választását és annak a szatmári főgimnáziumhoz küldését, természetesen a csatolt jegyzőkönyvi pontban kifejezett feltételek mellett.

5. A máramaros-ugocsai egyházmegye Csehszlovákiába eső részének esperesi hivatala megkeresést intézett a szigeti egyház főgondnokához és elküldte a máramaros-ugocsai egyházmegyének 1930. okt. 2-án 36. sz. alatt hozott azon határozatát, amelyben a maga kebeléből egy bizottságot küldött ki a következő kérdések tisztázására:

a) Kinek a tulajdonát képezte, illetve képezi a máramaros-szigeti lyceum s mi a vagyoni állaga?

b) Kinek a terhe a máramaros-ugocsai egyházmegyétől közelebb bekebelezett amortizációs kölcsön?

c) Ki kezeli jelenleg az ingatlant, mi történik a jövedelemmel, ha van?

E mellett még kérdés intéztetett a máramaros-ugocsai egyházmegye esperese által a szigeti lyceumnál létesített, illetve bejelentett 10.000 korona internátusi alapítvány sorsáról is, amely megkeresésre a szigeti lyceum igazgatótanácsa az 1931. május 7-én tartott gyűlésében 5. pont alatt hozott s jelen jelentéshez is mellékelte határozatának elküldésével óhajt válaszolni az egyházmegye jóváhagyásával.

6. A szigeti ref. egyház presbiteriuma még a múlt évben memorandumban kereste meg a lyceum igazgatótanácsát, a melyben kérte, hogy a szigeti ref. elemi iskola fentartási terhet az egyháztól vegye át és a lyceum tulajdonát képező Pomona-kertet használatra — a tulajdonjog fentartása mellett — engedje át az egyháznak. A lyceum igazgatótanácsa ezen memorandumban foglalt fenti két kérésre érdemileg nem határozott, minthogy akkor még a saját anyagi helyzetét is zavarban tartotta a már említett, de akkor még be nem fejezett per. Így az elmúlt évi egyházmegyei gyűlés előtti igazgatótanácsai gyűlésen ezen kérdés tisztázása is a fent említett per befejezése utáni időre halasztatott.

Az igazgatótanács ezen kérdéssel az 1931. máj. 7-én tartott gyűlésében foglalkozott és a szigeti ref. egyház memorandumában kifejezett kérések rendezésére jelen jelentéshez mellékelt 6. sz. határozatát hozta, amely határozatban igazgatótanács kimondja, hogy mivel az elemi iskola fentartásának kérdése a lyceum és egyház között még 1911. nov. 11-én szabályszerű és a felsőbb egyházi hatóságok által is jóváhagyott egyezségi okirattal rendezve lett, ezért az elemi iskolának sem a jelenlegi fentartási terhét, sem a jövőbeni fejlesztését át nem vállalja. A Pomona-kertre vonatkozólag igazgatótanács kimondja, hogy az egyházat kártalanítja és itt nem helyezkedik a rideg értékelés alapjára, hanem tekintetbe véve, hogy a szigeti egyház éppen most van a legnehezebb átmeneti gazdasági krízisben, amikor a már miniszterileg is engedélyezett harmadik elemi iskolai tanerőt be kell állítani és a leégett templomának az újraépítésével még erősebben van súlytva, ezért igazgatótanács megszavaz az egyháznak 463.533 Lei kártalanítási összeget, úgy azonban, hogy ezen összegből, mint tartozást levonja azon 13.533 Lei adosságot, amelyet ezelőtt 5 évvel a templom renoválása alkalmával adott az egyháznak a lyceum.

A forgalmi értéken feltétlenül magasabban megállapított ezen összeget azonban csak oly feltétellel adja a lyceum, ha ezen összegből legalább 350.009 Leit, mint elkölthetetlen elemi iskolai fentartási alapot fog az egyház kezelni.

Egyházmegyei közgyűlés 1. az előadói jeientés 1. pontjára vonatkozólag örömmel veszi tudomásul, hogy a „Kelemen-Lyceum per“ a lyceumra nézve végleges, szerencsés és igazságos befejezést nyert. Az igazgatótanácsnak és az igazgatótanács elnökségének ezen per lefolytatásában és a költségek rendezésében, elszámolásában tett intézkedéseit jóváhagyja;

2. az előadói jelentés 2. pontjára vonatkozólag az egyházmegyei számvevő jelentése alapján az igazgatótanács által megállapított és elfogadott számadásait és vagyonleltárát a lyceumnak az 1929. és 1930. évekről jóváhagyja és a lyceum pénztárnokának az 1929. és 1930. évi számadás és vagyonleltár elkészítésére vonatkozólag a felmentvényt megadja;

3. tudomásul veszi, hogy az igazgatótanács küldöttei által a lyceum „Sima Puszta“ nevű birtokán

ujjonnan emelt épületeket átvette és leltárba iktatta;
4. elfogadja igazgatótanácsunk azon tervet, hogy a következő 1931/32. isk. évre egy helyettes tanárt választ, az igazgatótanácsnak erre vonatkozó 1931. május 7-én 4. pont alatt hozott határozatát minden részletében magáévá teszi és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeli. Felhatalmazza igazgatótanácsot, hogy amennyiben az egyházkerületi jóváhagyás megérkezik és a szatmári főgimn. igazgatótanácsa a szigeti igazgatótanácsnak a hozott s jelen jegyzőkönyvhöz is mellékelte határozatában kért garanciát megadja és a tanerő beállítását kéri, a szükségelt helyettes tanárt megválaszthatja és szolgálattételre a szatmári ref. főgimnáziumhoz küldhesse;

5. felhatalmazza az igazgatótanács elnökségét, hogy az igazgatótanács által a máramaros-ugocsi egyházmegye részére szerkesztett válasz határozatát a máramaros-ugocsi egyházmegye esperesi hivatalhoz elküldhesse;

6. a szigeti ref. egyház és liceum közötti elszámolásra vonatkozólag hozott határozatát az igazgatótanácsnak indokolásával együtt magáévá teszi, elfogadja és már most felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben a szigeti presbiterium az igazgatótanácsnak 6. pont alatt hozott határozataiban tervezett elszámolását elfogadja és annak értelmében az egyezségi iratot az egyház és igazgatótanács elnöksége a presbiterium határozata után aláírja, ezen egyezséget jóváhagyhassa, hogy ezen egyezés az egyházkerületi közgyűlés által már a legközelebbi gyűlésen megerősítést nyerhessen.

31. Szaploneczay Bertalan lelkész más irányu elfoglaltságára hivatkozással, az egyházmegyei pénztárosi állásról való lemondását jelentette.

Közgyűlésünk pénztáros előterjesztett indokait méltányolva, lemondását elfogadja s midőn eddigi ilyenirányu tevékenységéért elismeréssel adózik, a megüresedett pénztárosi állásra Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkészt megválasztja.

Ezzel Gacsályi Zsigmond számvevői megbízatása megszűnván, helyébe számvevőszéki tagul Szabó Endre színérváraljai lelkészt választja meg.

32. Az egri i egyház presbiteriuma múlt évben foganatosított templom renoválása alkalmával az előcsarnok tetejének befedése és az előcsarnok alapjának cementborítása munkálatainak vállalatba adása tárgyában kelt 49–50/1930. sz. határozatainak becsatolása mellett közgyűlésünk engedélyét kéri arra, hogy 37/1930. sz. határozatunkkal engedélyezett s a rendes egyházi adó 200%-át kitevő rendkívüli adó mellett, illetve ennek pótlására, fenti pótmunkák bekerülési összegének fedezetére, ennek újabb 20%-át rendkívüli adó gyanánt kivethesse az egyház tagjaira.

Közgyűlésünk az egri-i egyház törvényes formák között kelt fenti határozatait megerősíti és az azokban körvonalazott rendkívüli adó kivetését engedélyezi.

33. Az egyházkerületi képviselők megbízatása lejárván (28/927. sz.)

közgyűlésünk három évi megbizatással (1931–1933. évekre) a nagybányai egyházmegye részéről rendes lelkeszi képviselőkül Oláh Sándor lelkeszi főjegyzőt, Sárközi Lajos tanácsbirót, Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkeszt; világi képviselőkül dr. Helmeczy József tanácsbirót, Nagy Béla tanácsbirót és Tabajdy György szatmári presbitert;

pótképviselőkül lelkeszi részről Gy. Kovács József tanácsbirót, Sáfár Imre atyai, Tóth Gábor kisbábonyi lelkeszeket, világi részről Uray Jenő szatmári főgondnokot, Kanizsay Jenő lázári főgondnokot és Nagy Jenő máramarosszigeti presbitert választja meg.

Miről jelen határozat beterjesztése mellett a főtiszteletű egyházkerületi elnökséget értesíti.

34. Az egyházmegyei tanító-képviselők megbízatása lejárván (lásd 5/1928. sz. a.)

közgyűlésünk a tanító-képviselők megválasztása tárgyában a szavazást elrendeli azzal, hogy presbiteriumok szavazataikat f. évi augusztus hó 15-ig adják be az esperesi hivatalhoz, esperes urat pedig fölkéri az ezzel kapcsolatos további teendők ellátására.

35. A máramarosszigeti egyházközség presbiteriuma bemutatja 1931. évi április hó 23-án 2. sz. alatt kelt határozatát, melyben a leégett templom és torony helyreállítására vonatkozó tervek és költségvetések felülbírlásával foglalkozott s azokat elfogadta és az eredeti terven eszközölt változtatásokat körvonalazta. Az összes tervek és költségvetésekkel együtt csatolja beadványához az egyházmegye építészszakértőjének részletes előterjesztését a terv és költségvetés felülbírlása, a szükségesnek vélt változtatások és utasítások tárgyában. Szakértő a presbiterium által elfogadott tervet és költségvetést a kivitelre alkalmasnak és a versenytárgyalás alapjául elfogadhatónak tartja s a kivitelre nézve praktikus elgondolásokból fakadó felvilágosításokat és utbaigazításokat ad.

Közyülésünk a máramarosszigeti presbiterium törvényes formák között hozott fenti határozatát, a beterjesztett tervet és költségvetést – a szakértői vélemény és javaslat alapján – jóváhagyja és megengedi, hogy presbiterium a pályázat kiírására a további lépéseket megtehesse. Miről illetékes presbiterium és Kótay Pál építész-szakértő ur kivonatosan értesíttetnek.

36. A kakszentmártoni egyház lelkésze és gondnoka a presbiterium f. évi április 19-én 1. sz. alatt kelt szabályszerű határozatának bemutatása mellett annak jóváhagyására kéri közgyülésünket, hogy takarékmagtári alapjai kamatjövedelmét közszükségleti célokra évről-évre felhasználhassa.

Közyülésünk a kakszentmártoni egyház kérelme tárgyában a határozathozatalt egyelőre felfüggeszti. A magtári alap tőkéinek számbavétele, pontos megállapítása, az alapszabály készítése és általában a kakszentmártoni számadások vizsgálata kapcsán felmerült kérdések tisztázása érdekében Oláh Sándor számvevőt kiküldi, kinek jelentése és javaslata alapján fog a kérelem tárgyában véglegesen határozni.

37. A Gombáson lakó hitfeleink, mintegy százan vannak, azt kérik esperes urhoz intézett beadványukban, hogy az ő lelki gondozásukról és gyermekeik vallásos oktatásáról a felettes egyházi hatóságok gondoskodjanak. Ezideig az aranyosmedgyesi presbiterium, illetve lelkész kötelessége volt ezt ellátni, mit az ottani lelkész nem is tagadott meg, de saját fogatán, illetve

költségén, nem volt hajlandó kiszállásokat tenni s így megfelelő lelki gondozás nélkül élnek. A gombási hivek egyházi adót fizetnek az aranyosmedgyesi egyháznak és lelkésznek s ezért arra kéri elkötelezni aranyosmedgyesi lelkészt, hogy minden hónapban egy vasárnapon istentiszteletet tartson számukra s ugyanakkor gyermekeik vallás- és énektanítását is lássa el. Ha pedig erre, magas korára való tekintettel, nem képes: segédlelkész tartására köteleztessék el. Viszont az ellen sincs kifogásuk, ha az általuk eddig is teljesített adóhozzájárulások ellenében más gyülekezet gondoskodnék fenti szükségleteik ellátásáról.

Az aranyosmedgyesi presbiterium f. évi márc. 9-én szám nélküli határozatában tárgyalván a gombási hivek kérelmét, lelkész kapcsolatos bejelentését stb., kimondotta, hogy miután az aranyosmedgyesi lelkész és tanító — akiknek gondozása alá a görbedi leányegyház és a hegyi lakósok is tartoznak — az anyaegyházban végzendő szolgálataik elhanyagolása nélkül az attól 12 km. távolságra fekvő s most már önálló községet (Dumbrava) alkotó gombási hiveink lelkigondozását ellátni nem képesek s mert van más két anyaegyház, melyek közelebb fekszenek, honnan jobban megközelíthetők: ezért a gombási szórványt elbocsátja kebeléből és kötelékéből, hogy tetszése szerint válasszon s közelebb fekvő anyaegyházhoz csatlakozhasson, mely esetben külön vagyonként kezelt javaik az új anyaegyház kezelésébe adatnak át s egyházi adóteher viselésére sem köteleztetnek tovább az aranyosmedgyesi egyház és lelkész számára.

Közgyűlésünk addig is, amíg a Gombáson lakó hiveink hovatartozandósága kérdésében kellő tájékozódás és megfelelő előkészítés alapján módjában állana véglegesen határozni, fölkeri és megbizza a szatmári presbiteriumot és lelkészeket, hogy ottani hiveink lelki gondozását és gyermekeik vallásos oktatását, havi egyszeri kiszállással ellátni sziveskedjék, amelynek készkiadásai és más költségei a hivek által eddig fizetett s ezutánra is vállalt egyházi adóból fognak utólag megtéríttetni.

Miről a szatmári presbiterium elnöksége és esperes ur kivonaton értesíttetnek. Esperes ur azzal a kérelemmel, hogy ennek a kérdésnek végleges elrendezését közelebbi közgyűlésünkre előkészíteni méltóztassék.

38. Az erdődi 200 lelket számláló leányegyház – helyesebben fiókegyházközség – lelkésze és főgondnoka beadványukban azt kéri, hogy úgy a multa, mint a jövőre nézve törölje közgyűlésünk az egyház terhéről az egyházmegyei járulékokat. Azzal indokolják a kérelmet, hogy az a pár száz lélek is 90%-ban földhöz ragadt szegény cseléd, a mindennapi kenyere is alig van meg s egyházi adózásra teljesen képtelen. Akiknek megélhetési lehetőségük van, azok minden áldozatot meghoznak, de annyit már el nem bírnak, hogy az egyházmegyei és kerületi járulékok is kifizethetők lennének.

Közgyűlésünk respektálva a kérvényben felhozott indokokat, az erdődi egyház egyházmegyei járulékait a multa nézve törli, jövőre pedig – mint fiókegyházközséget – e járulékok fizetése alól felmenti.

39. Az egyhker. közgyűlés 195/b. – 1930. sz. határozatában a tanítói fizetések értékelésére hívja fel újlag egyházmegyénket. Közgyűlésünk 10/1930. sz. alatt (sőt előbb is) foglalkozott már ezzel a kérdéssel, kellően megindokolt előterjesztésünket azonban a kerületi közgyűlés mellőzte. Kiküldött bizottság az egyházmegye fenti határozatában foglalt irányelvek szemelőtt tartása mellett ismét jegyzőkönyvbe foglalta álláspontját s kéri annak felterjesztését.

Közgyűlésünk a bizottság jegyzőkönyvét tudomásul veszi, álláspontját helyesléssel magáévá teszi, javaslatait elfogadva, vonatkozó kimutatással együtt, azon kéréssel terjeszti fel az egyházkerületre, hogy azt – mint e régen huzódó, sok zavart és félreértést okozó kérdés elintézésének kellő megoldást biztosító módját – elfogadni és alkalmazni méltóztassék.

40. Az apai presbiterium 1931. évi május 4-én kelt 1. sz. határozatával a templomtorony tatarozási munkálataira megtartott árlejtés eredményének felülbírlása során s az egyházmegye építész szakértőjének átszámítása után megállapította, hogy a Barna Károly erdődi lakos kőmivesmester ajánlata a legkedvezőbb és úgy határozott, hogy a vállalatot 201.150 Leiben megállapított átalány összegért nevezett kőmivesmesternek adja ki. Ugyanazon határozatával azt is kimondotta, hogy a templom fedelének 18-as cinklemezzel való bádогоozási munkálatait 48.484 Lei bekerülési összeg ellenében szintén vállalatba

adja, ezenkívül előre nem látott költségekre 25.000 Leit vesz számításba, a három cimen összes bekerülési összegül tehát 274.634 Leit irányzott elő.

Ennek fedezetéről így gondoskodott: 1. Készpénzállomány a templomrenoválási alapon 191.000 Lei, 2. Megajánlott, de még be nem fizetett hozzájárulások értéke 19.000 Lei, míg 3. a hiányzó 64.634 Leit a magtáralapból rendeli fedezni. Ez a magtáralap a hivek külön megterheltetésével részben éppen a templomrenoválás céljaira gyümölcsöztetett. Vagyona 520 véka buza, 607 véka tengeri és 108.000 Lei készpénz.

Bemutatja presbiterium az építési költségvetést, vállalati szerződést, szakértő javaslatát, melyben az előirányzott munkák célszerűeknek, szükségesnek, vállalkozó ajánlata reálisnak, egyénisége megbízhatónak van jelezve.

Egyházmegyei közgyűlésünk az apai presbiterium szabályos formák közt hozott fenti határozatát megerősíti; ehhezkepest 1. a templomtorony tatarozási munkálatait engedélyezi, a vállalati szerződést jóváhagyja; 2. tudomásul veszi, hogy tekintélyes magtári vagyonából, a hivek önkéntes hozzájárulása útján összegyűjtött készlete kiegészítésére 64.634 Lei összeget használhasson fel az itt körvonalazott templomjavítási munkálatokra. A megmaradó magtári tőke azonban más célra fel nem használható, továbbra is külön kezelendő és gyarapítandó.

41. Az egyházmegyei tanítói értekezlet Nagybányán f. évi május hó 3-án tartott gyűlésében kimondotta, hogy a régi Egyházmegyei Tanítói Gyám- és Segélyegyletet új életre kelti, illetve megalakítja. Alapszabályt fogadott el, melyet azzal a kérréssel terjeszt a közgyűlésünk elé, hogy azt hagyja jóvá. Kéri továbbá, hogy a tanítói állomások után az egyházkerületi Nyugdíjintézet javára számításba vett 500 Lei fentartói járulékot, 1930. január 1-től kezdve minden tanító és önálló kántor után adják meg az egyházak az Egyházmegyei Tanítói Gyám- és Segélyegyletnek. Végül azt is kéri, hogy egyházmegyénk egyeteme egy világi tanácsbírói helyre a tanítói kar egy tagjának megválasztását alkalomadtán előmozdítani sziveskedjék.

Közgyűlésünk örömmel látja, hogy érdemes tanítói karunk az Egyházmegyei Tanítói Gyám- és Segélyegyesületet megalakította s ezzel a bizonyára

ennél is nagyobb támogatást nyújtó egyházkerületi alakulat létesítésére is megtette az első lépést. A beterjesztett alapszabálytervezetet jóváhagyja, fölhívja azonban az értekezlet elnökét, hogy az alapszabály olyan példányait terjessze fel esperes urhoz, melyek alkalmasak lesznek a jóváhagyási záradék rávezetésére. Utasítja továbbmenőleg presbiteriumokat, hogy a tanítói állomások után eddig is számításba vett 500 Lei fentartói járulékot vegyék fel költségvetésükbe és a folyó év elejétől kezdve szolgáltassák át az Egyházmegyei Tanítói Gyámegyesület pénztárába.

Végül nem zárkózik el a tanítói kar tagjainak azon kívánalmának teljesítésétől sem, hogy a legközelebb megüresedő világi tanácsbírói állás betöltésénél tanítóra adják szavazataikat gyülekezeteink.

Tekintettel azonban arra a súlyos anyagi helyzetre, mely különösen iskolafentartó egyházainkat szorongatja, elvárja közgyűlésünk a tanítóktól, hogy ennek az új tehernek a fedezetéről, társadalmi úton való előteremtéséről saját maguk fognak gondoskodni.

42. A szatmárnémeti-i lelkész bemutatja azt az 1931. évi január hó 20. napján kelt adásvételi szerződést, mely szerint a szatmárnémeti-i, mikolai egyházközségek és társtulajdonosok eladják a szatmári 1734. sz. betétben A. I 1623. 1624. hrsz. alatt felvett közös tulajdonukat képező ingatlanukat Uray András szatmári lakosnak 161.000 Lei vételárért. Kérlik ennek az adásvételi jogügyletnek a jóváhagyását. Az eladás tárgyát képező ingatlannak csak $\frac{2}{22}$ részben tulajdonosa a szatmárnémeti-i egyház és ugyancsak $\frac{2}{22}$ részben tulajdonosa a mikolai egyház, így annak megtartása semmi előnyt nem jelent a két egyházközségre nézve, amely hagyományozás útján szállt rájuk.

Közgyűlésünk felhívja érdekelt egyházak presbiteriumait, hogy az eladás tárgyában kelt szabályszerű határozataikat terjesszék be az esperes urhoz, esperes urat pedig fölkéri, hogy ennek birtokában közgyűlésünk e számra való hivatkozással a szerződést hagyja jóvá és megerősítés végett terjessze fel az egyházkerületi közgyűlésre. Utasítja egyúttal a szatmárnémeti-i és mikolai egyházakat, hogy az eladási

árból befolyó összeget a hagyományozó intenciójának megfelelően kezelje.

45. A tárgysorozat minden pontja letárgyaltván, esperes ur hálaadó imája után
elnök a közgyűlést bezárja.

Hitelesítjük:

Szatmár, 1931. június 19.

Széll György
esperes.

Oláh Sándor
főjegyző.

Dr. Mártha József
vil. jegyző.

Boros Jenő
Dr. Harsár Géza

Visky Ferenc
l. jegyző.

Az 5 – 12, 15, 24 – 29, 31 – 32, 35 – 37, 39 – 42, 51 – 52 szám
alattiakat Oláh Sándor lelkészi főjegyző,
az 1 – 4, 13 – 14, 16 – 23, 33 – 34, 38, 43 szám alattiakat
Visky Ferenc lelkészi jegyző,
a 30 alattit Kissgyörgy János előadó,
a 44 – 50 szám alattiakat dr. Mártha József világi jegyző
jegyzette.

A bíróság határozatai.

44. A nagybányai ref. egyházmegyei bíróság, mint Közigazgatási Bíróság a Szabó Endre volt kakszentmártoni lelkész panaszára Őry Zoltán jelenlegi kakszentmártoni lelkész ellen, lelkészi javadalom megosztása tárgyában előterjesztett panasz tárgyában, mint közigazgatási bírósági ügyben a következő

ítéletet

hozta:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság a Szabó Endre panaszának részben helyt ad s Őry Zoltán panaszlottat arra kötelezi, hogy 15 nap alatt végrehajtás terhe alatt panaszosnak az őszi vetéssel bevetett területből 3054 négyzetölet adjon ki s fizessen meg ezenkívül a fenti idő és jogkövetkezmények terhe mellett 750 Leit.

Indokolás:

Bíróság megállapítja, hogy az érvényben levő „Beruházási és Utódsági Szabályok” értelmében, ha a változás az év ápr. 24-én történik, az eltávozó lelkésznek joga van az összes szántóföldek $\frac{1}{3}$ -ához. Jelen esetben a változás előbb történt s így a fenti rész nem illeti panaszost, de megilleti az $\frac{1}{3}$ részből annyi terület, amennyi az általa teljesített szolgálat idejére esik. Szabó Endre 1930. dec. 31-ig szolgált, három hónap veendő tehát számításba, mi után — az egész lelkészi javadalom 17 köblös, 900 négyzetöl lévén, az $\frac{1}{3}$ -át kitevő 7100 négyzetölből a három hónapra — 3054 négyzetöl illeti meg panaszost s ezt az utód kiadni köteles.

Panaszlott köteles lenne kiadni a takarmányneműekkel bevetett földek első évi termésének teljes értékét is, de mert panaszos csak a vetőmag árának megtérítését igényeli, a bíróság, mivel az elvetett mag mennyiségéül — miután rendes számítás szerint ez elegendő — 32 kg. lóherét és 9 kg. lucerna

magot vesz alapul, ezeknek ára gyanánt a folyó árat figyelembe véve: 15, illetve 30 Leit, összesen 750 Leit állapított meg.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. *Nagy Sándor*
világi elnök.

dr. *Mártha József*
jegyző.

45. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Biróság, a Z. Demeter János panaszára a józsefházai egyházközség ellen, kántortanítói fizetéskiszolgáltatása tárgyában folyamatba tett ügyben, mint közigazgatási bírósági ügyben, az alantirt napon s helyen a következő

ítéletet

hozta:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Biróság a Z. Demeter János kántortanítónak a józsefházai egyházközség ellen fizetés kiszolgáltatása iránt előterjesztett panaszának részben helyt ad s a fentnevezett egyházközséget arra kötelezi, hogy 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett adjon ki természetben 300 liter tengerit, 180 liter búzát s fizessen meg ugyancsak a fent meghatározott idő s jogkövetkezmények terhe alatt 1618 leut.

Idokolás:

A presbiterium az 1931. április hó 8. 20. szám alatti határozatában elismeri, hogy panaszosnak az ítélet rendelkező részében kitüntetett terménnyel s pénzzel tartozik s így beismerése alapján marasztalandó volt.

Az egyházközség képviselője által tett azon állítás, hogy az elismert tartozás kifizettetett volna, miután igazolva semmi-vel sem volt, sőt bizonyítékot sem ajánlott fel igazolására, figyelembe vehető nem volt.

Szatmár, 1931. május hó 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. *Nagy Sándor*
világi elnök.

dr. *Mártha József*
jegyző.

46. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Biróság, a Selyeby Géza pusztadaróci lelkész ellen hi-

vatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben panaszlottat az Et. V. tc. 34. § A. i. pontjába ütköző fegyelmi vétségben bűnösnek mondja ki s ezért a 35. § c. pontja alapján 6000 leu pénzbüntetésre ítéli s arra kötelezi, hogy ezt az összeget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett a nagybányai ref. egyházmegye pénztárába fizesse be.

Indokolás:

A Fegyelmi Biróság az iratokból tényként állapítja meg, hogy panaszlott 1930. évben úgy, mint az előző években is, a vallástanítást annyira elhanyagolta, hogy semmi eredményt sem tudott felmutatni. E sorozatos mulasztásával megszegte az Et. I. tc. 143 §. C. b. pontjában előírt hivatalos kötelességét, mi okból a vádba tett fegyelmi vétség terhére megállapítandó volt.

A pénzbüntetés mérvét a pénznek a multhoz viszonyított értéke s az a körülmény, hogy már fegyelmi büntetéssel sújtva volt, indokolja.

Elnök megállapítja, hogy érdekelt felek az ítélet kihirdetésekor jelen voltak, felhívja őket az irányban való nyilatkozattételre, hogy megnyugodnak-e az ítéletben, vagy felebeznek-e?

Ugy az egyhmegyei ügyész, mint panaszlott megnyugosznak az ítéletben.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. Nagy Sándor
világi elnök.

dr. Mártha József
jegyző.

47. A nagybányai ref. egyházmegye birósága, mint Fegyelmi Biróság a Barkász Imre patóházai lelkész ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben a következő egyhangu

ítéletet

hozta:

A nagybányai ref. egyházmegye Birósága, mint Fegyelmi Biróság a Barkász Imre patóházai lelkész ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben panaszlottat az Eh. V. tc. A. 34. §. I. 2. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt a 35. §. c. pontja alapján 15.000 Lei

pénzbüntetésre ítéli s arra kötelezi, hogy ezt az összeget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett az egyházmegye pénztárába fizesse be.

Indokolás:

Panaszlott nem gondoskodott arról, hogy az egyház számadásai elkészíttessenek, aminek az a sajnálatos következménye, hogy az 1925 – 1930. évekről az egyházközség nem számolt, sőt az egyházmegyei közgyűlés határozata folytán kiszállott Gacsályi Zsigmond számvevőt azzal az ígéretével, hogy a számadást elkészíti, félrevezette, a számvevő által adott utasításokat nem teljesítette, különböző kifogásokkal huzta s halasztotta a dolgot, meggátolván ezzel a számadások elkészítését s rendbehozatalát.

Nemcsak mulasztás, illetve hanyagság tehát panaszlott eljárása, hanem egyenesen szándékos s arra irányul, hogy a számadások rendben összeállíthatók ne legyenek s az egyház vagyoni viszonyai rendezetlenül, teljes zűlöttségben legyenek, hogy azok áttekinthetők ne legyenek.

Mulasztásával s szándékos magatartásával az Et. I. tc. 125. § g. pontjában s a 143. § C. a. pontjában meghatározott hivatalos kötelességét szegte meg panaszlott s ebből a mulasztásából az egyházközségnek is kára származott, mert az a körülmény, hogy az egyházközségnek 6 éve számadása nincs, az egyházközségre feltétlenül anyagi kárral jár s így a fegyelmi vétség panaszlott terhére feltétlenül megállapítandó s ennek alapján panaszlott megbüntetésre volt annál is inkább, mert már fegyelmi vétségért büntetve volt.

Elnök megállapítja, hogy érdekelt felek az ítélet kihirdetésekor jelen voltak, felhívja őket az irányban való nyilatkoztatásra, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek? Ugy egyházmegyei ügyész, mint panaszlott, megnyugosznak az ítéletben.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. Nagy Sándor
világi elnök.

dr. Mártha József
jegyző.

48. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Bíróság, a batizi ref. egyházközség presbiteriumának Hadházy

Gábor gondnok elleni panasza, mint fegyelmi bírósági ügy tárgyalása alkalmával a következő

ítéletet

hozta:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Bíróság, Hadházy Gábor panaszlottat vétkesnek nyilvánítja az Et. V. tc. 34. A. 1. és 7. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségekben s ezekért a 35. § e. és f. pontjai alapján a batizi ref. egyházközségben viselt gondnoki tisztjétől való végleges megfosztásra mint főbüntetésre és a választói s választhatósági jogától az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 5 év tartamára való megfosztásra, mint mellékbüntetésre ítéli s kötelezi, hogy 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen meg az egyháznak 420 Leit.

Indokolás:

A bíróság a lefolytatott eljárás adataiból tényként állapítja meg azt, hogy panaszlott, mint gondnok, az egyházközség céljaira adott adományokat átvette. 1930. szeptember hó 14-től öt ízben volt felhíva, hogy számoljon el a beszédett összegekkel, minek azonban nem tett eleget. Majd csak az esperes ur felhívására teljesítette az elszámolást, de a számadás egyenlegét, 4774 Leit az egyház pénztárába befizetni nem tudta, mert jogtalanul eltulajdonította. 1931. január 10 én befizetett 4354 Leit, de 420 Leit máig sem térített meg.

Panaszlott beismeri, hogy Borsi Lászlótól felvett 500 Leit, s azt a bevételek között nem tüntette fel s a befolyt összegekkel, mint sajátjával rendelkezett, mert azokat kölcsön adta. Futó Ferenc pedig azt igazolta, hogy másoktól is vett kisebb-nagyobb összegeket s azok sem szerepelnek a bevétel tételei között.

Panaszlott e cselekménye súlyosak s botránytokozők s kimerítik az Et. v. tc. 34. § A. i. és 7. pontjaiba ütköző fegyelmi esetek tényálladékait, mert hivatali kötelességét megszegte s az egyházközség tulajdonát képező s általa hivatali minőségben átvett összegeket eltulajdonította.

E cselekményei után gondnoki tisztet nem viselhet, sőt megakadályozandó az is, hogy közeljövőben az egyház vezetésében részt vegyen s egyben kötelezendő volt az okozott kár megtérítésére.

Elnök megállapítja, hogy az ítélet kihirdetésekor az érdekelt felek jelen voltak s ezután felhívja őket az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugosznak-e az ítéletben, vagy felebbeznek?

Panaszlott az ítélet ellen felebbezést jelent be.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. *Farkas Antal*
világi elnök.

dr. *Mártha József*
egyházmegyei jegyző.

49. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Bíróság a batizi ref. egyházközség panaszára Hadházi Gábor gondnok ellen folyamatba tett fegyelmi ügy tárgyalása alkalmával alantírott helyen és napon a következő

ítéletet

hozta:

Fegyelmi Bíróság a Hadházi Gábor panaszlott ellen az egyházmegye elnöksége által 8. f. ü./1931. szám alatt hozott határozatát, mellyel nevezettet a gondnoki tisztjétől felfüggeszti, az ítélet jogerőre emelkedéséig hatályában fentartja.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. *Farkas Antal*
világi elnök.

dr. *Mártha József*
jegyző.

50. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Bíróság a Benécs György és társai által előterjesztett panaszrai Nagy Pál józsefházai lelkész ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben az alantírott napon és helyen a következő

ítéletet

hozta:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Bíróság, a Benécs György és társai józsefházai lakosuknak Nagy Pál józsefházai lelkész ellen emelt vád és következményei alól panaszlottat felmenti s panaszosokat egyetemlegesen arra kötelezi, hogy a nagybányai ref. egyházmegye pénztárába 400 Lei költséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessenek be.

Indokolás:

Az egyházmegyei bíróság megállapítja, hogy az Eh. V. tc.

99 § a szerint panaszosok tanuként nem hallgathatók ki s miután jelen ügyben csak ők hallgattattak ki, vallomásuk bizonyítékul el nem fogadható, így bizonyíték hiányában panaszlottat fel kellett menteni.

Szatmár, 1931. május 15.

Széll György esperes,
egyházi elnök.

dr. Farkas Antal
világi elnök.

dr. Mártha József
jegyző.

51. Jegyzőkönyv. Felvétel Szatmáron, 1931. május 15 én a nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Biróságnak id. Hankóczy Géza józsefházi lakos presbiter ellen folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy tárgyalásáról.

Jelen voltak: Széll György esperes, dr. Nagy Sándor tanácsbíró elnökség, dr. Farkas Antal, Sárközy Lajos, Boros Jenő, Nagy Béla, Gy. Kovács József, Bogdán Lajos, Kovássy Ákos és dr. Jakó Endre tanácsbírák, dr. Mártha József jegyző.

Felek részéről: dr. Harcsár Géza egyházmegyei ügyész és id. Hankóczy Géza panaszlott.

Elnök a gyűlést megnyitja s megállapítja, hogy felek a tárgyalásra szabályszerűen megidézettek s felolvassa a fegyelmi bíróságnak 86/1930. sz. ítéletét, mellyel id. Hankóczy Géza presbiter fedésre ítéltetett s most az ítéletet a következő szavakkal hajtja végre:

„Megfedem Önt!”

Ezután elnök az ülést berekeszti. K. m. f. Aláírások.

52. Jegyzőkönyv. Felvétel Szatmáron, 1931. május 15 én a nagybányai ref. egyházmegyei bíróság, mint Fegyelmi Biróságnak ülésében.

Jelen vannak: Széll György esperes, dr. Nagy Sándor tanácsbíró, dr. Farkas Antal, Sárközy Lajos, Boros Jenő, Nagy Béla, Gy. Kovács József, Bogdán Lajos, Kovássy Ákos és Jakó Endre tanácsbírák, dr. Mártha József jegyző.

Dr. Harcsár Géza egyházmegyei ügyész.

Széll György esperes bejelenti a bíróságnak, hogy a 86/1930. fegyelmi bírósági ítéletben megszabott 308 Lei perköltség, – továbbá a 90/1930. sz. alatti 300 Lei eljárási költség, – továbbá a 91/1930. sz. alatti 1150 Lei tőke és eljárási költség, – továbbá a 92/1930. sz. alatti 1000 Lei perköltség és végül 93/1930. sz.

alatti büntetés, pénz és eljárási költség 1744 Lei befolyt és részben illetőknek, részben az egyházmegyei pénztárnak beszolgáltatott.

Végzés:

A fegyelmi bíróság a jelentést tudomásul veszi.

K. m. f. Aláírások.

a) BEVÉTEL

- 47 -

b) KIADÁS

Folyó szám	T Á R G Y	Előirányzat				Tényleges kiadás				Hátralék	
		Egyenkint		Összesen		Egyenkint		Összesen			
		Lei	B	Lei	B	Lei	B	Lei	B	Lei	B
	I. Tisztviselők díjazása										
1	Esperes tiszteletdíja .	5000				5000					
2	Jegyzők „	1500				1500					
3	Tanácsbírák „	900				150				750	
4	Pénztárnok „	2000				2000					
5	Számvevőszék „	1550				650				900	
6	Könyvtárnok „	200		11150				9300		200	
	II. Fuvar és kész- kiadások										
1	Tanügyi látogatóknak	2400				200					
2	Egyházlátogatóknak .	1200				500					
3	Egyházkerületi képví- selők	3600				2800					
4	Különböző fuvarok . .	1500				1400					
5	M ssziói lelkészek fu- varja	3400		12100				4900		3400	
	III. Írószer, nyomtatvány										
1	Esperesi jelentés, köz- gyűlési meghívó és jegyzőkönyv ára . .	10000				9180					
2	Esperesi iroda írószer, nyomtatvány szük- séglete	3000				3297					
3	Postai portókötség . .	1000		14000		720		13197			
	IV. Segélyezésekre										
1	Szatmári főgimn.-nak .	39000								40533	
2	Ösztöndíj segélyek . .	1500				1718					
3	Tanító özvegyek segélye	280				410					
4	Elemi iskolák segélye- zésére	9000				9000					
5	Belmisszió költségei . .	2400		52180		820		11948			
	V. Különbözők										
1	Vegyes kiadások . . .	2000				780					
2	Nyomtatványokért, el- adásra					3860					
3	Lelkeszi könyvtárra bir- ságból					1250					
4	Kerületi járulékok (át- mencti)					4871					
5	Számvevő elmaradt fi- zetése					350					
	Átvitel			89430				39345		45783	

Folyó szám	T Á R G Y	Előirányzat				Tényleges kiadás				Hátralék	
		Egyenkint		Összesen		Egyenkint		Összesen			
		Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
	<u>Áthozat</u>			89430			39345		45783		
6	Esperesi káplánért, nyugdíjra					500					
7	Eljárási költség (átmeneti)			2000		4384		15995			
	VI. Adósságtörlesztés, tőkésítés és kamatra										
1	Szatmári főgimnázium hátralékos követelése	43129	50			20000				23129	50
2	Népiskolai segélyalapra (birságokból)					5250					
3	Tőkésített kamatok					34497					
4	Szatmári tanítóképzőnek hátralék	5000								5000	
5	Vasszekrény vételárában	5500		53629	50			59747		5500	
	<u>Összesen</u>			145059	50			115087		79412	50

Összes bevétel 118561— Lei

Összes kiadás 115087— „

Pénzmaradvány 3474— Lei

A nagybányai református egyházmegye
1931. október 8. napján Szatmárnémetiben tartott
rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Szell György esperes és dr. *Böszörményi Emil* e. m. gondnok elnöklete alatt:

Bodnár Béla, Bogdán Lajos, Boros Jenő, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc és Sárközi Lajos lelkészi,
dr. Farkas Antal, dr. Jakó Endre, Kovássy Ákos és Nagy Béla világi tanácsbírák.

Oláh Sándor lelkészi, dr. ajtai Nagy Gábor világi főjegyzők.
Visky Ferenc lelkészi, dr. Mártha József világi jegyzők.

Az egyházak képviselőiben:

Adorján: dr. Koronka Pál lelkész, Angi Dániel gondnok.
Amac: Katona Sándor g. Apa: Gulya Géza l., Kató Gyula g.
Aranyosmedgyes: Szabó József l., dr. Jakó Endre presb. Atya:
Sáfár Imre l., Bujáki János g. Avasujváros: Szell György l.,
Pethő István g. Batiz: Dávid Sándor l., dr. Keresztszeghy Sándor pr.
Csengerbagos: Mogyorós Sándor l., Szilágyi Márton g.
Dabolc: Lakóczy István g. Egri: Visky Ferenc l., Kádár Bálint pr.
Felsőbánya: —. Halmi: Kürthy Károly l., Tóth Kálmán g.
Hirip: Orosz Ernő l., Jagó Károly g. Hosszumező: Nagy Endre l.,
Csurka József g. Józsefháza: Nagy Pál l., ifj. Hankovszki Géza g.
Kakszentmárton: Őry Zoltán l., V. Király Ferenc g.
Kisbábony: Tóth Gábor l., Varga Pál g. Kiskolcs: Gacsályi Zsigmond l.,
Koós Ferenc tanító. Kispéleske: Molnár Lajos l., Molnár Ambrus t.
Kőszegremete: Kovács Károly l. Lázári: Őry Tamás l., Mak Sándor g.
Máramarossziget: Papp József l., Kovássy Ákos főg. Mikola: Magoss Ferenc l.,
Galgóczy Sándor főg. Misztótfalu: Kiss Sándor l., Papp Lajos g. Nagybánya:
Szaploneczay Bertalan l., Fülep Imre pr. Nagybocksó: —. Nagy-

kolcs: Gyöngyössy Bálint l., Kocsis István g. Nagytarna: Dénes László lévita, Berei Sándor g. Ombód: Gy. Kovács József l., Szabó Lajos g. Óvári Fehér Bertalan l., K. Nagy Lőrinc g. Patóháza: Barkász Imre l., Kajtár Sámuel g. Pettyén: Bogdán Lajos l., Szabó Lajos g. Pusztadaróc: Selyeby Géza l., Szabó István g. Sándorhomok: Csűry Miklós l., Tar Bálint g. Sárköz: Kurpé Tamás g. Sárközujlak: Szabó Károly l., Kerecsi János g. Szamosdara: Kovács Gyula l., Bihari Lajos g. Szamosdob: Bara József. l., Kóka Ferenc g. Szamoskóród: Kürthy Dezső l., Imre Gyula g. Szamoskrassó: Oláh Sándor l., Gergely Gyula g. Szatmár: Boros Jenő, Debreczeni István lelkészek, Kovács Bálint és Nagy József presbiterek. Szatmárhegy: Peleskey Sándor l., Kiss Antal g. Szatmárnémeti: Sárközi Lajos l. Szatmárudvari: Juhász Péter l. Szárazberek: Joó Kálmán l., Sarkadi Antal g. Szinérváralja: Szabó Endre l., Róder Róbert pr. Tamásváralja: Bodnár Béla l., Szeles Sándor g. Turterebes: Szép Kálmán l., Elek György g. Vámfalu: Kolos Vince l. Vetés: Szarka Károly l., Ványi Endre g.

Tanárképviselők: Kisgyörgy János, Ligeti Imre.

Tanítóképviselők: Kádár Károly, Szőke József.

Segédlelkészek: Szendrei Dénes, Kocsmár Boldizsár, Gavalér Lajos.

A közgyűlés határozatai:

53. Gyűlésünk kezdetén a XC. zsolt. 1. versének közös eléneklése közben szárnyalt a mai nehéz idők lenyűgöző terheitől megfáradt – megnyugvás, vigasztalás; erő és megtartás után vágyakozó lelkünk az Örökkévalóhoz, aki volt, van és lesz minden időben. Aztán esperes ur buzgó imája nyomán alázatos lélekkel borultunk le mindnyájan a mi jó Istenünk kegyelmes színe előtt, kérve Őt, hogy amidőn aggodalmak özöne tépi, szaggatja a nagy világromlásban életünket, midőn a hitnek világát ide-oda lobogtatja – erejétvesztően – a ránkzudult események megsemmisítő ereje, – tekintsen ránk irgalommal és az élet romlása között irányítsa a föld népeinek tekintetét szent Fiára, a mi megváltónkra, kit nekünk mentségül ajándékozott, hogy Ő általa megújulhassunk a bennünket ért csapások súlya alatt és az élet megtévesztő kétségei, hétköznapi, erőtesztő küzdelmei között is eljuthassunk arra az életre, melynek osztáyrésze a léleknek gyümölcse: a szeretet, öröm, kegyelmesség,

jóság és békesség, — Ő neki, a mi Urunknak dicsőség és magasztalás, nekünk pedig béke és boldogság.

Ima végeztével e. m. gondnok ur megnyitó beszédében a belmisszió fontosságát és szükségességét hangoztatta, melyet irányítani a lelkipásztorok vannak hivatva. De keressük fel mindnyájan a nyomort, a kétkedést, a reményvesztetteket, a csüggedőket, sőt a hitetleneket is, szóval a lelkibetegeket s vezessük őket az egyedüli orvoshoz, a megváltó Jézushoz; tegyük mindinkább intenzívebbé, gyakorlatibbá a belmissziót. Fejlesztük egyháztársadalmi intézményeinket, ifjúsági szerveinket, a bibliaköröket.

Aztán kérve végzendő munkánkra a jó Isten segítő áldását s velünk maradását

a közgyűlést az alkotó tagok szíves köszöntésével megnyitottnak nyilvánítja.

54. A megjelentek számbavételére Dávid Sándor lelkész nyert megbízást, akinek jelentése alapján

közgyűlésünk e jegyzőkönyvben elől feljegyzetteket alkotó tagoknak elismeri.

Tudomásul veszi, hogy dr. Nagy Sándor tanácsbíró és Siető Pál lelkész elmaradásukat, a felsőbányai és kőszegremetei presbiteriumok pedig világi képviselő meg nem jelenését igazolták.

Takács Lajos nagybocskói lelkészt, valamint a szatmárudvari és vámfalui presbiteriumokat felhívja, hogy elmaradását, illetve képviselő nem küldését 30 napon belül esperes ur előtt elfogadható okkal igazolják, különben a népisk. segélyalap javára 200 - 200 Lei birság fizetésére köteleztetnek.

55. A gyűlési tagok között kinyomtatva szétosztott tárgysorozathoz esperes ur 3 tárgyat utólagosan jelentvén be, azt közgyűlésünk a tárgyalás sorrendjéül elfogadja.

56. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnökségen és jegyzőkön kívül dr. Harcsár Géza és Boros Jenő küldetnek ki. Hitelesítés ideje f. hó 20. Helye a szatmári lelkészi hivatal.

57. A szavazatbontó bizottság f. évi szept. 22-én felvett jegyzőkönyvének betérjesztése kapcsán jelenti, hogy az egyházmegyei tanítóképviselek választása tárgyában a 34/1931. sz. határozattal elrendelt szavazás során beadatott 47 egyházból 58

érvényes szavazat, melyből Kádár Károly 42, Szőke József 36, Török Bernát 8, Kelemen Ernő 5, Beregi István és Z. Demeter János 2–2, Adorján Gusztáv, Ács István, Barta Bálint, Tóth Kálmán és Veres Ferenc 1–1 szavazatot kaptak. Így Kádár Károly és Szőke József eddigi képviselők a szavazatok általános többségét elnyerték.

Jelenti továbbá bizottság, hogy Józsefháza, Patóháza és Óvári nem küldött szavazatot, Nagykolcs pedig hiányosan, mert csak egy képviselőre szavazott.

Közigyűlésünk a választás eredményét megnyugvással veszi tudomásul és megválasztott képviselőket állásaikban 3 évi időre szóló megbizással (1931–1933) megerősíti.

A józsefházai, patóházai és óvári-i lelkészeket felhívja, hogy esperes urnál 30 nap alatt igazolják magukat, miért nem küldtek szavazatot? Amennyiben ezt elmulasztanák, vagy elfogadhatóan nem igazolnák magukat, 500–500 Leit kötelesek fizetni az egyházmegyei népiskolai segélyalap javára, amelynek beszedésére esperes ur felhatalmaztatik.

A hiányos szavazatot adott nagykolcsi egyház lelkészét figyelmezteti, hogy jövőben az esperesi rendelkezésnek mindenben megfelelően adjon szavazatot.

Végül a szavazatok megsemmisítésével a főjegyző bizatott meg.

58. Esperes ur jelentése az 1930. évről nyomtatásban megjelent, a közgyűlés alkotó tagjainak megküldetett, ezért felolvasottnak tekintették. (Lásd a jegyzőkönyv mellékletei között.)

Közigyűlésünk esperes ur 1930. évi jelentését az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról ugy részleteiben, mint egészében tudomásul veszi s egész terjedelmében jegyzőkönyvéhez mellékeli.

1. S ha megnyugvással tölti el közgyűlésünket az őrállók közül egyeseknek, a kor és viszonyok által javalt és áldásos eredményekkel gazdagító hűséges tevékenysége hivatásuk buzgó ellátásában s annak áldott eredményeiben, nem hunyhat szemet az előtt a lehangelő jelenség előtt sem, hogy t. i. vannak, akik meg sem kísérelik munkába venni és felhasználni az intenzivebb lelki gondozás azon alkalmait,

melyekre ismételt ízben mutatott már reá felsőbb hatóságunk rendelkezéséből folyólag közgyűlésünk is, közelebb 60/1929 és 8/1930. sz. határozatai kapcsán. Vannak — sajnos — olyanok is, akik koruknál, vagy egyéniségükben rejlő okok miatt nem is alkalmasak erre a munkára.

A mindennapi élet romlása, anyagiakban és erkölcsiekben való hanyatlása: a gazdasági válság, csapások, megpróbáltatások között nem maradhatunk közömbösek, sem elfásultak, sem kétségbeesettek, de tétlenek sem! Sőt esperes ur jelentésében közölt szavai szerint — itt vár reánk presbiterekre, lelkipásztorokra és tanítókra a gondviselészerű feladat: „vigasztalás, bátorítás szavait hangoztatni népünk előtt! Hirdetni: a megújulásban a menedék!” önmagunkat állítva oda a megújuló élet tényezőiül.

E szempontokra tekintettel nem hunyhat szemet tovább közgyűlésünk a következő mulasztások előtt:

a) Atya, Kispeléske, Nagybecskó, Pusztadaróc, Sárközujlak, Patóháza és Vetés egyházközségekben a vasárnap délutáni istentiszteletek káté- és bibliamagyarázat nélkül, tehát egyszerű könyörgéssel tartatnak csupán, ha ugyan egyáltalán megtartatnak; *b)* Atya, Óvári, Nagybecskó egyházközségekben hétköznapiokon sem reggel, sem délután nem tartatik istentisztelet, Vetésen pedig hétköznapi délután nem tartatik egyszer sem istentisztelet; *c)* az esperesi jelentés 5. pontja alatti 24 egyházban máig sem vezették be a téli hónapokon (Advent, Bőjt idején legalább) a bibliamagyarázatokat; *d)* a 3. pontja alatti egyházakban pedig nem tettek eleget annak a kerületi rendelkezésnek, hogy vasárnap délután kátémagyarázatot tartsanak; *e)* a belmissziói munka terén is kevés a lendület s néhány gyülekezettől eltekintve, nincs is számottevő eredmény, ahol megmozdultak is, zavarosak és bizonytalanok a kezdő lépések; *f)* szinte hihetetlennek tűnik fel az esperesi jelentés azon közlése, hogy Nagybecskón és Patóházán egyáltalában nem is volt vallástanítás; *g)* Atya,

Nagybocskó és Pusztadaróc egyházakban vallásos felolvasások tartására sem tettek kísérletet.

De ugyanekkor *h)* megdöbbenéssel áll meg az anyagi hanyatlás ama kirívó tényei és eredményei előtt is közgyűlésünk, melyeknek egyik első, szinte általánossá váló jelensége az egyházi adóhátralékok tetemes összege, az egyházi adó pontatlan fizetése következtében, a másik és a többi következményei ebből folyólag, hogy a belhivatalnoki javadalmak 23 egyházban nincsenek kiegyenlítve s hogy az egyházmegyei, kerületi, közalap, kulturtaxa, nyugdíj, neveltetési segély és iskolai beírási járulékok címén 23 egyház 213.240 Lei összeggel hátralékban.

Mindezekre tekintettel rendeli közgyűlésünk, hogy 60/1929., 8/1930. sz. határozataiban körvonalozott lelki munkákat, hivatali kötelességeket — melyek a reánk bízott szent örökség megmentésére, a ref. Sion jövőjének biztosítására segítenek — megismerni, teljesíteni, e téren a lelkipásztorokra váró feladatokat lankadatlan buzgósággal és fáradhatatlan odaadással ellátni mindnyájan igyekezzenek, mert hiszen, ha ezek alól vonogatnánk magunkat, sikerrel aligha tisztázhatnánk magunkat azon súlyos vád alól, hogy Anyaszentegyházunk és hiveink anyagi és lelki válságba rohanó útján, megtettük, a mi reánk bízott.

Éppen ezért már most is esperes urhoz 30 nap alatt beadandó igazolásra hívja fel az *a) – g)* pont alattiakat, miért nem tettek eleget ezideig közgyűlésünk előző rendelkezéseinek?! A továbbiakra nézve — az ügyben — esperes urtól kér és vár közgyűlésünk javaslatot.

Elvárja közgyűlésünk, hogy a belmissziói tevékenység intenzív felkarolása kapcsán az *iratterjesztés* eredményesebbé tételére több gondot fordítsanak lelkészeink. Ne legyen egy református család sem biblia, zsoltár, káté nélkül s legyen alkalma hiveinknek imakönyvek, traktátusok szerzésére is. Indítson mozgalmat minden presbiterium abban az irányban, hogy a *Harangszó* c. vallásos néplap menél nagyobb példányszámban járjon gyülekezeteinkbe

s általában minden presbiterium gondoskodjék híveinknek a református hitélet fejlesztését, a református öntudat ébrentartását munkáló szellemi táplálékkal való ellátásáról.

Felhívja a lelkesértekezletet, hogy a belmissziói munka megismertetése, megkedveltetése, a komoly érkeklődés felköltése és ébrentartása, ugyyszintén az egyház és iskola anyagi támogatása tekintetében a rajtunk nyugvó felelősség felébresztése és fokozása, a presbiteriek felelősségének és kötelességének öntudatra emelése, továbbá az egyházi adóterhek alól vonakodó egyháztagok szeretettel és türelemmel való felvilágosítása és meggyőzése, a szekták kérdésének megbeszélése, stb. érdekében, a tél folyamán minden körben presbiteri értekezleteket tartsanak s örömmel veszi tudomásul, hogy a szamoskrassói presbiterium e tekintetben már megtette az első lépéseket.

Utasítja közgyűlésünk a felekezeti iskolával nem bíró egyházak lelkeszeit, hogy a vallásitanításnak az állami elemi iskolában való eredményesebbé tétele érdekében a tantermek száma szerint engedélyezett 2-2 vallástani óra beállítását mindenhol vigyék keresztül.

Szeretettel kéri a presbiteriumokat, hogy az egyházi adó behajtás kérdését nagy körültekintéssel kezeljék, a felszaporodott hátralékokat szedjék be, hogy így egyfelől a gyülekezeti munkásokat kielégithessék, másfelől az egyházi köztartozásokat rendezhessék és így az egyház és iskola életének zavartalan menetét biztosítsák.

Végül elrendeli, hogy esperes ur jelentése a presbiteriumok előtt felolvastassék, ennek megtörténte a jegyzőkönyvben igazoltassék.

59. Olvastatott a következő esperesi jelentés: „Nagyitisz-
teletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az időközi választásokra és más fontosabb dolgokra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben betérjeszteni:

I. *A lelkeszi* karból Nagy Lajos felsőbányai lelkész, ugyszintén Sziky Ádám sárközi lelkész f. évi július 1-től nyugalomba vonultak. Legyen nyugalomba vonulásuk kifejtett munkájukhoz

képest elismerést keltő és jutalmazó. A felsőbányai egyházba felügyelő lelkészül Szaplanczay Bertalan lelkészt küldtem ki, – a sárközi egyházba pedig dr. Koronka Pált.

A felsőbányai üresedésbe jött lelkészi állás Spáczay Árpád nagybányai s. lelkésszel töltetett be meghívás útján. A választást a törvénnyel megegyezőnek találtam ugyan, de amennyiben közintézkedés, hogy egyetlen állami illetményes sem hagyhatja el állását egyelőre, akár segéd, akár rendes lelkész legyen is, meghívására az engedélyt csak egy év elmultával szolgáltatathatom ki. A sárközi állást meghívás útján akarnák betölteni szintén, amint a napokban jelentették. De itt fontolóra veendő hogy *egy* polgári községgé lett faluban *két* állami illetményes lelkész nem igen lehető! Tehát a két egyház közérdekéből itt egy egyház létesítése lenne folyamatba veendő, felsőbb hatósági uton, közös kápláni állás szervezésével egyelőre!

A segédlelkészi karban: az esperesi exmittált káplán betegszabadság címén eltávozott s helyére Kupán István okl. s. lelkész nyert elhelyezést aug. 15-től; Szatmáron a kisegítőül alkalmazott Papp Zsigmond, julius óta rendes segédlelkészül, Szatmárnémetiben Molnár Károly első lelkész képesítőt tett atyánkfia, püspök ur 3863/1931/I. sz. kirendelő végzése folytán kapott kirendelést és szolgálatra felhatalmazást.

II. *A tanítói karban:* Szücs Béla hiripi tanító a szárazberekai egyház tanítójául választván meg – választási jegyzőkönyvét megerősítettem. A máramarosszigeti egyházban helyettes tanítóul Sarkady Ilona okl. tanítónőt (oklevél Nagyváradon kelt) aug. 28-án; Hiripen Zimáné Balogh Erzsébet okl. tanítónőt (oklevél: Szatmár Ref. tanítóképző) szept. 1-én; Szatmáron Nagy Borbála és Atyában Nagy Margit okl. tanítónőket szintén helyettes tanítókul megerősítettem. Ugy szintén állásaikban megerősítettem az isk. évre, 1932. aug. hó végéig terjedőleg Bilkay Gizellát Egriben, Ferenczy Károlyt Adorjánban helyettes tanítókul.

III. *A kispeleskei egyház* presbiteriumának szabályszerű kérésére az egyházmegyei elnökség nevében engedélyt adtam f. évi június 15-én 3000 Lei ideiglenes kölcsön felvételére.

IV. *A mikolai presbiterium* előterjesztésére az ottani építés alatt álló iskola tervrajzát – ami az egyházmegye 105/908. sz. alatt jóváhagyatott sándorhomoki iskola épület tervrajzával azonos – jóváhagytam, a hozzá, egyházmegyei építési szakértőnk, Kótay Pál mérnök által készített költségvetéssel.

V. A *dabolci* egyháztagek a lelkeszi szolgálat érdekében panasszal éltek s káplán kirendelését kérték. Ugy ezirányban, mint a lelkeszi nagymérvű egyházi fizetési hátrálékok tárgyában Sárközi Lajos tanácsbíró urat küldöttem ki. Az ő közreműködése mellett a lelkeszi szolgálat ellátására ifj. Kürthy Károly lelkész vállalkozott és kötelezte el magát abban a létrejött egyezségi iratban, amelyben a presbiterium viszont a lelkeszi nagymérvű hátrálékok előírott módon való rendezésére kötelezte el magát.

Kiváló tisztelettel:

Avasujváros, 1931. szeptember 28.

Széll György s. k.
esperes.

Közgyűlésünk esperes ur fenti jelentését teljes egészében tudomásul véve, a részletekre vonatkozólag a következő határozatokat hozza:

1. Nagy Lajos felsőbányai, Sziky Ádám sárközi lelkészeket, a teljesített hosszú szolgálat után — nyugalomba vonulásuk alkalmából — azzal a szeretetteljes jókívánsággal köszönti közgyűlésünk, hogy legyenek áldást, békességet adók, szelid örömmel bővölködők számukra a megérdemelt nyugalom napjai;

2. a felsőbányai lelkeszi állomás betöltésére vonatkozó intézkedéseket, azt is, hogy esperes ur a megválasztott lelkész meghívására csak a következő év folyamán szolgáltassa ki az engedélyt, jóváhagyólag veszi tudomásul közgyűlésünk;

3. esperes urnak a sárközi és sárközujlaki egyházak egyesítésére irányuló időszerű elgondolását közgyűlésünk magáévá teszi s annak keresztülvitele érdekében és pedig az alapelvek tisztázása és körvonalozása, érdekelt presbiteriumokkal leendő közvetlen tárgyalások lefolytatása s az egyesülés végrehajtásának alapját képező véleményes javaslat megszerkesztése céljából bizottság kiküldését határozza el, amelynek tagjaiul Magoss Ferenc tanácsbíró, dr. Harcsár Géza ügyészt és Oláh Sándor főjegyzőt választja meg;

4. közgyűlésünk Szücs Béla volt hiripi, most szárazberekai tanítót, ezen állásában véglegesen meg erősíti s a jelentésben felsorolt 6 helyettes tanító

alkalmazásával kapcsolatos esperesi intézkedéseket is jóváhagyólag tudomásul veszi;

5. a *kispeleskei* ideiglenes kölcsön, továbbá a *mikolai* iskola terv és építés engedélyezése, végül a *dabolci* lelkeszi szolgálat ellátása és a lelkeszi fizetés-hátrálék kiszolgáltatása tárgyában kelt elnöki intézkedéseket szintén jóváhagyólag tudomásul veszi közgyűlésünk; amennyiben azonban az itt létrejött egyezségi irat feltételei bármelyik fél részéről be nem tartatnának és nem teljesülnének, ez esetre esperes urat felkéri a törvényes intézkedések megtételére

60. Az egyhker. 19/1931. sz. határozata kapcsán értesít. közgyűlésünket, hogy az 1930. év őszén elrendelt szavazások alkalmával egyhker. tanácsbíróra Patóháza, ugyanerre az állásra, továbbá tanárképviselőre és zsinati tagokra pedig Szamosdob, Vetés nem küldtek szavazatot.

Közgyűlésünk igazolásra hívja fel nevezett egyházak lelkeszeit s amennyiben ezt elmulasztanák, vagy elfogadható mentséget nem jelentenének, az érvényben levő szabályrendelet értelmében 500–500 Lei bírság megfizetésében már most elmarasztaltatnak, minek beszédésére esperes urat azzal hatalmazza fel, hogy a beszédett bírságot a népiskolai segélyalapra sziveskedjék elszámolni.

61. Az egyhker. 33/1931. sz. határozata kapcsán egyebek mellett úgy intézkedett, hogy a 24/1931. sz. határozatunkban az egyházker. költségelőirányzathoz kapcsolódó javaslatunkat érdemi tárgyalás és elbírálás céljából az egyhker. pénzügyi bizottságnak, részben pedig a Nyugdíjintézeti Végrehajtóbizottságnak adta ki.

Tudomásul szolgál.

62. Az egyhker. 44/1931. sz. alatt a missziói pénztár költségvetésének megállapításával kapcsolatosan tudatja közgyűlésünkkel, hogy egyházmegyénkben a missziói körök részére 8000, Nagybocksónak 3000, Nagytarnának pedig 4000 Lei segélyt állapított meg a folyó évre.

Tudomásul szolgál.

63. Az egyhker. 68/1931. sz. határozatában arra utasítja egyházmegyénket, hogy a lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvét mindig olyan időben terjessze fel, hogy

azok az őszi kerüle'i gyűlésen tárgyalhatók legyenek; 69/1931. sz. határozatában viszont a belmissziói jelentéseket is ugyanígy rendeli felterjeszteni.

Közgyűlésünk a terület fenti rendelkezéseinek tudomásul vétele mellett utasítja a lelkipásztorokat, hogy a lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri jegyzőkönyveket, ugyszintén a belmissziói jelentéseket — amennyiben a jelentő iven megérkeznek és rendelkezésre állnak — haladéktalanul készítsék el, terjesszék be az esperesi hivatalhoz, esperes urat pedig fölkéri, hogy amennyiben erre idő lenne az egyházker. közgyűlésig, a missziói bizottsággal tárgyalassa le és terjessze fel az egyházker. közgyűlésre.

64. A kaksztemártoni és szárazberekí egyházak kerületi köztartozásaik, amaz az összes, emez a kulturtaxa és neveltetési segély járandósága elengedése tárgyában kelt kérelmeket terjesztik közgyűlésünk útján a főt. egyházker. közgyűléshez Kaksztemárton több évről összegyűlt hátralékait nem képes megfizetni, de nem tudja a folyó évit sem, mert az egyháznak nincs semmi biztos jövedelme s a gazdasági válság miatt a gyűlekezeti tagok is fizetéseképtelenek. Szárazberek pedig tanítváltozás folytán váratlanul reáharult tetemes kiadások miatt nem tehet ez évben eleget fizetési kötelezettségének.

Közgyűlésünk igazolja a fenti kérelmekben foglaltakat, Szárazbereknel azt is, hogy ezideig soha hátralékban nem maradt köztartozásaival, a kérelmeknek az azokban foglaltak szerinti teljesítésére azonban közérdekből javaslatot nem tehet, hanem a két egyház beadványát azzal a javaslattal terjeszti a főtiszt. egyházker. közgyűlés elé, hogy azok indokaira tekintettel kerületi segély folyósításával méltóztassék számukra támogatást nyújtani.

65. Az egyházker. közgyűlés 29/1931. sz. határozatával utasította egyházmegyénket, hogy a szatmári egyházmegyéhez tartozott, de jelenben egyházmegyénk által kormányzott kilenc egyházközség végleges beosztására nézve javaslatát az őszi egyházker. közgyűlésre terjessze fel.

Esperes ur nyilatkozattételre hívta fel érdekelt egyházközségek presbiteriumait, melyek egyöntetűen odanyilatkoztak, hogy a mostani egyházmegyei beosztással teljesen meg vannak

elégedve. A nyilatkozó presbiteriumok közül nyolc határozottan kiemeli, hogy a nagybányai egyházmegye kebelében kíván maradni, illetve nem kíván a nagykárolyi egyházmegyébe bekapcsolódni, egy pedig azt jelenti, hogy bár az egyesülést nem óhajtja „a kérdésben való döntést magasabb egyházi érdekek indokolt szempontjaira gondolva — a felettes hatóságokra bizza!”.

Közgyűlésünk tekintettel az érdekelt egyházak egyöntetű nyilatkozataira, melyek szerint a nagykárolyi egyházmegyével való egyesülést egyáltalában nem óhajtják; figyelemmel arra is, hogy az impériumváltozás után egyházmegyénkbe kapcsolódott volt szatmári egyházmegyei egyházközségek úgy földrajzilag, mint gazdaságilag természetes kiegészítő részét képezik a számban és erőben szintén megapadt nagybányai egyházmegyének: tisztelettel kéri a főtiszti. egyhker. közgyűlést, hogy a volt szatmári egyházmegye kilenc egyházközségét a nagybányai egyházmegye kebelében meghagyni s e kérdésben minden további lépést egyszersmindenkorra beszüntetni méltóztassék.

66. A *vetési-i* presbiterium 1930. évi nov. 9-én 68. sz. alatt a kántortanítói javadalom felemelése tárgyában hozott — az abban részletezett módon — szabályszerű határozatot, melyet a nov. 23-án tartott egyházközségi közgyűlés is elfogadott. E határozatok ellen ifj. Nagy Gáspár és Nagy Bálint egyháztagok törvényes határidőn belül felebbezéssel éltek.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy az egyházkerületi közgyűlés 225/908. sz. határozatával az egyházmegyébe tartozó gyülekezeteket az egyházközségi közgyűlés tartása alól felmentette, a beadott felebbezés elutasításával, a vetési presbiterium szabályos formák betartása mellett hozott s a tényleges helyzet által kellően indokolt fenti határozatát megerősíti.

67. Szatmár város határában, az u. n. Csurka-majorban lakó reformátusok közül 11 egyháztag bejelenti, hogy gyermekeik 12 év óta sem vallásoktatásban nem részesültek, sem nem konfirmáltatnak. Állításuk szerint jelenleg 34 gyermek vallásoktatásáról kellene gondoskodni, ezért kéri közgyűlésünket, hogy ez ügyben a további lépéseket megtenni sziveskedjék.

Közigyűlésünk a beadványt az abban foglalt kérelem megvizsgálása és a további szükséges teendők ellátása céljából az arra illetékes szatmári egyház presbiteriumához teszi át.

68. Az adorfáni presbiterium f. évi augusztus 2-án kelt 37. sz. határozatában arra kéri közgyűlésünket, hogy esedékes kerületi és egyházmegyei köztartozásainak rendezésére, tőkepénzei folyó évi kamatjövedelmét felhasználhassa.

Közigyűlésünk az adorfáni presbiterium kérését teljesíti annyiban, hogy az erdőtőke, földvételi alap s általában olyan tőkái és alapjai kamatjövedelmét, amelyek különleges célt nem szolgálnak, felhasználhatja a jelzett célra; amelyeknél azonban az alapítólevél, vagy előzetes határozatok kifejezetten megjelölik a kamatjövedelem felhasználásának módját és célját; azoknál ez a rendelkezés lesz irányadó ezuttal és továbbra is.

69. Az apahegyi presbiterium jelenti, hogy ez isk. évre is egyezséget kötött a helybeli állami iskolaszékkel arranézve, hogy az állami iskola növendékei délelőttőkön a ref. egyház iskolájába járnak s a ref. iskolakötelesekkel közösen tanulják a román tárgyakat az állami isk. tanító vezetése alatt, aki előkönyörgő is – délután pedig csak a magyar tárgyakat tanítja a ref. tanítónő, mint a megelőző években is! Részletek, feltételek, indokok ugyanazok, amint azt a 100/1929. sz. határozata kapcsán körvonalazta közgyűlésünk!

Közigyűlésünk az apahegyi egyház presbiteriumának fenti határozatát, indokaira tekintettel, jóváhagyólag tudomásul veszi és megerősíti.

70. Számvevőszék jegyzőkönyvei beterjesztése mellett jelenti a következőket az egyházközségek számadásaira vonatkozólag:

I. Teljesen rendbenlevő, úgy számadatilag helyes, mint kellően okmányolt és helyesen felszerelt számadások a következők:

Adorfán, Amac, Apa, Atya, Batiz, Dabolc, Egri, Felsőbánya, Halmi, Hirip, Hosszumező, Józsefháza, Kisbábony, Kiskolcs, Kispeleske, Lázári, Máramarossziget, Misztótfalu, Nagybánya, Nagybocskó, Nagytarna, Ombód, Pettyén, Sándorhomok, Sárközujlak, Szamosdob, Szamoskóród, Szamoskrassó, Szatmár, Szatmár-

németi, Szatmárhegy, Szárazberek, Szinérváralja, Tamásváralja, Turterebes, Vámfalu anyaegyházak, továbbá Apahegy, Avas-felsőfalú, Berend, Dobrácsapáti, Erdőd, Erdőszáda, Alsófernezely, Szatmárgörbed és Szatmárpálfalva leány- és fiókegyházak 1930. évi számadásai,

továbbá Apahegy, Alsófernezely, Felsőbánya, Lázári, Mikola, Szamosdara, Szinérváralja 1929. évi számadásai.

II. Az illetőkkel, a vizsgálati jegyzőkönyv egyik példányának kikézbcsítésé utján közölt észrevételekkel elfogadhatók és jóváhagyandók:

Aranyosmedgyes, Avasujváros, Kőszegremete, Mikola, Szatmárrudvari, Csengerbagos, Óvári, Szamosdara és Vetés 1930. évi számadásai.

III. Függőben hagyandók: Nagykolcs 1930. évi (későn adta be), Patóháza 1925 – 1929. évi (a hiányokat nem pótolta), Pusztadaróc 1925 – 1930. évi (a kívánt pótlásokat nem teljesítette), Sárköz 1929 – 1930. évi számadásai. Utóbbi azért, mert tőke pénztári differenciái nincsenek tisztázva.

IV. Az 1930. évről nem küldött be számadást: Patóháza, valamint nem tett eleget számvevőszék többszöri felhívásának sem az előző számadások pótlására vonatkozólag, annak dacára sem, hogy a 47/1930. sz. fegyelmi ítéletből folyólag a lelkész nagyszegű pénzbüntetés megfizetésében jogerősen elmarasztaltatott.

V. A kakszentmártoni egyház 1929 – 1930. évi számadásainak megvizsgálásáról kikiküldött számvevő külön jelentést terjeszt az egyházmegye elé.

VI. Kolos Vince 1929. évi *könyvtári* számadása 2250 Lei bevétellel, 1708 Lei kiadással, 542 Lei pénzmaradvánnyal zárul, okmányolva van és jóváhagyásra ajánltatik azzal, hogy ebben a számadásban *nem* vételeztetett be a lelkészek 4900 Leit kitevő könyvtári hozzájárulása, mivel az ténylegesen csak az 1930. évben jutott a pénztáros kezéhez.

VII. Esperes ur neve alatt a Szatmárvármegyei Takarékpénztárnál kezelt folyószámla 1930. évi kezelését Oláh Sándor számvevő vizsgálta felül és jelenti, hogy mint az előző években, most is pontosan történt annak kezelése s a 136.000 Lei egyenleg pontosan van megállapítva. A nyilvántartás végett azonban megjegyeztetik, hogy ezt az egyenleget, az iratok közt elfekvő

kimutatás szerint, különböző cimeken 105.316 Lei összeg terheli, így a folyószámla kezelésből keletkezett vagyont illeti

1. a folyószámla egyenlegéből	31.684 Lei
2. előleg egyes lelkészeknél	7.100 „
3. visszatérítés Hangya-szövetkezettől	850 „
4. betét az avasujvárosi Hitelszövetk.-nél	13.487 „
5. kölcsön a Szatmári Hangya-szövetk.-nél	29.486 „
6. tartozás Debreczeni Istvánnál	14.661 „
7. kölcsön a tamásváraljai egyháznál	10.464 „

Összes vagyon: 107.732 Lei

Tőkenövekedés az előző évi állapotokhoz viszonyítva 2583 Leit tesz ki, ami nagyon kevés ugyan, de megérthető, ha a számadások során nyomára jövünk annak, hogy a kamat-jövedelem lényegesen csökkent, viszont az átutalás költségei az 1930. évben nem nyertek az illetményekből levonást, tehát azt a folyószámlai vagyon viselte, ami egymagában 5875 Leit tesz ki. Azután pedig az 1929. évi számadás vagyonállagának megállapításánál nem hozatott levonásba 2236 Lei, ami az egyházmegyei pénztárt illetve volna s amely összeg 1930. évben nyert elszámolást. Végül jótékonytságot is gyakoroltunk e számla terhére a 43. és 61/1930. sz. egyházmegyei határozatok szerint 3000 Lei összegben.

Ugy a folyószámla felett rendelkező esperes ur, mint a kezelő Takarékpénztár ténykedései és elszámolásai kellőképen okmányolva vannak s jóváhagyandók lesznek.

VIII. A lelkészegyesület gyorssegély alapját képező tőke kezeléséről az 1930. évre vonatkozólag nem érkezett be számadás.

Egyházmegyei közgyűlésünk számvevőszék előterjesztését tudomásul veszi, egyben elhatározza, hogy az I., II. alatti egyházak 1929., 1930. évi számadásait elfogadja és megerősíti;

a III. alatti számadások függőben maradását további intézkedésig tudomásul veszi;

ad IV. Barkász Imre patóházai lelkész ellen az 1930. évi számadások be nem terjesztése és az előző évek pótlásának, szabályszerinti felszerelésének ismételt elhanyagolása miatt a fegyelmi eljárás megindítását elrendeli s arra esperes urat felkéri.

ad V. Tudomásul szolgál.

ad VI. Az 1929. évi könyvtári számadást el-

fogadja és megerősíti s a számadás terhe alól Kolos Vince könyvtárost — óvás fentartással — felmenti.

ad. VII. A folyószámla s az ebből keletkezett vagyon kezeléséről, annak beható megvizsgálásáról szóló megnyugtató jelentést általában örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk, a folyószámlai vagyon állagát a fentiek szerint megállapítja s midőn a kezeléssel járó gondos és fáradságos munkáért esperes urnak ezuttal is köszönetet szavaz, e számadások terhe alól — óvás mellett bár — fölmenti s iratokat a levéltárba utalja megőrzés végett.

ad VIII. A lelkészértekezlet számadásait közelebbi közgyűlésünkre felterjeszteni kéri.

71. Tárgyaltatott számvevőszék előterjesztése és javaslata az 1931. évi költségvetés tárgyában.

A nagybányai ref. egyházmegye 1930 évi költségvetése.

a) Szükséglet.

I. Tiszteletdíjak.

1. Esperesnek	5000· —	
2. Jegyzőknak	1500· —	
3. Tanácsbíráknak	900· —	
4. Pénztárosnak	2000· —	
5. Számvevőszéknek	1550· —	
6. Könyvtárosnak	200· —	11150· — Lei

II. Fuvardíjak. Készkiadások.

1. Tanügyi bizottság tagjainak . . .	2400· —	
2. Egyházlátogatóknak	1200· —	
3. Egyházkerületi képviselőknak . .	3600· —	
4. Kiküldöttek, gyűlések költségei .	1500· —	
5. Missziói lelkészek (5) fuvardija .	2600· —	11300· — Lei

III. Írószer, nyomtatványok.

1. Esperesi jelentés, meghívó, jegyző- könyvek	10000· —	
2. Esperesi iroda írószer szükséglete	3000· —	
3. Postai portók	800· —	13800· — Lei

IV. Segélyezések.

1. Szatmári gimnáziumnak	40000· —
------------------------------------	----------

2. Ösztöndíjakra	2000·—	
3. Tanítói gyámsegély	400·—	
4. Elemi iskolák segélyezése	16000·—	
5. Belmisszió költségei	2400·—	60800·— Lei

V. Különbözők.

1. Vegyes kiadásokra	2000·—	
2. Szatmári gimn. segélyhátralék . .	63662·50	
3. „ tanítóképző „	5000·—	
4. Vasszekevény ára	5500·—	
5. Fel nem vett tiszteletdíjak	1850·—	
6. Missziói lelkészek 1930. évi fuvarja	3400·—	81412·50 Lei

Összes szükséglet: 178462·50 Lei

b) Fedezet.

1. 1930. évi pénzmaradvány	3474·—	
2. Tőkéek és alapok kamataiból	28000·—	
3. Hátralékokból	67000·—	
4. Nyomtatványokból	3000·—	
5. Gyülekezetek adója lélekszám után 2 Leibel	78000·—	179474·— Lei

Összes fedezet: 179474·— Lei

c) Összehasonlítás.

Fedezet	179474·—	Lei
Szükséglet	178462·—	„
Maradvány:	1012·—	„

Közygylésünk az 1931. évi költségvetést a fentiekben elfogadja és megállapítja. A gyülekezetek adóját lélekszám után 2 Leiben állapítja meg és fölhívja presbiteriumokat, hogy azt f. év november hó 15 napjáig kamatmentesen, hátralékaikat pedig a már esedékes kamatokkal együtt mielőbb fizessék be az egyházmegyei pénztárba. Utasítja végül pénztárnokot, hogy nov. 15 től kezdve, havi 1% késedelmi kamatot szedjen.

72/a. Tárgyalta közgyűlés a nagybányai ref. egyházmegyei lelkészértekezlet következő határozatát: 2. sz. Jegyző felolvassa az avasi kör f. évi értekezletén felvett jegyzőkönyvet, melyhez többek hozzászólása után értekezlet kimondja, hogy egyetemes egyházunk nagy érdekeinek veszélyeztetése nélkül az egyházi

fegyelem gyakorlatbavételét tovább nem nélkülözheti. Mivel azonban a jelenleg érvényben levő egyházi törvények egyedül a zsinat hatás- és jogkörébe engedik meg az egyházi fegyelem kérdésének precizizozását, annak gyakorlatbavételét, ezért lelkészértekezletünk anyaszentegyházunk sorsán aggódó lélekkel tisztelettel kéri egyházmegyei és kerületi közgyűléseinket, hogy méltóztassanak *az összeülő zsinat által novelláris uton* bevezettetni anyaszentegyházunk boldogabb jövőjét igen nagy mértékben biztosító egyházi fegyelmet.

Egyházmegyei közgyűlésünk lelkészértekezlet fenti előterjesztését és javaslatát mindenben magáévá téve, határozati erőre emeli és jelen határozatát egy példányban a főtiszteletű egyhker. közgyűléshez, egy példányban pedig a főtiszteletű zsinati elnökséghez rendeli felterjeszteni.

72/b. Tárgyalta a közgyűlés az egyházmegyei lelkészértekezletnek következő határozatát: „A nagybányai egyhm. lelkész testülete az évek óta vitatott és súlyos, sokszor áldatlan harcot kiváltott „RORLE“-ügyében elérkezettnek látja az időt arra, hogy mint számánál fogva is legnagyobb lelkészegyesület, állást foglaljon s azt az egyházmegyei közgyűlés útján felsőbb egyházi hatóságának is tisztelettel tudomására hozza abból a célból, hogy a két egyhker. lelkészi karának ez a régi óhaja, mielőbb teljesedésbe menjen. Szükségét látja pedig a sok nyomós és ismert okokon kívül azért is, mert a reánk szakadt nehéz időkben, amikor lelkészi karunk legtöbbje meg nem értve, és résztvevő sziv nélkül, mint magános egyedül álló lélek küzd Isten országáért a gyülekezetben – sóvárogva várja a lelkészi kar testvéri egybeszerkesztését a „RORLE“-ben, hol a testvéri sziv vigasza, tanácsa, buzdítása, szeretetének melege nagy erőforrást jelentene számára és az egymás hite által való meggazdagodás áldott alkalmát találná meg abban. De nemcsak a szellem erkölcsi javak tárházát gondoljuk a „RORLE“-ben megnyerni, hanem döbbenetes anyagi nyomoruságunk ránk szakadó lavínáját is – mely teljes kenyértelenséggel fenyeget – megállítani gondoljuk a „RORLE“-ben való egymásratalálás egyöntetű küzdelmével és a testvéri segítő kéz szerény munkájával. Ugy a szellem erkölcsi, mint az anyagi nyomoruságunknak ezt a szanáló munkáját hittel hisszük a „RORLE“-ban van hivatva elvégezni, melynek életrekeltése ép ezért a romániai egyetemes ref. egyhá-

zünkra nézve is életbevágóan fontos kérdés. S mert ilyen, nem nézhetjük tovább sem a meddő vitát felette, sem az egyéni kezdeményezések sikertelenségét, sőt ez ellen tiltakozunk. ezek helyett egyetemes anyaszentegyházunk vezetőivel és hatóságai-
val karöltve akarjuk és pedig mielőbb a „RORLE“-ét meg-
alakítani.

Mindezeknél fogva egyhangu határozattal kimondja lelkész-
értekezletünk, hogy a „RORLE“ mielőbbi megalakítását kívánja
és pedig úgy, hogy az új Eh. törvényben intézményesen szervez-
tessék meg minden lelkészre kötelező tagsággal és teljes autono-
miával; addig is azonban, amíg az új Eh. törvény életbe lép,
az egyhker. gondoskodik a mielőbbi megalakításról.

Jelen határozat az egyházmegyei közgyűlés, annak elfoga-
dása után az egyhker. közgyűlés elé terjesztendő és a Lelkészek
Lapja útján az egyházmegyéek lelkészértekezletei hasonló állás-
foglalásra kérendők.

Egyházmegyei közgyűlésünk lelkészértekezlet
fenti javaslatát magáévá téve, határozati erőre emeli
s azzal a tiszteletteljes kérelemmel terjeszti a főt.
egyhker. közgyűlés elé, hogy az ebben foglalt ké-
relem teljesítése érdekében a szükséges lépéseket
megtenni méltóztassék.

73. Az atyai presbiterium, hogy az egyház a kerületi hát-
ralékok kifizetését sürgető pöspöki felszólításnak eleget tehessen,
f. évi jul. 26-án 22. sz. határozatában 20.000 Lei kölcsön felvé-
telét mondotta ki a lelkészi és tanítói erdőtőke alapokból ka-
matfizetés kötelezettsége mellett; a tőkét pedig úgy és akkor
fizetné az egyház vissza, ahogyan és amikor módjában lesz.

Egyházmegyei gyűlés azzal adja meg maga ré-
széről e határozathoz a jóváhagyást, hogy a kölcsön-
vett tőke az alapoknak – más forrás hiányában
rendkívüli adókból is – 10 évi egyenlő részletben
az esedékes kamatokkal visszafizetendő.

E határozat megerősítés végett az egyhker.
gyűlésre felterjesztetik.

74. A mikolai presbiterium f. évi aug. 23-án tartott gyű-
lése 3. sz. határozatával kimondotta, hogy az egyház a saját
alapjából 12000 Lei kölcsönt vesz fel, amire azért van szükség,
mert az egyház új iskolát épít, hogy felekezeti iskoláját meg-
tarthassa. Az építésre megajánlott összegekből a jégverés által

tönkretett amugy is gyenge termés miatt alig folyt be valami s hogy az építkezés befejezhető legyen, kénytelen az egyház e kölcsönt igénybe venni, amit a befizetendő ajánlatokból egy év alatt visszafizet.

Közgyűlésünk a törvényszerű határozatot jóváhagyja s megerősítés végett a kerületi gyűlésre felterjeszti.

75. A nagybányai egyház a tulajdonát képező — jelenleg a posta és távirda hivatal által lakott — bérházát kénytelen volt kirenováltatni, mert a berlő-hivatal igazgatósága azzal fenyegette meg, hogy a renoválást a bérösszegeből fogja az egyház terhére végrehajtatni. E munkálatok 200000 Leinél is többbe kerültek, mely összegből 150000 Leire az egyháznak a mai neház viszonyok között fedezete nincsen. Az egyház saját alapjaiból akarja presbiterium ez összeget kölcsön venni 3 évre $8\frac{3}{4}\%$ -os kamat mellett.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételét a maga részéről jóváhagyja s az iratokat e határozat kapcsán a ker. gyűlés elé terjeszti.

76. A szamoskrassói presbiterium 1930. évi dec. 14-én hozott 38. sz. azon határozatát, hogy az egyház az ottani Hitel-szövetkezetnél fennálló 220000 Lei adósságát az állami adó csökkentése végett bekebelezettette saját ingatlanaira:

közgyűlésünk jóváhagyja; a váltóbiztosítéki okiratnak ilyen értelmű záradékolására esperes urat felhatalmazza és az iratokat e határozat megerősítésének kérésével a kerületi gyűlésre felterjeszti.

77. A sárközi presbiterium az egyház költségvetésében mutatkozó hiány eltüntetése céljából május 31-én tartott gyűlésének 149 sz. törvényszerű határozatával az egyházfentartási alapból 3000 Lei kölcsön felvehetésére kér engedélyt.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételéhez jóváhagyását megadja; egyben kötelezi az egyházat, hogy azt az alapnak legkésőbb 3 év alatt 8% -os kamattal fizesse vissza. E határozat megerősítés végett a ker. gyűlésre felterjesztendő.

78. A turterebesi presbiterium ez évi január 11-én tartott gyűlésének 3 sz. törvényes határozatával a lelkészlakás elődázhatatlan ujrafedési költségeinek részbeni fedezésére és mintegy 6000 Leit kitevő illeték-egyenérték hátralék kifizetésére a tem-

plom-alapból 17680 Lei kamatmentes kölcsön felvételének utólagos jóváhagyását kéri. A kölcsönt 2 év alatt rendkívüli adó kivetésének igénybevételével fizetné vissza.

Közgyűlésünk a turtarebesi presbiterium idézett határozatán alapuló kölcsön felvételét jóváhagyja s megerősítés végett a kerületi gyűlésre felterjeszti.

A kamatmentességet az egyház fentartó erejének a lélekszám lepadása folytán előállott nagymérvű meggyengülése indokolja.

79. Tavaszi közgyűlésünk 36. sz. határozatával Oláh Sándor számvevő megbízást kapott arra, hogy a kakszentmártoni egyh. 1929. és 1930. évi számadásait — az egyházba kiszállva — vizsgálja meg. E vizsgálat eredményéről kiküldött számvevő az iratokhoz becsatolt jelentését tette meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul véve, sajnálattal állapítja meg, hogy a kakszentmártoni egyházközség számadásainak vezetése, anyagi ügyeinek intézése körül illetékes tisztviselők és presbiterium felületességgel s az egyh. törvények a vagyonkezelésre vonatkozó rendelkezései figyelmen kívül hagyásával jártak el. Mind amellet — tekintettel arra, hogy a mulasztások nagy része eltávozott lelkész terhére irandó, tekintettel arra is, hogy új lelkész biztos kézzel és komoly odaadással fogott hozzá a megállapított hiányok pótlásához és végül tekintettel arra is, hogy az egyházi tőkék felhasználása tárgyában a presbiterium utólagos határozatait az egyházmegyei közgyűlés is jóváhagyta már: külön eljárás megindítását ezuttal mellőzi és a következőket határozza:

1. A kakszentmártoni egyház 1929 és 1930 évi egyházi és magtári számadásait jóváhagyja és megerősíti.

2. Elkötelezi a gondnokot, hogy az 1929. évi egyh. adó-beszedés kapcsán megállapított 1816 Lei hiányt, mint el nem számolt összeget a neki járó 637 Lei jogos követelésének levonásával térítse meg.

3. Utasítja a presbiteriumot, hogy az egyházi vagyon és pénzkezelés tekintetében szigorúan az Egyh. T. vonatkozó rendelkezései és az egyhm. 90/1929 sz. határozata szerint járjon el.

4. Az egyházi tőkék állagát 1931 március 1-i értékkel kiküldött számvevő jelentésében feltüntetett összegekben állapítja meg; ezzel kapcsolatosan szigorúan figyelmezteti presbiteriumot arra, hogy a kihelyezett kölcsöntőkék kezelése és megfelelő biztosítása tekintetében eddiginél nagyobb körültekintéssel és óvatossággal járjon el; adósaitól minden tételre megbízható és teljes vagyoni garanciával rendelkező kezesek által aláírt váltó, vagy kötelezvény fedezetet követeljen, azok szabályszerű kiállításáról és megújításáról idejében gondoskodják. Minden tétel kihelyezése a presbiterium előzetes határozata alapján történjék s a vonatkozó határozatba okvetlenül beveendő az is, hogy kinek a kezessége mellett folyósított a kölcsön? Általában vegye tudomásul a presbiterium, hogy az egyházi tőkéért teljes anyagi felelősséggel tartozik.

Állapítsa meg presbiterium azt is, hogy a magtári kölcsönök közül az adós elhalálozása, eltávozása, vagyoni leromlása miatt mely tételek váltak kétségesekké, illetve behajthatatlanokká; ezeket e számra hivatkozással és saját határozatának becsatolása mellett a f. évi számadás keretében írja le és minden körülmények között nagy körültekintéssel gondoskodják arról, hogy az esedékes kamatok pontosan befizetessenek; ezt nem teljesítő vagy kellő fedezetet nem nyújtó adósok ellen a peres eljárást a teljes követelés behajtása érdekében haladéktalanul tegye folyamatba.

5. Tudomásul veszi közgyűlésünk azt is, hogy a magtári tőkék évi kamatjövedelmét közszükségleti célokra az egyházközség felhasználhatja, úgy azonban, hogy a tőke növelése érdekében a kamatjövedelem 20%-a tőkésítendő.

80. A halmi egyházközség közgyűlése 1931. május hó 25-én id. Bencze Györgyöt egyhangulag gondnokká választotta. Nevezett azonban – beteges állapotára hivatkozva – kijelentette hogy hajlandó inkább a felmentési díjat megfizetni, mint a gondnokságot elfogadni. A későbbi közgyűlés lemondását nem fogadta el s most presbiterium jul. 29-én tartott gyűlése 3. sz.

határozatában az iránt keresi meg közgyűlésünket, hogy nevezetten a felmentési díj közigazgatási bírósági uton hajtásék be.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy id. Bencze György köteles a felmentési díj megfizetésére, mert a tekintetben, hogy a gondnoki tisztelet miért nem vállalja, semmi elfogadható okot elő nem terjesztett.

Egyszersmind utasítja presbiteriumot, hogy – amennyiben szükség volna rá – a felmentési díjnak behajtása céljából egyházmegyei ügyész urat keresse meg.

81. A dabolczi presbiterium, hogy az egyház az előző évekről felgyűlt egyházmegyei és kerületi tartozásokat könnyebben kiegyenlíthesse, f. évi aug. hó 16-án tartott gyűlése 5. sz. határozatával kimondotta, hogy az egyházi és vállalati földeket az egyháztagokkal dolgoztatja meg. E célból alkotott szabályrendeletét jóváhagyás végett felterjeszti:

Közgyűlésünk utasítja a dabolczi presbiteriumot, hogy a szabályrendelet 10. és 11. pontjait módosítsa úgy, hogy a közmunka-váltságot állapítsa meg előre s mind a kézi, mind az írás közmunka váltság-díját pénzösszegben tüntesse ki. Az így kiállított szabályrendeletet esperes ur közgyűlésünk nevében jóváhagyhatja.

82. A halmi egyház presbiteriuma által készített s megerősítésre felterjesztett közmunka-szabályrendeletet

azzal az utasítással adja vissza közgyűlésünk presbiteriumnak, hogy abban a közmunkaváltságot pénzösszegben tüntesse ki. Az így kiegészített szabályrendeletet esperes ur közgyűlésünk nevében megerősítheti.

83. A berendi presbiterium f. évi aug. 27-én hozott 2. sz. határozatával a természetbeni közmunkát pénzdóra változtatta át oly módon, hogy e címen minden család fizet évi 50 Leit s minden köblös föld 7 Leit.

A törvényszerű határozatot közgyűlésünk jóváhagyja.

84. A kakszentmártoni presbiterium f. évi aug. hó 2-án hozott – közmunka visszaállítását kimondó – 11. sz. határozatát jóváhagyás alá felterjesztvén,

utasítja közgyűlésünk presbiteriumot, hogy hozzon e

tárgyban – mind a kézi, mind az írás közmunka váltásdíját pénzösszegben feltüntető – újabb határozatot.

Esperes urat pedig felhatalmazza a hozzá ilyen pótlással beterjesztett törvényszerű határozat jóváhagyására

85. A szatmári egyház presbiteriuma az építendő kültelki templom, vagy imaház céljára megvásárolta a szatmárnémeti 8352. sz. betétben 4059/3 hrsz. a. felvett telket. Az ingatlan tulajdonjoga Király Lajos presbiter nevére lett bekebelezve, mivel eladó – mint az agrárreform útján nyert telket – nem akarta az egyház részére eladni. Most Király Lajos presbiterrel szerződést köt egyház, mely szerint nevezett telekkönyvi kiigazítás címén hozzájárul ahhoz, hogy az ingatlan tulajdonjoga a szatmári ref. egyház nevére átirassék. A presbiterium elnöksége az e tárgyban kell szerződést terjeszti be a f. évi ápr. 29-én hozott 32. sz. törvényszerű határozat kapcsán jóváhagyás végett.

A bemutatott szerződésnek jóváhagyó záradékkal ellátására közgyűlésünk esperes urat felhatalmazza. Ez ügy iratait jelen határozat kapcsán felterjesztjük az egyházkerületi gyűlésre.

86. Kovács István nagytarnai lakós adósa a nagytarnai gyülekezetnek 9000 Leivel. Tartozását úgy óhajtja kiegyenliteni, hogy a nagytarnai 682. sz. tjkvben 1466. hrszám alatt felvett, még nevén nem álló, de tulajdonát képező ingatlanát tartozása kiegyenlítéséül az egyházközségnek adja át. Ezt az ajánlatot a presbiterium 1931. jan. hó 11. napján tartott ülésében hozott 4. sz. határozatával elfogadta s most e határozat jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy Kovács István a nagytarnai egyházközséggel szemben fennálló 9000 Lei összegű tartozása kiegyenlítésére a nagytarnai 682. sz. tjkvben 1466. hrszám alatt felvett – kb. egy kat. hold nagyságu – ingatlanát az egyházközségnek tulajdonjoggal átadja s az egyházközség ezt átvegye, ha az ingatlan tehermentes s ha az egyházközség normális költségek teljesítése mellett az ingatlanra kizárólagos telekkönyvi tulajdonjogot tud szerezni. Az iratokat kiadja egyházmegyei ügyésznek az ügylet lebonyolítása végett. Az egyhm. elnökségét pedig felkéri és meghatalmazza, hogy az ügylet

lebonyolítására szükséges okiratokra, amennyiben időközben annak szüksége merül fel, az egyházmegyei közgyűlés nevében a megerősítési záradékot vezesse rá s erősítse meg.

87. Reizenbüchler Libori nagytarnai lakos kérvényt intézett az ottani presbiteriumhoz, melyben nevezett, mint szomszéd birtokos, az egyház templomhelyéből egy $3\frac{1}{2}$ m. szélességű és 42 m. hosszúságú területet kér cserébe, amelyért ő az új templomhely végében levő ingatlanát hajlandó átengedni az egyháznak, amely ingatlan lelkész pontos felmérése szerint 827 négyzetméter, míg az egyháztól általa kért terület csak 145 négyzetméter s így az egyház majdnem 6-szor annyi területet nyerne a csere által.

Presbiterium az ajánlatot 1931. márc. 29-én tartott ülésében hozott 4. sz. határozatával elfogadta azzal, hogy arról szabályos csere-szerződés köttessék, melynek költségeit felelő részben az egyház viseli; kiköti azonban, hogy a kerítéseket cserét ajánló fél helyezze át s ugyancsak ő készíttesse el a hiányzó kerítés részt is, melyhez anyagot az egyház ad.

Bodnár Béla kiküldött szakértő véleménye szerint a csere keresztülvitele az egyházra nézve igen előnyös. A cserét kérő egyén a helyszínen kijelentette, hogy kész teljesíteni a presbiterium jegyzőkönyvében foglalt s általa ismert feltételeket.

Közgyűlésünk felhatalmazza a nagytarnai presbiteriumot, hogy a cserére vonatkozó szerződést ajánlattevővel a fent említett feltételek szerint megköthesse. Esperes urat pedig felkéri, hogy a kötendő és hozzá beterjesztendő szerződést jóváhagyó záradékkal ellátni és e határozat kapcsán megerősítés végett a kerületi gyűlésre felterjesztteni sziveskedjék.

88. A felsőbányai presbiterium f. évi szept. hó 17-én tartott gyűlése 32. sz. határozatában kéri, hogy a felsőbb hatóságok jóváhagyása mellett saját alapjaiból 1928. évben kölcsönvett 20.000 Leiből még fennálló 15.000 Leinek f. év végével lejáró terminusát hosszabbítsa meg közgyűlésünk 1934. dec. 31-ig, mert a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett nincs kilátás arra, hogy az egyház ezen összeget az év végéig visszafizethesse.

Az idézett határozatban foglalt kérelmet közgyűlésünk teljesíti.

89. A sándorhomoki presbiterium az egyház f. évi költségvetési mérlegét csak 100⁰/₀-os rendkívüli pénzdó kivetésével tudja — az egyház csekély földje, a mai alacsony terményárak és a magas adók miatt — egyensúlyba hozni; kéri vonatkozó, f. évi május 10-én 9. sz. alatt hozott törvényszerű határozatának jóváhagyását.

Közgyűlésünk a rendkívüli adó engedélyezésével a felterjesztett határozatot megerősíti.

90. A szamoskrassói egyházközség presbiteriuma f. évi aug. hó 16 án, törvényes formák között hozott 24. sz. határozatában kimondotta, hogy az egyház költségvetésében a terméketlen esztendő folytán előállott 24.000 Lei hiány fedezetére rendkívüli adót vet ki oly formán, hogy minden adófizető egyháztág egyenlő összegben 120—120 Leit fizet a rendes egyh. adóján kívül.

A bejelentett határozatot közgyűlésünk jóváhagyja s a rendkívüli adó kivetését a f. évre engedélyezi.

91. A turtarebesi presbiterium f. évi május hó 31-én 35. sz. határozatában kimondotta, hogy a templomalapból a lelkészlakás fedési költségeinek kiegyenlítésére felvett kölcsön visszafizetési céljára az 1931. és 1932. évekre 8800—8800 Leit vet ki rendkívüli adó címen 100 és 200 Leis osztályba sorozással.

Közgyűlésünk a rendkívüli adó kivetését kimondó törvényszerű határozatot jóváhagyja.

92. Az egyházmegyei népiskolai segély-alapból segélyt kérnek a szamoskrassói, kőszegremeti és szárazberki egyházak.

Közgyűlés a kérelmeket érdemi elbírálás végett kiadja a 68/927. sz. határozatával kiküldött segélyosztó bizottságnak.

93. Az apai presbiterium f. évi szept. hó 20-án tartott gyűlésében 8. sz. alatt önálló énekvezéri állás szervezését határozta el s beterjeszti az állás törvényszerű határozattal megállapított díjlevelét jóváhagyás végett 4 példányban.

A bemutatott díjlevelet közgyűlésünk a maga részéről jóváhagyja. Elkötelezi és utasítja azonban a presbiteriumot, hogy az állásra énekvezért csak helyettesi minőségben alkalmazzon, hogy felekezeti iskola felállítása esetén az egyház érdekei megóvhatók legyenek.

E határozat kapcsán a díjlevelet felterjesztjük megerősítés alá az egyházkerületi gyűlésre.

94. A kakszentmártoni egyház lélekszámkiigazítási kérését azzal az utasítással küldi vissza közgyűlésünk az illetékes presbiteriumhoz, hogy lélekszámát az egyház önmaga számlálja meg s e számlálás eredményéhez képest hiteles igazolással terjessze kérelmét ismét közgyűlésünk elé.

95. A sárközi ref. egyház énekkara 1931. január hó 9 én tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy a ref. egyház tulajdonát képező ingatlanra nagyobb szabásu, 150 négyszög-méter alapterületű épületet ugynevezett *kulturházat* épít, melyben lenne egy nagy terem bibliaórák, szini- és kulturelőadások tartására, továbbá olvasó terem s könyvtár szoba. A ref. énekkar a cél megvalósítása érdekében a ref. nőszövetség támogatását kérte s a ref. egyház összes tagjai segítségével megnyerésére erőteljes akciót indított. Az egyházközség presbiteriuma 1931. május hó 31-én foglalkozott az üggyel s névszerinti szavazással egyhangulag 147. sz. alatt hozott határozattal úgy döntött, hogy a kulturház céljaira a cinteremből engedí át a szükséges területet, továbbá a cinteremben szétszórva levő köveket s a szarufáknak szükséges faanyagot az egyházközség réttjéről építési anyagul azzal, hogy az épület felépítése után a ref. egyházközség tulajdonába megy át s az abban tartandó összes előadások jövedelmei előbb a tartozások törlesztésére fordítandók, azután az egyházközséget illetik azzal a rendeltetéssel hogy a jövedelem addig tőkésítendő, amíg egy 2–3 q súlyu harang öntéséhez szükséges összeg összegyűl, azután a jövedelem az egyház szükségleteire használható fel.

Ezt a határozatot a presbiterium jóváhagyás végett 1931. június 17-én terjesztette fel, közben azonban a kulturház építése megkezdődött és azóta a ház fel is épült.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel veszi ugyan tudomásul a sárközi egyházközség tagjainak, a nőszövetségnek és énekkarnak magyar fajunk megerősítését s református egyházunk ügyét szolgáló megmozdulását, jóvá is hagyja a presbiterium idézett keltű és számu határozatát annak kiemelésével, hogy a felépített épület a sárközi ref. egyházközség kizárólagos, korlátlan és szabad tulajdona, egyben kö-

telezi az egyházközség presbitériumát, hogy az építésről, feltüntetve az egyházközség által adott anyagok mennyiségét és értékét, az elszámolást ejtse meg s az okmányolt számadást, mint az egyházközség számadásának részét az egyházközség 1931. évi számadása rendén mutassa be, — mégis abban, hogy az egyházközség lelkésze és presbiteriuma csak utólag s azután már, hogy az épület részben el is készült, tett arról jelentést s kérte a határozat jóváhagyását, mikor az első megmozdulás már 1931. év január havában volt — törvénysértést lát s az iratokat e tekintetben való megfelelő intézkedés végett az egyházmegye espereséhez áttesz.

96. A józsefházai presbiterium törvényellenes magatartása s az egyházkormányzat menetét meggátló viselkedése miatt esperes ur előterjesztéssel él, melynek során

egyházmegyei közgyűlésünk az Eh. I. tc. 47. §-ának alkalmazásával a józsefházai egyházközség presbitériumát felosztatja és új választás megejtését rendeli el. Egyben az ügynek ideiglenes vezetésével az apai gyülekezet presbiteriumát bizza meg azzal, hogy a választás foganatosítására hatánap kitűzéséről s mindennemű egyházkormányzati ügy ellátásáról a törvény rendelkezéseinek megfelelően gondoskodjék.

97. A sárközi egyházközség templomalap-pénztárának megvizsgálására kiküldött Siető Pál beterjesztett jelentése s az iratok közt levő jegyzőkönyv alapján

közgyűlésünk minden vitán felül állóan konstatálja, hogy a sárközi egyház templom-építési alapjának 1930. évi számadásánál a dec. 31-diki állag szerint 3065 Lei hiány mutatkozik. Ezért az I. tc. 186. §-a alapján az ügy iratait a felelősség megállapítása végett áttesz a közigazgatási bírósághoz.

Egyben pedig fegyelmi eljárás terhe mellett kötelezi a sárközi presbiteriumot, hogy jövőben a templom-alapból leendő kölcsönkihelyezéseket mindig névszerinti határozattal eszközölje. Az évi számadásoknál az egyes adósokról névszerinti kimutatók készítendőek, feltüntetve a tartozás év eleji összegét, a kamatbefizetést, tőketörlesztést, az eset-

leges újabb kihelyezéseket és az évvégi állományt, szóval minden mozzanatát a tőkepénzkezelésnek, hogy ne visszaemlékezésből, hanem hiteles okmányból legyen megállapítható a tőkepénztár mindenkori állaga és forgalma, mert ezt követeli nemcsak a jó rend, hanem az egyház jól felfogott érdeke is.

98. Turterebesi lelkész és gondnok a „Baldácsy-alap“-ból és a közalapból 5.000 Lei segélyt kérnek egyházuk részére, hogy az 1926. évtől tetemes összegre felgyült egyhker. járlékokat ki tudja fizetni.

Indokolásul felhozzák, hogy az egyház az utóbbi 10 év alatt népességének több mint felét elvesztette, tehát fentartó erejében nagymértékben legyengült. Nem a terhek alól kibujni-akarás az oka a nagyösszegű hátralék felgyülésének, hanem a kétségbeejtő tehetetlenség.

Közgyülésünk a kérvényben felhozott közismert indokokra tekintettel a turterebesi egyházat a kérelmezett segélyre elsősorban ajánlja az egyhker. közgyülés jóindulatu figyelmébe.

99. A kőszegremetei egyháznak a „Baldácsy-alap“-ból leendő segélyezése iránt beterjesztett kérelmét közgyülésünk hathatós pártfogással ajánlja az egyhker. gyülés szives figyelmébe.

100. Kispaleskei lelkész és gondnok a rossz gazdasági évre hivatkozva segélyt kérnek egyházuk részére, hogy az nagyösszegű tartozásait – hacsak részben is – fizetni tudja.

A kérelmet közgyülésünk – a „Baldácsy-alap“-ból leendő segélyezés céljából – felterjeszti a maga részéről is hozzácsatolt segélynyújtás kérésével a kerületi gyülésre.

101. Az ombódi – 2 iskolát fentartó, nagy egyházi adóterhet viselő – egyháznak a „Baldácsy-alap“ terhére segélyben részesítését

közgyülésünk a legmelegebb pártolással ajánlja a kerületi gyülés segítő jóindulatába.

102. A kőszegremetei egyház nevében lelkész és gondnok aziránt keresik meg közgyülésünket, hogy a II. iskola fentartatása végett évi 25.000 Lei segély elnyerésére irányuló kérelmüket pártolólág terjessze fel a kerületi gyülésre.

Felhozzák indokul, hogy ezen iskolát 10.000 Lei rendkívüli adóval, továbbá a polgári község és az egyházkerülettől nyert segélyekből tartották fenn eddig.

E segélyek most elmaradtak, mert a polgári község 2 év óta nem ad segélyt; a kerület pedig besorozta kőszegremetét azon egyházak közzé, melyek két iskola fentartására a maguk erejéből is képesek. A népen a teher nem emelhető, mert nincsen munkája, kenyere; általánosságban rongyokban járó, mezitlábás koldus.

Közgyűlésünk annak tudatában, hogy a kőszegremetei egyház csekély anyagi ereje a két iskola fentartására eddig hozott áldozatokkal a lehetőség maximális határáig igénybe van véve – a segélykérelmet a legmelegebb pártolással küldi fel a ker. gyűlésre.

103. Csengerbagosi lelkész jóváhagyás alá beterjeszti az egyházközségben megalakult egyházi énekkar alapszabályát 2 példányban.

A bemutatott alapszabályhoz közgyűlésünk jóváhagyását nem adja, mert:

1. Nincs joga az énekkarnak, mint egyházi szervnek, hogy tagjaira rendbüntetésül pénzbírságot róvjon.

2. Nem állhat meg az alapszabály 16. §-ának b) pontja, mely az énekkar feloszlása esetére kimondja: *„az egyesület vagyona további kezelés végett marad a feloszlás idejében levő tisztikarra“*. Ehelyett beiktatandó, hogy feloszlás esetén a vagyon az egyházra száll, a volt énekkarral szemben fennmaradó minden kötelezettség nélkül.

3. Kifogás alá jön az is, hogy az alapszabály az *„énekkari tag“* kifejezés helyett a *„dalárdista“* elnevezést is használja.

Mindezekre tekintettel az alapszabálytól a jóváhagyást meg kellett tagadni.

104. Az egri-i presbiterium f. év aug. 13 án 27/1931. sz. alatt szabályszerű formák között hozott határozatával a mai viszonyoknak az előzőnél jobban megfelelő új adókulcsot állapított meg és fogadott el, melyben az egyháztagok vagyoni viszonyaihoz mérten 1–5 pontok alatt részletezi az egyházi adó neveit, mennyiségét, stb. A legkisebb egyh. adó 14 kg.

buza és 112 Lei készpénz, a legmagasabb 300 kg. buza és 2400 Lei készpénz.

Közügyülésünk az egri-i presbiterium idézett határozatát és az abban körvonalozott új egyházi adókulcsot megerősíti.

105. Az óvári presbiterium f. évi július 26 án 3. sz. a. hozott — új egyházi — adókulcsot megállapító határozatát, mely ellen Szilágyi Zoltán és társai fellebbezéssel éltek:

közügyülésünk — névszerinti szavazás hiánya miatt — feloldja és a presbiteriumot új határozat hozatalára utasítja.

106. A sárközujlaki presbiterium nevében lelkész és gondnok bejelentik, hogy Málnássyné Kiss Ilona kántortanító a kántori teendők ellátására képtelen s az egyházmegye intézkedését kéri abban az irányban, hogy vagy a férjét, aki helyette eddig megelégedésre végezte a kántori teendőket — de most eltávozott, mert az apai egyházban nyert önálló kántori alkalmazást — rendelje vissza közügyülésünk, vagy más intézkedéssel hasson oda, hogy az ottani egyházban a kántori szolgálat zavartalan ellátása biztosítva legyen.

Annakidején ugyanis presbiterium Málnássy Ferdinándot kántornak, a feleségét pedig arra gondolással, hogy a felekezeti iskola visszaállítható lesz, tanítónak választotta meg presbiterium a kántortanítói javadalomra, világos kikötésével annak, hogy a kántori teendőket Málnássy Ferdinánd tartozik ellátni. Ezt a határozatot ilyen formában az érvényben levő törvények szerint nem erősíthette meg közügyülésünk, mivel egy oszthatatlan javadalomra csak egy javadalmas alkalmazható. Tudott dolog azonban, hogy a sárközujlaki egyháznak a jelen viszonyok között nem annyira tanítóra, hanem kántorra van elsősorban szüksége s így, amennyiben Málnássyné a kántori teendőket ellátni nem tudná s ezt helyette a férje sem teljesíthetné, presbiterium joggal keres és vár megoldást.

Közügyülésünk a sárközujlaki presbiterium beadványa felett — mivel 36/1929. sz. határozatából folyólag Málnássyné Kiss Ilona nyert az ottani kántortanítói állásra megerősítést — napirendre tér. Arra az esetre azonban, ha tényleg helytálló beadvány azon közlése, hogy nevezett a kántori teendők ellátására képtelen, fegyelmi úton keressen orvoslást panassza tárgyában.

107. Tárgyalta a közgyűlés Magoss Ferenc mikolai lelkész, egyházmegyei tanácsbíró következő bejelentését:

„Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! A szentírás tanítja, hogy „miképen holt a test lélek nélkül, aképen holt a hit is cselekedetek nélkül“ Jakab 2, 26, és arra int: „a ti hitetek mellé ragasszátok jó cselekedetet“ 2 Péter 1, 5.

Ezek az apostoli intelmek csengenek fülembbe, midőn egyházunk szomorú állapotát látom, intézményeinek, különösen iskoláinak siralmas vergődését fájó szívvel nézem.

Lám, őseink szintén nehéz időben, hitből származó jószágos cselekedeteikkel meg is alapították, fenn is tartották ezeket a nemes intézményeket, mi pedig fentartani se tudjuk azokat, hiszen egyrészők szemünk előtt lett semmivé, lett az enyészeté.

Nem apadt ugyan ki a jótékonyság forrása, de ma már nagyon lassacskán csörgedez. Ha a súlyos gazdasági válság alatt legyöngült és elerőtlenedett egyháztagek nem tudnak, nem bírnak kellő erővel egyházi intézményeink támogatására, fentartására kellő áldozatot hozni, az nagyon megérthető, de ha azok vonogatják magukat, azok nem érzik egyházunk és iskoláink fentartására s ez által a jövőendő megmentésére a szent elköteleztetést, akikben még van segítségére való erő: az már érthetetlen és elítélni való dolog.

Hogy egyházam iránti igaz szeretetemet ne csak szóval hirdessem, de némileg tettel is bizonyítsam, 50.000 (ötvenezer) Leit adok különféle egyh. és iskolai célokra.

A nagybányai ref. egyházmegyének	10000 Leit
A szatmári ref. főgimnáziumnak	10000 „
Szatmári ref. nőnevelőnek	5000 „
Nagyvárad ref. árvaháznak kerületivé alakítására	4000 „
Felsőbányai ref. egyháznak	3000 „
Egrii ref. egyháznak	8000 „
Mikolai ref. egyháznak	10000 „

Összesen: 50000 Leit

Jól tudom, hogy ezt nem okvetlen szükséges az egyházmegyének bejelenteni, ha mégis bejelentem, azért teszem, mert az egyházmegye ellenőrzése alá kívánom helyezni magamat.

Az egyházmegyének juttatott 10000 Leire nézve óhajthatom az, hogy annak évi kamata mindaddig, míg az állam, vagy egyház a tanítói özvegyekről és árvákról intézményesen nem gondoskodik, de legfeljebb 10 évig, a most alakult nagybányai

ref. egyházmegyei tanítói gyámintézetnek adassék évről-évre, azután pedig az egyházmegyei közgyűlés legbölcsebb belátása szerint intézkedjék felette.

Midőn ezeknek egyszerü tudomásulvételét kérem, Isten áldását esedezem egyházmegyénk minden tagjára, nagyjaira és kicsinyeire és az egész magyar ref. Sionra.

Mikola, 1931. szeptember 28-án.

Az egyházmegyei közgyűlésnek készséges hive:

Magoss Ferenc
ref. lelkész.

Közgyűlésünk a bejelentés tudomásulvétele után, a külön-külön is jelentős összegű, együtt pedig igen tekintélyes adományért, adományozó iránt érzett tiszteletének és őszinte nagyrabecsülésének kifejezése mellett, az Isten iránti hála szent érzelmeivel mond forró köszönetet. Áldást kér adományozó életére, áldást mond szerettei életére s magát megalázva a nagyszerű emberi cselekedet láttán, így sóhajt fel: Soli Deo Gloria!

108. Esperes ur jelenti, hogy az 5/1931. sz. határozattal beadni rendelt vagyoneleltárakat ezideig a jelentésben felsorolt 21 egyházközség készítette el és terjesztette be hozzá. Ezeket átvizsgálta, rendben találta s jóváhagyásra ajánlja.

Közgyűlésünk a jelentésben felsorolt 21 egyházközség vagyoneleltárát jóváhagyja, egyben utasítja a többi egyházak presbiteriumait, hogy vagyoneleltáraikat f. évi dec. 1-ig legyelmi felelősség terhe mellett terjesszék be az esperesi hivatalhoz.

109. A tárgysorozat kimerítése után esperes ur szíves figyelmébe ajánlja közgyűlés tagjainak azt a sorsjátékot, melyet az erdélyi egyházkerület egy felállítandó református kórház javára rendez.

Közgyűlésünk felkéri tagjait, hogy a sorsjáték minél nagyobb anyagi és erkölcsi sikere érdekében buzgón fáradozzék s e református intézmény felállítását a magasztos akció hathatós támogatásával lehetővé tenni igyekezzék.

110. Ezek után esperes ur — előbb buzgó imában kérve végzett munkánkra a jó Isten áldását adó segedelmét — a közgyűlést bezárja.

Hitelesítjük:

Szatmár, 1931. október 20.

Boros Jenő
bíró.

Széll György
esperes.

Dr. Harcsár Géza
ügyész.

Oláh Sándor
főjegyző.

Dr. Mártha József
vil. jegyző.

Visky Ferenc
e. m. jegyző.

A jegyzőkönyv 57 - 72, 95 - 96, 104, 106, 108, 111 - 112
számait Oláh Sándor főjegyző,

az 53 - 56, 73 - 94, 97 - 103, 105, 109 - 110, 113 számait
Visky Ferenc jegyző,

a 113 - 120 számokat dr. Mártha József jegyző,

a 107 számot dr. Harcsár Géza egyházmegyei ügyész
jegyzette.

A bíróság határozatai.

111. A bírósági ülés tárgya az 1931. év tartamára az egyházmegyei időszaki tanács megalakítása.

Az időszaki tanács tagjaiul közfelkiáltással megválasztatnak és pedig

rendes tagokul Magoss Ferenc, Boros Jenő és Nagy Béla;
póttagokul gy. Kovács József, dr. Helmeczy József és dr. Farkas Antal.

Tárgyalást vezető elnök az időszaki tanácsot az 1931. év tartamára a fenti tagokból megalakítottak jelentette ki.

Felolvastatott és aláíratott.

Kelt Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

112. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság a dr. Pallay M. Béla szatmári lakos ref. egyháztagnak egyházi adókimetetés ellen beadott fellebbezése tárgyában alantírott helyen és napon a következő

ítéletet

hozta:

Közigazgatási bíróság a fellebbezést az Eh. III. tc. 19. §-a alapján visszautasítja.

Indokolás:

A szatmári ref. egyház presbiteriumának elutasító határozata fellebbezővel 1931. május 20 án közöltetett az iratok közt levő kézbesítési iv tanúsága szerint. Panaszos a fellebbezést június 8-án, tehát a törvény által megkívánt határidőn túl adta be, így az, mint elkésett, az Eh. III. tc. 19. §-a második bekezdése rendelkezésének megfelelően visszautasítandó.

Elnök konstatálja, hogy az ítélet kihirdetésénél érdekelt felek közül dr. Harcsár Géza egyházmegyei ügyész van jelen.

Ézután bíróság elnöke elrendeli, hogy jelen nem lévő panaszosnak az ítélet hiteles kiadmánya kikézbessitessék.

Szatmár, 1931. október 8.

Széll György esperes
egyházi elnök.

dr. Böszörményi Emil
gondnok, világi elnök.

Oláh Sándor
jegyzőkönyvvezető.

113. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság a péchujfalusi Péchi Margit sárközujlaki egyháztag által az egyházi adó kivetése ellen beadott felebbezése, mint közigazgatási bírósági ügyben az alantírott helyen s napon tartott nyilvános tárgyalás után következően

ítélt:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság péchujfalusi Péchi Margit sárközujlaki egyháztag felebbezését elutasítja, a sárközujlaki presbiterium határozatát, mellyel nevezett egyháztag évi egyházi adóját 2 mm. természetben kiszolgáltatandó buza s 1500 Leiben állapította meg 1931. évre, helyben hagyja.

Indokolás:

A sárközujlaki egyházközségben érvényben levő adókulcs szerint azaz egyháztag, akinek 200 magyar holdat meghaladó földbirtoka van, illetve annyi földet haszonélvezetében tart, köteles évenként egyházi adó címén 200 kg. buzát adni természetben s fizetni 1500 Lei készpénzt.

Mivel a csatolt iratokkal igazolva van, hogy felebbezőnek az ingatlana, melyet birtokában tart, 200 magyar holdat meghalad, a terhére eszközölt adómegállapítás helyes s ez okból presbiterium határozatát helybenhagyni s az adót a rendelkező rész szerint megállapítani kellett.

Szatmár, 1931. október hó 8.

Széll György esperes
egyházi elnök.

dr. Böszörményi Emil
világi elnök.

Dr. Mártha József
jegyző.

114. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság az özv. Péterffy Gusztávné sárközujlaki egyháztag által az adókivetés ellen beadott felebbezése, mint köz-

igazgatási bírósági ügyben az alantírott helyen s napon megtartott nyilvános tárgyalás után a következőn

ítelt:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság özv. Péterffy Gusztávné sárközujlaki egyháztag felebbezését elutasítja, a sárközujlaki egyházközség presbiteriumának ezt a határozatát, mellyel nevezett egyháztag egyházi adóját 1931. évre 2 mm. természetben kiszolgáltatandó buza s 1500 Leiben állapította meg, helybenhagyja.

Indokolás:

A sárközujlaki egyházközségben érvényben levő adókulcs szerint az az egyháztag, akinek 200 magyar holdat meghaladó földbirtoka van, illetve ennyi földet haszonélvezetében tart, köteles évenként egyházi adó címén 200 kg. búzát adni természetben s fizetni 1500 Lei készpénzt.

Mivel a csatolt iratokkal igazolva van, hogy felebbezőnek az ingatlana, melyet birtokában tart, 200 magyar holdat meghalad, a terhére eszközölt adómegállapítás helyes s ez okból a presbiterium határozatát helybenhagyni s az adót a rendelkező rész szerint megállapítani kellett.

Szatmár, 1931. október hó 8.

Széll György esperes
egyházi elnök.

dr. Böszörményi Emil
világi elnök.

Dr. Mártha József
jegyző.

115. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság Neogrády Jánosné sárközujlaki egyháztag által az egyházi adó kivetése ellen beadott felebbezése, mint közigazgatási bírósági ügyben az alantírott helyen s napon megtartott nyilvános tárgyaláson következőn

ítelt:

A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Bíróság Neogrády Jánosné sárközujlaki egyháztag felebbezésének részben helyt ad s egyházi adóját 1931. évre 25 kg. búzában állapítja meg.

Indokolás:

A bemutatott s az érvényben levő adókulcs szerint feleb-

bező egyházi adóval nem volna megterhelhető, mert az ügy adataiból megállapíthatóan földbirtoka nincs. Miután azonban önként vállal évi 25 kg. búzát, ennyi volt terhére megállapítandó az adókivetés vonatkozó részének részben való megváltoztatása mellett.

Elnök az ítéletet az érdekeltekkel közölni rendeli.

Szatmár, 1931. október 8.

Széll György esperes
egyházi elnök.

dr. Böszörményi Emil
világi elnök.

Dr. Mártha József
jegyző.

116. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Biróság Lengyel István görbedi lakos tanítónak a görbedi egyházközség presbiteriuma ellen fizetés kiszolgáltatása iránt beadott panasza, mint közig. bírósági ügyben alantírott helyen és napon a következő egyhangulag hozott

végzést

hozta:

Biróság az eljárást megszünteti, mert panaszos panaszát írásban visszavonta.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

117. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Biróság a *halmi-i* egyház presbiteriumának Szabó Lajos volt halmi-i, jelenleg székelyhidi tanító ellen emelt panasza, mint közig. bírósági ügyben a következő egyhangu

végzést

hozta:

Biróság a panaszt panaszlottal közölni rendeli.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

118. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási Biróság Siető Pál amaci lelkésznek az amaci egyház presbiteriumának 1929. dec. 20. napján hozott határozata ellen beadott felebbezése, mint közig. bírósági ügyben egyhangulag a következő

végzést

hozta:

Biróság tárgyalás végett az ügyet átteszi az időszaki

tanácsához s a kitűzendő tárgyalásra az érdekelteket megidézni rendeli.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

119. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Biróság Selyeby Géza pusztadaróci lelkésznek, az egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság 46/1931. szám alatt hozott ítélete ellen beadott perujítási kérelme, mint fegyelmi bírósági ügyben alulírt helyen és napon egyhangulag a következő

ítéletet

hozta:

Fegyelmi bíróság a Selyeby Géza által a 46/1931. sz. alatt hozott fegyelmi bírósági ítélet ellen előterjesztett perujítási kérelmet elutasítja.

Indokolás:

Az Eh. V. tc. 120. §-ának 1., 2. pontjaiban van megállapítva a perujítás előfeltétele. Mivel perujító panaszlott új bizonyítékot nem mutatott be s nem is állítja, hogy a marasztaló fegyelmi bírósági ítélettel megállapított tények ellenkezője büntető bírósági ítélettel megállapított volna, a perujításnak hely nem adható, tehát a kérelmet el kellett utasítani.

Elnök megállapítja, hogy úgy egyházmegyei ügyész, mint az ítélet kihirdetésekkor jelen levő panaszlott perujító az ítéletbe megnyugosznak.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

120. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint Fegyelmi Biróság a Seiyebby Géza pusztadaróci lakos, lelkész ellen hivatalból elrendelt fegyelmi ügyben alantírott helyen és napon a következő egyhangu

ítéletet

hozta:

A Fegyelmi Biróság Selyeby Géza panaszlott pusztadaróci lelkészt az Eh. V. tc. 34. §. A. 1. pontjába ütköző fegyelmi

vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt a 35. § a) pontja alkalmazásával rosszalásra itéli.

Indokolás:

Az iskolalátogató küldöttség megállapította, hogy panaszlott nem teljesítette tisztjével járó kötelezettségét, a gyermekek nem tudnak semmit, de már nem is beszélnek magyarul.

Panaszlott azzal védekezik, hogy a dékán ur elkésve érkezett, este $\frac{1}{2}$ 6 órakor télen lámpával vizsgálta meg az iskolát s a növendékek a szokatlan időben tartott vizsgálaton amiatt nem tudtak felelni, mert megijedtek s egy gyermek, mikor felszólították románul mondta meg a nevét.

Ezt a védelmet nem lehet komoly oknak elfogadni arra, hogy a tanítványok ijedtségük miatt nem tudtak felelni.

A hivatalos jelentés alapján meg kellett állapítani, hogy panaszlott nem tanította a gyermekeket, ezért nem tudtak, ezzel a mulasztásával pedig megszegte a hivatalos kötelességét, mulasztása kimeríti a terhére megállapított fegyelmi eset ismérveit.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményül vette a bíróság azt a körülményt, hogy az iskolai eredmény a második félévben számbavehető javulást mutatott.

Ügyész, panaszlott az ítéletben megnyugodtak.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

121. A nagybányai ref. egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság a Sepsyné Hadi Margit avasujvárosi lakos tanítónő ellen hivatalból elrendelt fegyelmi bírósági ügy tárgyalásakor alantírt helyen és napon a következő egyhangu

ítéletet

hozta:

Fegyelmi bíróság Sepsyné Hadi Margit panaszlottat az Eh. V. tc. 34. §. A. 1. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt a 35. § a) pontja alkalmazásával rosszalásra itéli.

Indokolás:

Iratok szerint a vizsgálóbizottság panaszlott iskoláját az az 1930/31. iskolai év első felében elégtelennek minősítette.

Panaszlott azzal védekezett, hogy sok betegség fordult elő a gyermekkek között, az iskola okt. 25-től nov. 10-ig be volt zárva. Elvégezte a tananyagot az első félévben is, a második félévben pedig az eredmény elégséges volt.

Nem volt elfogadható panaszos védekezése, mert maga sem állítja, hogy összes tanítványa beteg lett volna s ha egyik-másik beteg is volt, kellett volna olyan növendéknek lenni különösen az első osztályban, — amely rendesen népesebb szokott lenni — aki elfogadható készséget mutat s mivel olyat nem talált a bizottság, azért minősítette elégtelennek az iskolát. Ha be is volt zárva az iskola 15 napra, az iskolai félév többi részében való szorgalmas tanítással lehetett volna az első félévben is elégséges eredményt felmutatni.

Panaszlott tehát vétkesnek volt kimondandó, mert azzal, hogy az iskolába járó gyerekeket nem tanította, hivatalos kötelessége teljesítését megszegte. A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette bíróság, hogy panaszlott még nem volt fegyelmileg büntetve s hogy iskolája a második félévben elégségesnek minősített.

Egyházmegyei ügyész, valamint panaszlott az ítéletben megnyugosznak.

Szatmár, 1931. október 8.

Aláírások.

Betűsoros tárgymutató.

- Adorján* tőkepénztári kamatját felhasználhatja 68.
Amacsz közig. bírósági ügye időszaki bírósághoz 118.
Apai templom-toronyjavítás engedélyezve 40, — önálló kántori állás szervezése jóváhagyva 93.
Apafeggyi iskoláztatás ügye tudomásul 69.
Balog Károly ombódi pénzbeszedő felmentése 16.
Barkász Imre birságot fizetett 5, — fegyelmi ügyében elmarasztaltatott 47, — ellene újabb fegyelmi rendeltetett 70.
Berendi közmunka-ügy pótlás végett vissza 20, — jóváhagyva 83.
Csengerbagosi énekkar alapszabálya visszaadott 103.
Csurka-maiori reformátusok kérelme vallásoktatás tárgyában 67.
Dabolc közmunka váltság jóváhagyatik 81.
Ž. Demeter János józsefházai tanító fizetés kiszolg. iránti közig. bírósági ügye 45.
Egri rendkívüli adó engedélyeztetett 32, — új adókulcsa szintén 104.
Egyházmegye memoranduma pénzügyi kérdésekben a kerületre megy 24, — a kerület válasza erre 61, — maradjon a mai keretekben 65.
Egyházkerület határozatai: kátémagyarázat tartás 6, Baldácsy alap 7, — államsegély levonások 8, — tanítói fizetések pótlása 9, — iratterjesztés 10, belmisszió 11, lelki ügyekkel foglalkozó gyűlések 12, — képviselők választása tárgyában 33.
Erdőd kerületi, megyei járulékok fizetése alól mentesített 38.
Érmelléki egvhm. javaslata református képviselők választása tárgyában 15.
Esperesi jelentések: 1930. évről 58, — időszaki változásokról, 5, 59.
Fegyelmi bírósági költségek befolyznak 52.
Felsőbányai kölcsön visszafizetésére haladék 88.
Gombási reformátusok a lelkészi szolgálatért 37.
Hadházi Gábor batizi gondnok fegyelmileg elmarasztalva 48, 49.
Halmi gondnok felmentési díjat fizet 80, — közmunka jóváhagyatott 82.
Hankóczy Géza id. józsefházai presbiter fegyelmi ügye 59.
Helmezy József dr. kerületi képviselő 33.
Józsefházai presbiterium feloszlata stb. 96.
Jegyzőkönyvhitelesítés 4, 56.
Időszaki tanács megalakul 1931-re 111.
Kanizsai Jenő kerületi pótképviselő 33.
Kakszentmárton három kölcsön felterjesztve 23, — számadásait Oláh Sándor vizsgálja 36, — segélyre ajánltatik 64, — számadásai jóváhagyva 79, — közmunka váltság 84, — lélekszámkiegészítés visszaadatik 94.

Kádár Károly egyh. tanító képviselő 57.
Kádár Miklós segédlelkész eltávózása 5.
Kispeleske Baldácsy-alapra ajánltatik 100
Költségvetés egyházmegyei 1931. évre 71.
Köszegremete Baldácsy-alapra ajánltatik 99, — iskolai segélyre felterjesztve 102.
Kovács Gy. József kerületi pótképviselő 33.
Községülés megnyitása 1, 53, — bezárása 43, 110.
Lelki ügyekkel foglalkozó jegyzőkönyvek felterjesztendők 63.
Lelkész egyesület előterjesztései, az egyházi fegyelem és a RORLE megalakítása tárgyában 72.
Lengyel István gorbedi tanító közig. bírósági ügye 116.
Magoss Ferenc 50 000 Leies adománya 107.
Máramarosszigeti egyház új adókulcsot alkosson 14, — lyceum számadásai 1929—1930. évre elfogadtatnak 28, — lyceumi igazg. tanács jelentése 1930. évről 30, — templon-toronyterv jóváhagyása stb. 35.
Megjelentek számbavétele 2, 54.
Mikolai egyház kölcsöne engedélyeztetik 74.
Missziói bizottság jelentései 25, — segélyek erre az évre 62.
Nagy Béla kerületi rendes képviselő 33.
Nagy Jenő ker. pótképviselő 33.
Nagy Pál józsefházi le kész fegyelmi ügye 50.
Nagybányai kölcsön engedélyezve 75.
Nagytarnai kölcsön rendezése cserével 86, — ingatlan cseréje 87.
Nagybocskó kulturtaxa fizetés alól felmentve 18, segély kérelme 19.
Népiskolai segély alap kamatának kiosztása 5, 92.
Neogradiné sárközujlaki egyháztag közig. panasza 115.
Oláh Sándor kerületi rendes képviselő 33, — Kakszentmártonba kiszáll 36,
Ombód Baldácsy-alapra ajánltatik 101.
Óvári új adókulcsa visszaadatik 105.
Oroszlán István szárazberki tanító halála 5.
Őry Zoltán kakszentmártoni lelkész 5.
Pallás M. Béla egyh. adó elleni panasza 112.
Patóháza nem szavazott 60.
Peleskey Sándor kerületi rendes képviselő 33.
Péchy Margit egyh. adó elleni panasza 113.
Péterffy Gusztávné egyh. adó elleni panasza 114
Ref. Kórház Sorsjegye vétele ajánltatik 109.
Sáfár Imre kerületi pótképviselő 33.
Sándorhomok rendkívüli adó eng. 89.
Sárközi Lajos kerületi rendes képviselő 33.
Sárköz-i kölcsön engedélyeztetik 77, — gyülekezeti ház építés jóváhagyatik 95, — számadások a közig. bírósághoz 97.
Sárközujlaki egyház kántor elleni panasza 106.
Selyes Gyéza fegyelmi ügyében elmarasztaltatik 46, — perújítása visszatartatik 119, — újabb fegyelmi ügyében elmarasztaltatik 120.
Sepsygné Hady Margit fegyelmi ügyében elmarasztalva 121.
Szabó Endre lelkész eltávózott 5, — közig. panasza fizetéskiszolgáltatásért 44.

Szabó Lajos halmii tanító közig panasza 117.
Szamosdara saját alapjából kölcsön vehet 21.
Szamosdob nem szavazott, igazolja magát 60.
Szamoskrassó kölcsöne engedélyezve 76, — rendkívüli adója is 30
Számvevőszék előterjesztései 27, 28, 29, 70, 71.
Szaplonczay Bertalan pénztáros lemondása 31.
Szárazberek segélyre ajánltatik 64.
Szatmár egyházközségi bíróságát megalakítja 13, — kültelki templom számára ingatlant szerez 85.
Szatmárnémeti ingatlan eladása engedélyezve 42.
Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve 57.
Szőke József egyházmegyei tanítóképviselő 57.
Tabalydy György kerületi rendes képviselő 33.
Tanítóképviselők választása elrendeltetik 34.
Tanítói fizetések értékelése 39.
Tárgysorozat megállapítása 3, 55
Takács Lajos hivatalos lap járátása alól felmentést nyer 17.
Tanügyi bizottság jelentése félévi eredményről 26, — vallástani tan-
 könyvek haszná hatósága tárgyában 26.
Tanítói gyámegylet alapszabálya jóváhagyatik 41.
Tóth Gábor kerületi pótképviselő 33.
Turterebesi kölcsön engedélyeztetik 78, — rendkívüli adó is 91, — Bal-
 dácsy alapra felterjesztve 98.
Uray Jenő kerületi pótképviselő 33.
Vagyonleltárak felterjesztendők 5, — jóváhagyatnak 108.
Vetés nem szavazott, igazolja magát 60, — kántor fizetés felemelése jó-
 váhagyatott 66.

a) Az egyházmegye tisztikara.

Elnökség: *Széll György* esperes, avasujvárosi lelkész, Avasujváros. Dr. *Böszörményi Emil* egyházmegyei gondnok, földbirtokos, Szatmár és Nagykolcs.

Jegyzők: *Oláh Sándor* főjegyző, lelkész, Szamoskrassó. Dr. *Ajtai Nagy Gábor* főjegyző, ügyvéd, Nagybánya. *Visky Ferenc* jegyző, lelkész, Egri. Dr. *Mártha József* jegyző, ügyvéd, Szatmár.

Ügyész: Dr. *Harcász Géza* ügyvéd, Szatmár.

Pénztárnok: *Gacsályi Zsigmond* lelkész, Kiskolcs.

Levéltárnok: *Szaplonczay Bertalan* lelkész, Nagybánya.

Könyvtárnok: *Kolos Vince* lelkész, Vámfalu.

b) Az egyházmegye bírósága.

Elnökség: *Széll György* esperes és dr. *Böszörményi Emil* egyházmegyei gondnok.

Tanácsbírák: a) Lelkésziek: *Magoss Ferenc*, Mikola. *Boros Jenő*, Szatmár. *Gy. Kovács József*, Ombód. *Bodnár Béla*, Tamásváralja. *Bogdán Lajos*, Pettyén. *Sárközi Lajos*, Szatmárnémeti. b) Világiak: dr. *Nagy Sándor* ügyvéd, a nagykárolyi egyházmegye gondnoka, Erdőd. Dr. *Helmeczy József* ügyvéd, földbirtokos, Pettyén. Dr. *Farkas Antal* ügyvéd, Szatmár. Dr. *Kovássy Ákos* ügyvéd, Máramarossziget. *Nagy Béla* földbirtokos, Lázári. Dr. *Jakó Endre* volt szolgabíró, Aranyosmedgyes.

c) Képviselők, bizottságok.

Egyházkerületi képviselők: *Oláh Sándor*, *Sárközi Lajos* és *Peleskey Sándor* lelkészi; dr. *Helmeczy József*, *Tabalydy György* és *Nagy Béla* világi rendes képviselők.

Gy. Kovács József, *Sáfár Imre* és *Tóth Gábor* lelkészi; *Uray Jenő*, *Kanizsay Jenő* és *Nagy Jenő* világi pótképviselők (1931 – 1933. évekre, lásd 33/1931. sz. határozatot).

Egyházmegyei tanítóképviselők: *Kádár Károly* Egri és *Szőke József* Ombód (57/1931. sz. hat.).

Helmeczy és Nagy Frigyes ösztöndíj-bizottság: Elnök: az esperes; előadó: a lelkészi főjegyző. Tagok: az egyhm. gondnoka és tanácsbírái.

Időszaki tanács: Elnökség: az esperes és gondnok. Tagok: *Magoss Ferenc, Boros Jenő és Nagy Béla* rendes, *gy. Kovács József*, dr. *Helmeczy József* és dr. *Farkas Antal* póttagok.

Számvevőszék: Elnök: dr. *Nagy Sándor*, előadó: *Oláh Sándor*, tagok: *Sáfár Imre, Kürthy Károly, Siető Pál* és *Szabó Endre*.

Tanügyi bizottság: Elnök: *Magoss Ferenc*, előadó: *Kolos Vince*. Tagok a szamoskrassói körben: *gy. Kovács József, Szóke József, Jakó László*; mikolai körben: *Visky Ferenc, Kádár Károly, Osváth Elek*; apai körben: *Gulya Géza, Z. Demeter János, Tóth László*; nagybányai körben: *Szabó Endre, Török Bernát*, dr. *ajtai Nagy Gábor*; avasi körben: *Kováts Károly*; szatmári körben: *Mogyorós Sándor, Beregi István*; máramarosszigeti körben: *Szép Kálmán* és *Kelemen Ernő* (8/1930. sz.).

Szociális bizottság: Elnök: az esperes. Tagok: dr. *Koronka Pál, Tankóczy Gyula, Peleskey Sándor*, dr. *Hudady Lajos* és dr. *Király Zsigmond* (62/1929. sz.).

Egyházmegyei nyugdíj-bizottság: Esperes és gondnok elnöklete alatt *Sárközi Lajos, Boros Jenő*, dr. *Helmeczy József* és *Nagy Béla* (13/1930.).

Szatmárnémeti főgimn. és a leányiskolák igazgatótanácsának tagjai: *Széll György* esperes, dr. *Böszörményi Emil* gondnok, *Magoss Ferenc* és dr. *Harsár Géza*.

Máramarosszigeti liceum ideiglenes igazgatótanácsa (65/1926. sz. egyházmegyei határozattal): Elnök: az esperes, vagy helyettesítésében az egyhm. gondnok. Tagok az egyházmegye részéről: dr. *Harsár Géza*, dr. *Nagy Sándor* és *Magoss Ferenc*. A szigeti egyház részéről: a lelkész és főgondnok. A liceum részéről: a pénztáros és jogtanácsos, utóbbi csak tanácskozási joggal, de szavazati jog nélkül.

Közalapi bizottság: Elnök: *Széll György* esperes, tagok: *Oláh Sándor* és dr. *Helmeczy József* (12/1928. sz.).

Missziói bizottság: Esperes ur elnöklete alatt *Szaplonczay Bertalan, Debreczeni István, Kürthy Károly, Sárközi Lajos* és *Visky Ferenc* lelkészek (59/1926. sz.).

ESPERESI JELENTÉS

A NAGYBÁNYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1930. ÉVI ÁLLAPOTÁRÓL.

NAGYTISZTELETÜ ÉS NAGYSÁGOS EGYHÁZMEGYEI KÖZGYÜLÉS!

Az ez évi egyházlátogatást május 31 – június 14-ig bezárólag 7 küldöttség végezte, köztük egyházmegyei gondnok Urral személyesen végeztem egy néhány egyházban. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján van szerencsém a következőket jelenteni:

I. Az egyház belélete.

1. A templomot nagy ünnepeken 50 anyaegyházban 44⁰/₀-ban látogatják. Vasárnap délelőtt 34⁰/₀-ban, vasárnap d. u. 49 anyaegyházban 25⁰/₀-ban, (Nagybocskón vasárnap d. u. nem volt istentisztelet.) Hétköznap d. e. 44 anyaegyházban 1⁰/₀ (nem volt istentisztelet 6 egyházban u. m.: Egri, Kisperleske, Óvári, Nagybocskó, Pusztadaróc és Szamosdara). Hétköznap d. u. 38 egyházban 0⁵/₀ a látogatás. (12 anyaegyházban nem volt istentisztelet, u. m.: Atya, Csengerbagos, Egri, Kisperleske, Kőszegremete, Nagybocskó, Óvári, Patóháza, Pusztadaróc, Szamosdara, Szamosdob és Vetés).

7 leányegyházban nagy ünnepeken 48⁰/₀ látogatta a templomi istentiszteletet. Vasárnap d. e. 5 leányegyházban 36⁰/₀, (nem volt Erdőszádán, Erdődön havonta egyszer). Vasárnap d. u. 5 leányegyházban 29⁰/₀, (nem volt Erdőszádán és Erdődön). Hétköznap d. e. 0⁸/₀ 5 leányegyházban (Erdőszádán és Erdődön nem volt). Hétköznap d. u. 4 leányegyházban 0⁵/₀, (nem volt: Szatmárpálfalván, Erdőszádán és Erdődön, összesen: 3 leányegyházban)

2. Az Isten igéje minden ünnep és vasárnap d. e. prédikáltatott 50 anyaegyházban és 5 leányegyházban (Erdődön a hó első vasárnapján s minden ünnepen, Erdőszádán a főünnepen és aratási urvacsorakor.)

3. Mátémagyarázatot 31 anyaegyházban 800-szor tartottak: Nagybocskón d. e. Káté 5 alkalommal és 6-szor bibliamagyarázat. (Nem volt: Atya, Dabolcz Halmi, Kiskolcs, Kisperleske, Kőszegremete, Nagytarna, Patóháza, Szamosdob, Szatmár, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Szinérváralja, Turterebes, Vámfalu és Vetés. Ima: Sárközujlak és Berend. Predikáció: Amacz, Pálfalva).

4. Bibliamagyarázatot 40 egyházban 1387-szer tartottak. (7 egyházban nem volt: Atya, Felsőbánya, Hirip, Kisperleske, Misztótfalu, Ombód és Pusztadaróc; 3 leányegyházban 156-szor, 2-ben nem volt.)

Összesen: 45 egyházban 2187-szer. Nem volt 4 egyházban se káté, se bibliamagyarázat: Atya, Kisperleske, Nagybocskó és Pusztadarócson. Tehát ima, mint Sárközujlakon is. Patóházán részben könyörgés, Vetésben csak részben könyörgés. Leányegyházakban: 3-ban 156-szor. 3-ban semmi és egyben prédikáció.

5. Hétköznapokon 19 anyaegyházban minden reggel van istentisztelet. 21-ben 3-szor, 1-ben 5-ször, 1-ben 4-szer, 3-ban 1-szer, 2-ben 2-szer. Egyszer sem: Óvári, Nagybocskó és Atya.

Leányegyházakban Szatmárgörbeden 6-szor; Szatmárpálfalva, Szerend és Dobrásapátiban hetenként 3-szor; Apahegyen 2-szer; Erdődön és Erdőszádán nem tartanak.

Hétköznap d. u. 2 anyaegyházban: Szatmár és Szatmárnémetiben 6-szor; 2 egyházban 3-szor u. m.: Avasujváros és Pusztadaróc; 1 egyházban 2-szer: Józsefháza; 41 egyházban egyszer; 4-ben egyszer sem, u. m. Atya, Nagybocskó, Óvári és Vetés.

5 leányegyházban 1-szer, 2-ben; Erdődön és Erdőszádán egyszer sem.

Hétköznapokon bibliamagyarázat van 26 egyházban: bőjt, bűnbánat és adventben. Nincsen bibliamagyarázat 24 egyházban, u. m.: Aranyosmeggyes, Atya, Batiz, Dabolcz, Felsőbánya, Hosszúmező, Józsefháza, Kisbábony, Kiskolcs, Kisperleske, Vámfalu, Vetés, Lázári, Mikola, Nagybocskó, Óvári, Patóháza, Pettyén, Sándorhomok, Sárköz, Sárközujlak, Szamoskóród, Szaraberek és Szatmárhegy. Bibliaolvasás és könyörgés van 21 egyházban. Csak könyörgés van 26-ban. 3-ban nincs semmi, u. m.: Atya, Óvári és Nagybocskón.

6. Gyermekistentisztelet tartatott 12 anya- és 1 leányegyházban 104-szer.

7. Vasárnap a rendes istentiszteleteken 49 egyházban részt

vesznek az iskolás gyermekek. 1 egyházban: Nagybocskón nem. 5 leányegyházban igen. Erdőszádán és Erdődön nem.

Hétköznapiakon 39 anyaegyházban igen. 11-ben nem, u. m.: Aranyosmeggyes, Dabolcz, Józsefháza, Nagykolcs, Nagybocskó, Ombód, Óvári, Patóháza, Sárközujlak, Szamosdob és Szatmárhegyen. A leányegyházakban 5-ben igen. Erdőszádán és Erdődön nem, mert nincs istentisztelet.

8. Vasárnapi iskola van 47 anyaegyházban. Nincsen: Dabolcz, Nagybocskó és Pusztadarócson. Leányegyházban 4-ben van. 3-ban nincs, u. m.: Berend, Erdőd és Erdőszádán.

9. Konfirmáltakat oktatja 48 esetben a lelkész, s. lelkész. 1-ben tanító és 1-ben hitoktató. A konfirmáltak további lelki gondozása 30 esetben bibliakörben, 20 esetben nem gondozzák.

10. Bibliakör van 36 egyházban. 1-ben ifjúsági egyesület. 13-ban semmi.

11. 36 egyházban van nőegylet. 14-ben nincsen.

12. 31 énekkar 847 taggal. 26 egyházban nincsen és pedig: Amacz, Aranyosmeggyes, Atya, Dabolcz, Egri, Felsőbánya, Kakszentmárton, Kisbábony, Nagybánya, Nagybocskó, Nagykolcs, Óvári, Pettyén, Pusztadaróc, Sándorhomok, Sárközujlak, Szamosdara, Szamosdob, Szamoskóród, Szárazberek, Szatmárudvari, Tamásváralja anyaegyházakban és Erdőd, Dobrácsapáti, Erdőszáda és Szatmárgörbed leányegyházakban. Ahol nincs, az ok: vezetőhiány, helység és közönyösség. Templomi éneklésen, temetésen, vallásos estélyeken való énekléssel működnek.

13. Lelkészek 49 egyházban 787 alkalommal látogatták meg híveiket. 8 egyházban a presbyterek is kísérték. A tanítók 25 egyházban látogatják növendékeik családját.

14. 31 anya- és leányegyházban van házi istentisztelet. 8 helyen a lelkészek is részt vettek.

15. 48 anya és 3 leányegyházban van iratterjesztés. Lelkész vezet 49-ben, 1-ben tanító, egyben világi egyén. Nincsen: Atya és Kispeléken.

Eladatott teljes biblia 91 drb. Újszövetség 395 drb. Református Árvaházi naptár 2.062 drb. Vallásos irat 2.192 drb. és 122 zsoltár. Vallásos néplap 1192 drb. (Sok helyen a „Magyar Nép“-et is ideszámolták.)

16. Református népkönyvtár van 14 helyen és 1 iskolai. 711 esetben használták.

17. Szegényügyi bizottság van 25 egyházban, 25-ben nincs.

Felnőtt szegények kaptak 46.285 Leit; gyermekek kaptak: 97.350 Leit; összesen 143.635 Leit.

18. Külső jótékony célra adtak: 105 826 Leit.

19. Hitfeleink jótékonyágának összege: 918.646 Lei. 10.000 Lei felül adtak: Avasujváros község: faadomány: 13.462 Lei. Felsőbánya kerti mulatság: 25.000 Lei. Néhai Dr. Vajay Károly a. 10.000 Lei. Uray Jenő 10.000 Lei. Umhy Miklós: 5.000 Lei. Lorántffy Zs. Egylet: 7.500 Lei. Sirkerti alapítvány: 13.610 Lei. Templom renov. adom. 21.220 Lei. Lórántffy iskola fentartó alap: 13.913 Lei. Kisebb összegekben ez alapok növelésére: 10.758 Leit a szatmári egyháznak. Néhai Ungváry Antalné; Péterffy Lajos: 12.500 Leit.

20. Urvacsora osztatott 48 anyaegyházban 6 szor. Szatmáron 7-szer. Nagybocksón 5-ször. 5 leányegyházban 6-szor és 2-ben 4-szer. 6 szórványban 13 szor.

Urvacsorával élt minden alkalommal 35 anyaegyházban 138 presbyter. 5 leányegyházban 26 presbyter.

Urvacsorával éltek. Bőjtben: fi: 1.657, nő: 2.067, összesen: 3.724. Husvétkor: fi: 3.886, nő: 4.335, összesen: 8.221. Pünköstkor: fi: 2.717, nő: 3.273, összesen: 5.990. Újkenyér fi: 1.845, nő: 2.788, összesen: 4.633. Advent: fi: 1.970, nő: 2.479, összesen: 4.449. Karácsony: fi: 3.159, nő: 3.185, összesen: 6.344. Betegek: fi: 111, nő: 123, összesen: 234; összesen: fi: 15.345, nő: 18.250, összesen: 33.595. Szórványokban: összesen: fi: 92, nő: 102, együtt: 194.

A betegek urvacsorával élnek bármikor 35 egyházban, urvacsoraosztáskor 15 egyházban.

21. Szektáriusok kiváltak. Baptista lett: fi: 8, nő: 13, együtt: 21, millenista: fi: 3, nő: 4, együtt: 7, felekezet nélkül: 1 fi.

22. Hitelveinkkel ellenkező szokások 23 egyházban észlelhetők és pedig: urnapi ünneplés 9 egyházban, halottak estélyén sir kivilágítás 12 egyházban és búcsura való járás 2 egyházban.

23. Vallásos felolvasás 46 anya- és 5 leányegyházban 535 ízben tartatott. Nem tartottak vallásos estélyt: Atya, Nagybocksó, Pusztadaróczi anyaegyházban és Erdőszáda, Erdőd leányegyházban.

24. Nagyobb szabásu ünnepélyt tartottak 12 egyházközségben, u. m.: Adorján: anyák napja; Avasujváros: műkedvelő előadás; Batiz, Egri: templom renov. alkalmából; Felsőbánya: kerti mulatság; Hirip, Bethlen, Károli, Kisköles: templom szen-

telés; Máramarossziget: konferencia, anyák napja; Szamosdara: iskolaavatás; Szamoskrassó: templom és harangszentelés; Szi-nérváralja: kultur-nap, Arany J. emlékünnepe; Apahegy: kulturnapot. Ezeken az ünnepeken együttesen 8 egyház képviseltette magát.

25. Közönséges bűncselekményekért való elítélés a legtöbb helyen nem jut tudomásra. 1 pártoskodásról és 3 iszákosságról jelentenek.

26. Vadházasságban 20 egyházban 44 pár él. Lelkészeink igyekeznek megszüntetni a vadházasságot, de nem sok sikerrel a kötött állapot miatt. A falu nem szívesen nézi, a presbyterium sem, az ilyen ügyel való foglalkozást.

27. Egyházunkban minden tiszta pár kikérte az egyházi áldást.

28. Egyházainkban 28 anyaegyházban 120 vegyes pár kötött házasságot. 10 esetben reverzálist adtak kárunkra.

29., 30. A keresztelest és temetést nem mellőzte senki sem.

31. Egyházaink sérelmei: Felsőbányán az egyház földjét kisajátították. A kisbábonyi iskola ellen eljárás az állam részéről; Kispaleskén az agrárreform miatt; Szatmáron a közép és elemi iskolájának nyilvánossági jogát még nem adták vissza; Vámfaluban az iskola megnyitása nem engedélyeztetett.

II. Az egyház külélete.

32. Az egyházi adózók száma: 10.291. A választók száma: 6817.

33. Egyházközségi közgyűlés van 4 egyházban.

34. Presbyterek száma: 640.

35. A lelkesi iroda fel van szerelve a szükséges naplókkal 49 anyaegyházban. Dabolczon csak részben.

A lelkes 49 egyházban pontosan vezeti azokat. Dabolczon nem.

Az anyakönyveket a lelkesek mind az 50 anyaegyházban pontosan vezetik.

A presbyteri jegyzőkönyveket pontosan vezetik mind az 50 anyaegyházban.

36. Levéltár van 49 anyaegyházban. Pusztaróczon nincs.

37. Vagyoneleltár van 49 anyaegyházban. Pusztadaróczon átalakítás alatt.

38. Az ingatlanok az egyház nevén állanak mindenütt, kivéve Kisbábonyban egy kaszáló és Turtarebesen 546 □-öl szőlő.

39. Az agrárreform elvett az egyházaktól, lelkészektől, tanítóktól összesen: 475 hold és 549 □ ölet, adott az egyházaknak, lelkészeknek, tanítóknak: 476 hold és 745 □-öl földet. Eddig nyugodtan használhatja mindenik.

40. Az egyházközségek tőkái, alapítványai 1930. dec. 31-én: 5,890.912 Lei és 223 dollár. (Részletesen a mellékleten.)

41. Az egyházak magtárai. Terményben: búza: 1.388 q; rozs: 75 q; tengeri: 670 q; zab: 77.5 q. Pénzérték: 677.686 Lei.

42. Az egyházak tőkái és terményei el vannak helyezve az egyházaknál, részben takarékpénztárnál, részben szövetkezeteknél 8–14% mellett, sőt a termények 20–25% mellett.

43. Az egyházak adóságai: 1,117.967 Lei.

44. Minden egyháznak esperesileg megerősített költségvetése van, kivéve Dabolczot.

Az egyháztagokra kivetett egyházi adó összege: 1,605.931 Lei; terményben: 1.514 q búza, 10 q rozs, 260.5 q tengeri. — 20 egyházban nem fedezi csak részben a szükségletet.

45. Az egyházi számadások jóváhagyás alatt vannak.

A zárszámadás mérlege: bevétel 8,433 012 Lei

kiadás 8,154.021 „

maradvány 278.991 Lei

Terményben bevétel: búza 1.128 q, tengeri 138 q

kiadás „ 1.093 q, „ 135 q

maradvány: búza 35 q, tengeri 3 q

46. A templom jókarban van 34 egyházban. Javítandó 18 egyházban, 2-ben nincsen. — Templomok Amacz, Apa, Avasujváros, Csengerbagos, Dabolcz, Felsőbánya, Halmi, Ombod, Óvári, Sárközujlak, Szatmárpálfalva, Sándorhomok, Szatmár, Szinérváralja, Tamásváralja, Turtarebes, Vámfalu, Vetés. 1-ben használhatatlan: Nagybocksón.

A lelkési lak jókarban van 37 egyházban, 13-ban javítandó, u. m.: Amacz, Avasujváros, Csengerbagos, Dabolcz, Felsőbánya, Kakszentmárton, Kisbábony, Ombod, Sándorhomok, Szatmárhegy, Sz. udvari, Szinérváralja, Vámfalu. Az iskola jókarban van 38 egyházban, 10-ben javítandó u. m.: Amacz, Csengerbagos, Kakszentmárton, Mikola, Szatmárpálfalva, Szatmár, Szatmárhegy, Szamoskrassó, Pusztadaróc és Apa.

47. Új építkezésre költöttek az egyházak: 798.675 Leit.

48. Az épületek jókarban tartására: 768.034 Leit.

49. A tűzkár ellen az egyházi épületek: 35,620.830 Leiben biztosítottak. Az esperesi látogatás 38 egyházban megfelelőnek találta, 17 egyházban nem u. m.: Amacz, Felsőbánya, Józsefháza, Kisbábony, Kispeske, Mikola, Misztótfalú, Nagybocksó, Nagykolcs, Óvári, Sándorhomok, Sárköz, Sárközüjlak, Szatmárudvari, Apahegy, Tamásváralja, Turterebes. A tűzbiztosítás évi díja 76.884 Lei 56 egyházban. Atya nem jelenti.

50. A belhivatalnokok a múlt évről 23 egyházban nincsenek kifizetve: Atya, Avasujváros, Dabolcz, Egri, Halmi, Hirip, Hosszúmező, Kisbábony, Kispeske, Kőszegremete, Mikola, Om-bod, Óvári, Pusztadarócz, Sárköz, Sárközüjlak, Szamosdob, Szamoskrassó, Szatmárudvari, Tamásváralja, Turterebes, Vámfalú, Vetés. A hátrálék összege: 168 257 Lei, 132 q búza, 7 q tengeri. A hátrálék oka a szegénység, állami hatóság be nem hajtása a hátrálékoknak és hanyagság.

51. Az egyházmegyei, egyházkerületi, közalap, nyugdíj int., kulturtaxa, neveltetési segély közköltségekkel hátrálékos 29 egyház: 213.240 Leivel. (Adorján, Atya, Avasujváros, Csengerbagos, Dabolcz, Halmi, Hirip, Józsefháza, Kakszentmárton, Kis-kolcs, Kőszegremete, Mikola, Nagykolcs, Óvári, Patóháza, Pusztadarócz, Sárköz, Szamosdob, Szamoskrassó, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Szatmárudvari, Berend, Szinérváralja, Apahegy, Tamásváralja, Turterebes, Vámfalú, Vetés. A hátrálék oka a kis egyházak tulterheltsége és hogy a hátrálékok nehezen hajthatók be és a szegénység.

52. 12 egyház kapott segílyt az egyházkerulettől, egyházmegyétől, polgári községtől: 38.055 Leit.

53. 6 egyháznak van pere saját tagjaival, vagy agrárföld követelés miatt az állammal.

54. A temetők a saját tulajdonaiban vannak az egyházaknak, kivéve az Erdőszáda-it, mely magántulajdon; jórészen a sándorhomoki is. A temetők legtöbb esetben csak körül-árkoltak.

III. Az egyház iskola ügyei.

55. Egyházaink közül 34 anya- és 6 leányegyház tart fenn 40 iskolát 54 tanítóval, 54 tanteremmel. 3 egyház iskolája bezárva. (Patóháza, S.-ujlak, Sz.-dob; szünetel: Erdődön.) 13 egyház nem

tart fenn iskolát. (Apa, A.-meggyes, Dabolcz, Misztótfalú, Nagykolcs, Nagybocksó, Nagytarna, Sz.-kóród, Sz.-hegy, Sz.-németi, Vámfalú, Vetés, Pusztadaróc.

56. Az egyházi költségvetésben az elemi iskolák 2,195.667 Lei költséget igényelnek. A szatmári középiskola 200.000 Leit. A vallástanítás 67.153 Leibe kerül az állami iskolában.

57. Iskoláinkban tanít 52 rendes és 2 helyettes tanító. A szatmári középiskolának van 8 rendes és 6 helyettes tanára.

58. Az egyházépítő munkában részt vesznek a tanítók a vas. iskolában, vallásos estélyeken való közreműködéssel és az énekkarok vezetésében.

59. A vallástanítás az állami iskolákban 25 egyházban 14 jeles, 6 jó, 5 elégséges. Nagybocksón és Patóházán egyáltalán nem volt tanítás.

60. Az iskolák felszerelése 32 egyházban törvényszerű, 8-ban hiányos.

61. A tanítás eredménye 15 kitűnő, 18 jeles, 19-ben elégséges, 2 nem volt osztályozható.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházban.

62. Született: törvényes fi: 478, nő: 493, együtt: 971
törvénytelen fi: 48, nő: 49, együtt: 97

összesen: fi: 526, nő: 542, együtt: 1068

Állami anyakönyv szerint fi: 526, nő 542, együtt: 1068.

63. Meghalt és eltemettetett: fi: 361, nő: 338, együtt: 699.

Állami anyakönyv szerint: fi: 361, nő: 338, együtt: 699.

64. Házasságot kötött egyházilag: tiszta pár: 219, vegyes: 119.

Állami anyakönyv szerint: tiszta pár: 219, vegyes: 119.

65. Konfirmált: fi: 225, nő: 216, együtt: 441.

66. Áttért: fi: 13, nő: 11, együtt: 24.

67. Kitért: fi: 17, nő: 32, együtt: 49.

68. Lélekszám az anyaegyházban: fi: 19.634, nő: 20.838, együtt: 40.472 (mult évben: 40.245).

V. Statisztikai adatok a szórványban.

69. Született: fi: 9, nő: 8, együtt: 17.

70. Meghalt: fi: —, nő: 1, együtt: 1.

71. Házasságot kötött és megeskettetett: tiszta pár 3, vegyes: 2.

72. Konfirmált: fi: 1, nő: —, együtt: 1.

73., 74. Áttért, kitért nincs.

75. Lélekszám: fi: 204, nő: 179, együtt: 383 (mult évben: 373).

A fenti kimutatásban foglalt szám adatok önmagukban beszélnek — és jórészen, sajnos, bizonyosságot tesznek arról, hogy a mindennapi élet *romlása* már a mult évben — az egyes alapok állapotától eitekintve — előre vetette a maga árnyékát és egyházaink anyagi életében — a csökkenő tendenciát hozza létre. Egyházainknak, — főként pedig egyházmegyénknek — nagy a hátraléka s aggodalmat keltő. Másrészt az élet anyagi csapásai és megpróbáltatásai a lelki depressziót nagyban növelik. Népünk gondolkodását vesztegetik 's közönyösség, elfásultság, nemtörődömség szülői! Ez anyagi és lelki váltságos állapotban egyházunknak a vígasztalás és bátorítás szavait kell hangoztatni népünk előtt! Hirdetni: a megújulásban a menedék! Nincs mit szépíteni a bajokat, de, sőt rá kell mutatni, feltárni a hibákat, a mulasztást. Csak ez vezethet a ma — szanálására. A szociális munka hívó szózatát meg kell hallanunk. S e célra munkába állítani egyházunk összes szerveit. És itt sajnálattal utalok arra, hogy 60/929 és 8/930 sz. a. határozatai e.-megyénknek vonatkozó esperesi jelentéseimre — nincsenek teljesen végrehajtva. Erre vall, hogy mostani jelentésemben 6, sőt 7 anyaegyházban még mindig púszta imával végzett istentisztelet van vasárnap délután. Hétköznapi — reggel — mindennap, vagy hetente 3-szor 42 anyaegyházban van istentisztelet. 5-ben 1–2-szer. Egyszer se 3 egyházban. Délután egyszer sincs istentisztelet 4 egyházban. A bibliaolvasás legalább hetente kétszer — sőt a biblia-magyarázat is — több egyházban hiányzik. A vasárnapi iskola — szinte teljesen — iskoláinkban működik. Kivánatos, hogy főként az állami iskolák hézagosa vallástanítása mellett teljes hatását éreztesse. De itt a szülőknek, presbytereknek ráhatása is kell, hogy segélyül jöjjön. A legnagyobb baj van az ifjúsági egyesületek és a bibliakör megszervezésével. A mi konfirmált ifjaink — teljes függetlenséghez szoktak — az ifjúsági egyesületbe alig édesgethetők be. A leányok bibliakörének is meg van a maga akadályja. De itt a nőszövetség magához vonhatja, — leányainkat — irányíthatja, vezetheti őket! Ugyanis a nőszövetség a legújabb szerve egyházunknak, 36 egyházközségben erő-

ta teljes és áldásos munkát fejtett ki és sok reményre jogosít a
kö jövőben, ha helyes irányban és nem egyoldalulag fejlődik —
V szórakoztatólag és a magyar kultúrát is terjesztőleg!

L Iskoláink tanítási eredménye igen szép, kimutatás szerint.
A De a teljes anyagot kell felölelnie 's az életre megalapozás után
kell törnie — úgy a vallásosság, mint a tudás tekintetében. A val-
lástanítás az állami iskolában nagy mértékben fejlesztendő a
sz: fent hivatott egyházmegyei határozatok szerint. A tantermek
száma szerint engedélyezem két-két vallástani óra s annak
v rendes tantárgyként beosztása — ha utánjárással mindenhol
é keresztül viendő.

jo De mindezek elérésére a presbyteriumok megértése, támo-
n gatása szükséges. A presbyterium tagjainak szép feladata —
de kötelessége — hogy egyházaink tagjai között terjesszék,
8 hogy mentől szánandóbb, elhagyatottabb helyzetben érezzük
magunkat, annál inkább szükséges erőink fejlesztése, karunk,
s lelkiületünk megacélozódása! Mindenek felett pedig a Mi Urunk
kegyelmének keresése az evangéliom tanácsainak életünkbe
bevivése által, hogy megújúlhassunk és érdekesíthessük magun-
kat az Ő titkosan munkáló — nyilván meglátszó irgalmassága
áldásaira.

Avasújváros, 1931. szept. 24.

Kiváló tisztelettel:
SZÉLL GYÖRGY
esperes.

Melléklet.

Kimutatás az egyházak lélekszámáról, kegyes adományairól, vagyonaíról és számadásairól.

Sorszám	Egyház	Az egyházak jótékony száma	Az egyházak jótékony adományai	A hívek jótékony adományai	Tőkepénz és alapítvány	Takarék-magár-pénz-érékben	Adósság	Kivetett egyházi adó					A zárszámadás mérlege																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
			Lei	Lei	Lei	Lei		Lei	Pénzben	Terményben				Pénzben			Terményben			Maradvány																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
										Búza q.	Rozs q.	Tengeri q.	Fa m	Bevétel	Kiadás	Maradvány	Bevétel	Kiadás	Maradvány																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

„MINERVA“ Grafikai Műintézet Rt. nyomása, Nagybánya, 1931.